

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 29 Ocak – 04 Şubat 2008	Yayımlandığı Tarih 05 Şubat 2008	Sayı 362
---	--	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [Kamu Kurum ve Kuruluşlarındaki Geçici Mahiyetteki İşleri Yürütmek Üzere Geçici Personel İstihdamı ve Bu Personele Ödenecek Ücretler Hakkında 2008/13126 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı \(R.G. 22 Ocak 2008 – 26764\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2003/40, K: 2007/96 Sayılı Kararı \(R.G. 31 Ocak 2008 – 26773\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2006/136, K: 2008/3 Sayılı Karar Özeti \(R.G. 31 Ocak 2008 – 26773\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2003/102, K: 2007/97 Sayılı Karar Özeti \(R.G. 30 Ocak 2008 – 26772\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2003/105, K: 2007/98 Sayılı Kararı \(R.G. 30 Ocak 2008 – 26772\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2005/75, K: 2008/1 Sayılı Karar Özeti \(R.G. 30 Ocak 2008 – 26772\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Dildar/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Düzgören/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Maçın/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Fatma Bakır/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Güner Çorum/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Havva Dudu Esen/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kara ve Midilli/Türkiye Davası\)](#)
- [Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünün “Esnaf ve Sanatkârlar Sicil Müdürlüklerinin Denetimi” Konulu, 23.01.2008 Tarih ve 2076 Sayılı Duyurusu](#)
- [Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünün “Tebliğat İşlemleri” Konulu, 10.01.2008 Tarih ve 2007-717 Sayılı Duyurusu](#)
- [Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden Ceza İnfaz Kurumları ile Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezi Şube Müdürlükleri Personelinin, 2008 Yılı Hizmet Öncesi, Aday Memurluk, Hizmet İçi ve Görevde Yükselme Eğitim Plan Şube Müdürlükleri Personelinin, 2008 Yılı Hizmet Öncesi, Aday Memurluk, Hizmet İçi ve Görevde Yükselme Eğitim Plânı](#)
- [Adalet Bakanlığından Münhal Noterlikler İlanı \(R.G. 3 Şubat 2008 – 26776\)](#)
- [2008 Ocak Ayında İstifa Eden veya Meslekten Ayrılan, İsteği Üzerine ve Yaş Haddinden Emekliye Ayrılan Hâkim ve Savcılara Ait Liste](#)

Bakanlar Kurulu Kararı

Karar Sayısı : 2008/13126

Ekli “Kamu Kurum ve Kuruluşlarındaki Geçici Mahiyetteki İşleri Yürütmek Üzere Geçici Personel İstihdamı ve Bu Personele Ödenecek Ücretler Hakkında Karar”ın yürürlüğe konulması; Maliye Bakanlığının görüşüne dayanan Devlet Bakanlığının 31/10/2007 tarihli ve 18449 sayılı yazısı üzerine, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (C) fıkrası ile 3/5/2004 tarihli ve 2004/7898 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan “Özelleştirme Uygulamaları Sonucunda İşsiz Kalan ve Bilahare İşsiz Kalacak Olan İşçilerin Diğer Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Geçici Personel Statüsünde İstihdam Edilmelerine İlişkin Esaslar”a göre, Bakanlar Kurulu’nca 21/1/2008 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN

Başbakan

C. ÇİÇEK	H. YAZICI	N. EKREN	M. AYDIN
Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bakanı
M. BAŞESGİOĞLU	B. YILDIRIM	N. ÇUBUKÇU	F. N. ÖZAK
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı V.	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı V.
M. S. YAZICIOĞLU	M. A. ŞAHİN	K. UNAKITAN	B. ATALAY
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı V.	İçişleri Bakanı
A. BABACAN	K. UNAKITAN	H. ÇELİK	F. N. ÖZAK
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı	Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık ve İskân Bakanı
R. AKDAĞ	B. YILDIRIM	M. M. EKER	F. ÇELİK
Sağlık Bakanı	Ulaştırma Bakanı	Tarım ve Köy İşleri Bakanı	Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı
M. Z. ÇAĞLAYAN	M. H. GÜLER	E. GÜNAY	V. EROĞLU
Sanayi ve Ticaret Bakanı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	Kültür ve Turizm Bakanı	Çevre ve Orman Bakanı

KAMU KURUM VE KURULUŞLARINDAKİ GEÇİCİ MAHİYETTEKİ İŞLERİ YÜRÜTMEK ÜZERE GEÇİCİ PERSONEL İSTİHDAMI VE BU PERSONELE ÖDENECEK ÜCRETLER HAKKINDA KARAR

Amaç, kapsam ve dayanak

MADDE 1 – (1) Kamu kurum ve kuruluşlarındaki geçici mahiyette işleri yürütmek üzere, ekli Listede kurumu, teşkilatı, adedi ve sözleşme süresi belirtilen azami (21.193) kişi, 3/5/2004 tarihli ve 2004/7898 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Özelleştirme Uygulamaları Sonucunda İşsiz Kalan ve Bilahare İşsiz Kalacak Olan İşçilerin Diğer Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Geçici Personel Statüsünde İstihdam Edilmelerine İlişkin Esaslar" çerçevesinde, her halükârda bir mali yılda on ayı geçmeyecek şekilde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 4 üncü maddesinin (C) fıkrasına göre 2008 yılında, geçici personel olarak sözleşmeli çalıştırılabilir.

Aranacak şartlar

MADDE 2 – (1) 1 inci madde uyarınca istihdam edilecek geçici personelde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendinin (1), (4), (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartlar aranır.

Ücretler

MADDE 3 – (1) Bu Karara göre istihdam edilecek geçici personele, tahsil dereceleri dikkate alınmak suretiyle aşağıdaki brüt aylık ücretler ödenir.

a) Yükseköğrenim mezunlarına 19.000 gösterge rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımından elde edilecek tutar,

b) Lise ve dengi okul mezunlarına 17.000 gösterge rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımından elde edilecek tutar,

c) İlköğretim (ilkokul mezunu veya okur-yazar dahil) mezunlarına 15.000 gösterge rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımından elde edilecek tutar.

(2) Geçici personelden, bu Kararda belirtilen görevleri yapmak üzere, görevli oldukları memuriyet mahalli dışında görev yapacaklara 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre harcırah ödenir.

(3) Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde fiilen görev yapan geçici personel, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin asli personeli gibi işe edilir.

(4) Geçici personel, 19/11/1986 tarihli ve 86/11220 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği" hükümleri çerçevesinde, Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen usul ve esaslar dahilinde, yiyecek yardımından faydalandırılır.

(5) Geçici personele, bu Kararda belirtilen ücretler dışında herhangi bir ad altında ücret ödenemez ve sözleşmelerine bu yolda hüküm konulamaz.

(6) Bu Kararda belirlenen ücretler üst sınırlar olup, ödenecek miktarlar kurumlarınca ayrıca tespit edilir.

(7) Bu ödemeler, sosyal güvenlik mevzuatına göre kişiden yapılacak kesintiler ile gelir ve damga vergisi dışında herhangi bir kesintiye tabi tutulamaz.

Ödeme günü

MADDE 4 – (1) Ödemeler, görevin yapılmasını müteakiben her ayın 14'ünde yapılır. Hizmet sözleşmesinin sona erdirilmesi hâlinde kıst olarak hesaplanan ücret, ayrılma tarihini takip eden ayın başında ödenir.

Çalışma saatleri

MADDE 5 – (1) Geçici personelin çalışma saat ve sürelerinin belirlenmesinde, Devlet memurları için tespit edilen çalışma saat ve süreleri dikkate alınır. Ancak, geçici personel kendisine verilen görevleri çalışma saatlerine bağlı kalmaksızın sonuçlandırmak zorundadır. Bu çalışma karşılığında herhangi bir ek ücret ödenmez.

Başka iş yapma yasağı

MADDE 6 – (1) Geçici personel, istihdam edildiği sürece dışarıda kazanç getirici başka bir iş yapamaz.

Suç sayılan fiil ve hareketler

MADDE 7 – (1) Çeşitli kanun, tüzük ve yönetmeliklerde Devlet memurları için suç sayılan fiil ve hareketler ile yaptırımlar bu Karar gereğince istihdam edilecek geçici personel için de geçerlidir.

İzinler

MADDE 8 – (1) Bu Karar gereğince istihdam edilecek geçici personele;

a) Çalıştıkları her ay için azami 1 gün ücretli izin verilebilir.

b) Yıl içinde resmî tabip raporu ile kanıtlanan hastalıklar için çalıştıkları her 4 ay için 2 günü geçmemek üzere ücretli hastalık izni verilir. Rapor süresinin 2 günü aşması hâlinde aşan kısım için ücret ödenmez.

c) Geçici personelin isteği üzerine; eşinin doğum yapması, kendisinin veya çocuğunun evlenmesi, annesinin, babasının, eşinin, çocuğunun veya kardeşinin ölümü hâlinde ve her olay için 3 gün ücretli mazeret izni verilir.

ç) Geçici personele, doğum yapmasından önce 8 hafta ve doğum yaptığı tarihten itibaren 8 hafta olmak üzere toplam 16 hafta süre ile aylıklı izin verilir. Çoğul gebelik hâlinde, doğumdan önceki 8 haftalık süreye 2 hafta süre eklenir. Ancak, sağlık durumu uygun olduğu takdirde tabibin onayı ile geçici personel isterse doğumdan önceki 3 haftaya kadar iş yerinde çalışabilir. Bu durumda, geçici personelin çalıştığı süreler, doğum sonrası sürelerle eklenir. Yukarıda öngörülen süreler geçici personelin sağlık durumuna göre tabip raporunda belirlenecek miktarda uzatılabilir. Geçici personele, bir yaşından küçük çocuklarını emzirmeleri için günde toplam bir buçuk saat süt izni verilir. Süt izninin kullanımında annenin saat seçim hakkı vardır.

Görev yeri

MADDE 9 – (1) Geçici personel, bu Kararda belirtilen işler dışında herhangi bir işte çalıştırılmaz.

Sözleşmenin feshi hâlinde tazminat hakkı

MADDE 10 – (1) Geçici personelin hizmet sözleşmesinin feshinde, ihbar, kıdem veya sair adlar altında herhangi bir tazminat ödenmez.

Sosyal sigortaya tabi olma

MADDE 11 – (1) Geçici personel, sosyal güvenlik mevzuatı yönünden 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu hükümlerine tabidir.

Vize zorunluluğu

MADDE 12 – (1) Bu Karar uyarınca istihdam edilecek geçici personelin tip sözleşme örneklerinin Maliye Bakanlığına vize ettirilmesi zorunludur. Vize işlemi yapılmadan sözleşme yapılamaz ve herhangi bir ödemede bulunulamaz.

Atama teklifleri

MADDE 13 – (1) Devlet Personel Başkanlığınca yapılan atama teklifleri doğrultusunda kurumlarca 30 gün içerisinde geçici personelin atama işlemleri tamamlanarak 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre ilgiliye tebliğ edilir ve sonucundan adı geçen Başkanlığa bilgi verilir.

İşe başlama

MADDE 14 – (1) Geçici personel, atandıkları yerin iş akitlerinin feshedildiği andaki görev yerlerinin yer aldığı mahallî sınırlar içerisinde olması hâlinde (1 inci maddede belirtilen Esasların geçici 1 inci maddesi kapsamında olanlar ise müracaat formunda belirttikleri ikametgah adresindeki mahallî sınırlarla aynı olması hâlinde) atama emirlerinin kendilerine tebliğ edildiği günü izleyen iş günü, başka yerlerdeki görevlere atananlar ise atama emirlerinin kendilerine tebliğ tarihinden itibaren 15 günü izleyen iş günü içerisinde işe başlamak zorundadırlar.

(2) Personelin raporlu olması tebligata engel olmamakla beraber, yukarıda belirtilen süreler rapor müddetinin bitiminde başlar.

(3) Belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebepler olmaksızın süresi içerisinde göreve başlamayanlar ile belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebeplerle göreve başlamama hâli iki ay aştığı takdirde bu kişilerin atamaları iptal edilir.

(4) Bu madde kapsamında istihdam edilenlerden herhangi bir şekilde görevinden ayrılanlar (askerlik hizmeti dolayısıyla ayrılanlar hariç) ile istihdam işlemleri tamamlanmasına rağmen göreve başlamayanlar ikinci kez bu haktan faydalanamazlar.

(5) Askerlik görevini yapmakta olanlara ilişkin bu maddenin bildirim ve diğer esaslara ilişkin süreleri terhislerini takip eden ayın başından itibaren başlar.

Sözleşmenin sona ermesi

MADDE 15 – (1) Bu Karar kapsamında istihdam edilecek geçici personelin hizmet sözleşmeleri, herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekliliğe hak kazanacakları tarihte sona erer.

İstihdam yasağı

MADDE 16 – (1) Bu Karar kapsamında, özelleştirme uygulamaları sonucunda işsiz kalan ve bilahare işsiz kalacak olan işçiler dışında personel istihdam edilemez.

Yürürlük

MADDE 17 – (1) Bu Karar, 1/1/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18 – (1) Bu Karar hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

21/1/2008 TARİHLİ VE 2008/13126 SAYILI KARARNAMENİN EKİ LİSTE

<u>Kurum Adı</u>	<u>Teşkilatı</u>	<u>Adedi</u>	<u>Sözleşme Süresi</u>
Adalet Bakanlığı	Taşra	2.640	2008 Mali Yılı
Milli Eğitim Bakanlığı	Taşra	10.338	2008 Mali Yılı
İçişleri Bakanlığı	Taşra	3.500	2008 Mali Yılı
Yargıtay Başkanlığı	Merkez	115	2008 Mali Yılı
Danıştay Başkanlığı	Merkez	50	2008 Mali Yılı
Devlet Personel Başkanlığı	Merkez	30	2008 Mali Yılı
Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü	Taşra	800	2008 Mali Yılı
Sağlık Bakanlığı	Taşra	1.750	2008 Mali Yılı
Vakıflar Genel Müdürlüğü	Taşra	10	2008 Mali Yılı
Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü	Taşra	10	2008 Mali Yılı
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Taşra	650	2008 Mali Yılı
Kültür ve Turizm Bakanlığı	Taşra	300	2008 Mali Yılı
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Taşra	200	2008 Mali Yılı
Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü	Taşra	500	2008 Mali Yılı
Orman Genel Müdürlüğü	Taşra	300	2008 Mali Yılı
TOPLAM		21.193	

[R.G. 1 Şubat 2008 – 26774]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Kararları

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2003/40

Karar Sayısı : 2007/96

Karar Günü : 12.12.2007

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Ankara 1 Nolu İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 13.4.1994 günlü, 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un 4756 sayılı Yasa ile değiştirilen 13. maddesinin ikinci fıkrasının "...ödeme yapıncaya kadar yayının durdurulmasına karar verilir. Yukarıdaki fıkrada belirtilen tarihlerden itibaren iki ay içinde ödeme yapılmazsa, Üst Kurulca yayın izninin ve lisansın iptaline karar verilir..." bölümünün, Anayasa'nın 10. ve 26. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

Davacı televizyon kanalının 2002 Mayıs ayına ait Üst Kurul payı, eğitime katkı payı ve özel işlem vergisi tutarının ödenmesi ile ilgili yazının tebliği tarihinden itibaren yedi gün

içinde gönderilmemesi halinde yedinci günü takip eden gün saat 00.00'dan başlayarak borcun tamamı ödeninceye kadar yayının durdurulmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılığı savını ciddi bulan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II - İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 10. maddesinde; “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” 26. maddesinde ise; “Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. Bu fıkra hükmü, radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir. Bu hürriyetlerin kullanılması, millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabilir. Haber ve düşünceleri yayma araçlarının kullanılmasına ilişkin düzenleyici hükümler, bunların yayımını engellemek kaydıyla, düşünceleri açıklama ve yayma hürriyetinin sınırlanması sayılmaz. Düşünceleri açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir.” hükümlerine yer verilmiştir.

3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanununun 12. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde; özel radyo ve televizyon kuruluşlarının yıllık brüt reklam gelirlerinden %5 oranında ayrılacak paylar Üst Kurulun gelirleri arasında sayılmış, 21.5.2002 tarih ve 24761 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4756 sayılı Kanununun 8. maddesiyle değişik 13. maddesinde ise; “12 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde öngörülen reklam gelirlerinden ayrılacak paylar, elde edildikleri ayı takip eden ayın en geç 20'sinde; (a) bendine göre ödenecek TV kanal ve radyo frekansı yıllık kira bedeli her yılın Ocak ayının en geç 20'sinde; 33 üncü maddede belirtilen idari para cezaları da cezaların tahakkukunu müteakip ilgili yayın kuruluşları tarafından ödenir. Ödemede gecikilmesi halinde, ilgili yayın kuruluşu uyarılarak yedi gün içinde ödeme yapılması istenir. Yapılacak ihtara rağmen ödeme yapılmaması halinde, Üst Kurulca ödeme yapılınca kadar yayının durdurulmasına karar verilir. Yukarıdaki fıkroda belirtilen tarihlerden itibaren iki ay içinde ödeme yapılmazsa, Üst Kurulca yayın izninin ve lisansın iptaline karar verilir ve ödenmeyen kurum geliri icra yoluyla tahsil olunur. Gecikilen ödemeler için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.” kuralı yer almıştır.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Hakkında Kanunun; Devlet, il özel idareleri ve belediyelere ait resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait mahkeme masrafı, vergi cezası, gecikme zammı gibi fer'i amme alacakları ve aynı idarelerin, akitten haksız fiilden ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tabikatından mütevellit olan alacakları ile bunların takip ve masrafları hakkında uygulanması sonucu bu tüzel kişilere sağlanan ayrıcalıklı statü ve yetkiler, bunların toplumsal yaşamdaki yoğun, etkin ve yaygın işlevleri nedeniyle. Oysa, RTÜK bir kamu tüzel kişisi ise de, 6183 sayılı Yasa kapsamına alınan Devlet, il özel idaresi ve belediyelerin işlev ve özelliklerine sahip değildir.

Bu nedenle, üst kurulu, benzer statü ve nitelikteki çok sayıda diğer kamu tüzel kişilerinden ayırarak farklı statüdeki Devlet, il özel idaresi ve belediye ile aynı kategoriye sokmak ve ödeme yapılınca kadar yayının durdurulmasına karar vermek hususlarının, Anayasa'nın 10. maddesindeki “kanun önünde eşitlik” ve 26. maddesindeki “haber ve düşünceleri yayma

araçlarının yayımını engellemek” ilkelerine aykırı düşmesi nedeniyle Anayasa’ya aykırılık iddiası ciddi bulunmuştur.

Açıklanan nedenlerle, Mahkememizce bakılmakta olan davada uygulanması gereken 3984 sayılı Yasa’nın 13. maddesinde yer alan “ödeme yapılincaya kadar yayının durdurulmasına karar verilir. Yukarıdaki fıkrada belirtilen tarihlerden itibaren iki ay içinde ödeme yapılmazsa, Üst Kurulca yayın izninin ve lisansın iptaline karar verilir” hükmünün Anayasa’nın 10. ve 26. maddelerine aykırı olduğu kanaatine ulaşıldığından, Anayasa’nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 28. maddeleri uyarınca söz konusu ibarenin iptali istemiyle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesi’ne başvurulmasına 5.3.2003 tarihinde oybirliği ile karar verildi.”

III - YASA METİNLERİ

A - İtiraz Konusu Yasa Kuralı

3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun’un 4756 sayılı Yasa ile değiştirilen itiraz konusu kuralı da içeren 13. maddesi şöyledir:

“12 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde öngörülen reklam gelirlerinden ayrılacak paylar, elde edildikleri ayı takip eden ayın en geç 20’sinde; (a) bendine göre ödenecek TV kanal ve radyo frekansı yıllık kira bedeli her yılın Ocak ayının en geç 20’sinde; 33 üncü maddede belirtilen idarî para cezaları da cezaların tahakkukunu müteakip ilgili yayın kuruluşları tarafından ödenir.

Ödemede gecikilmesi halinde, ilgili yayın kuruluşu uyarılarak yedi gün içinde ödeme yapması istenir. Yapılacak ihtara rağmen ödeme yapılmaması halinde, Üst Kurulca **ödeme yapılincaya kadar yayının durdurulmasına karar verilir. Yukarıdaki fıkrada belirtilen tarihlerden itibaren iki ay içinde ödeme yapılmazsa, Üst Kurulca yayın izninin ve lisansın iptaline karar verilir** ve ödenmeyen kurum geliri icra yoluyla tahsil olunur. Gecikilen ödemeler için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.”

B - Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa’nın 10. ve 26. maddelerine dayanılmıştır.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü’nün 8. maddesi gereğince Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN’in katılımlarıyla 27.5.2003 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında davada uygulanacak kural sorunu görüşülmüştür.

Anayasa’nın 152., 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 28. maddeleri uyarınca bir davaya bakmakta olan mahkemenin bir kanun veya kanun hükmünde kararname kuralını Anayasa’ya aykırı görmesi ya da davanın taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda itiraz yoluna başvurabilmesi için o kuralın bakılmakta olan davada uygulanacak kural olması zorunludur. Uygulanacak yasa kuralından amaç, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan yahut tarafların istek ve savunmaları çerçevesinde bir karar vermek için gözönünde bulundurulması gereken kurallardır.

Başvuran Mahkeme’nin bakmakta olduğu davada uygulayacağı kural, dava konusu işlemin, borcun tamamı ödeninceye kadar yayının durdurulmasına ilişkin olması ve ikinci tümcenin davanın açıldığı tarihte uygulanmasının söz konusu olmaması nedeniyle, itiraz konusu kuralın “...ödeme yapılincaya kadar yayının durdurulmasına karar verilir.” bölümüdür. Fıkranın devamındaki “Yukarıdaki fıkrada belirtilen tarihlerden itibaren iki ay

içinde ödeme yapılmazsa, Üst Kurulca yayın izninin ve lisansın iptaline karar verilir” bölümü itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin davada uygulayacağı kural değildir.

Bu nedenle, 13.4.1994 günlü, 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun’un 4756 sayılı Yasa ile değiştirilen 13. maddesinin ikinci fıkrasının “...Yukarıdaki fıkrada belirtilen tarihlerden itibaren iki ay içinde ödeme yapılmazsa, Üst Kurulca yayın izninin ve lisansın iptaline karar verilir...” bölümünün, itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme’nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu bölüme ilişkin başvurunun Mahkeme’nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, dosyada eksiklik bulunmadığından, 13. maddenin ikinci fıkrasının “...ödemeye yapılmıyca kadar yayının durdurulmasına karar verilir.” bölümünün esasının incelenmesine, oybirliğiyle karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’un Devlet, il özel idareleri ve belediyelere ait resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait mahkeme masrafı, vergi cezası, gecikme zammı gibi fer’i amme alacakları ve aynı idarelerin, akitten, haksız fiilden ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan alacakları ile bunların takip ve masrafları hakkında uygulandığı, oysa, RTÜK’ün bir kamu tüzel kişisi ise de, 6183 sayılı Yasa kapsamına alınan Devlet, il özel idaresi ve belediyelerin işlev ve özelliklerine sahip olmadığı, bu nedenle Üst Kurulu, benzer statü ve nitelikteki çok sayıda diğer kamu tüzel kişiliklerinden ayırarak farklı statüdeki Devlet, il özel idaresi ve belediye ile aynı kategoriye koymanın eşitlik ilkesi ve haber ve düşünceleri yayma araçlarının yayımını engellemek ilkeleri ile bağdaşmadığı, bu nedenlerle, itiraz konusu kuralın Anayasa’nın 10. ve 26. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İtiraz konusu kuralda, RTÜK’e ait gelir ve cezaların tahsili ile ilgili hükümler düzenlenmekte olup, birinci fıkrada belirtilen tarihlerde ödenmesi gerekli gelir ve cezaların, bu hükme uyulmayarak ödemede gecikilmesi halinde, ilgili yayın kuruluşunun RTÜK tarafından uyarılarak 7 gün içinde ödeme yapılmasının isteneceği, yapılan bu uyarıya rağmen ödeme yapılmaması halinde ise ödeme yapılmıyca kadar yayının durdurulmasına karar verileceği belirtilmektedir.

Anayasa’nın 13. maddesinde, temel hak ve özgürlüklerin, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa’nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabileceği, bu sınırlamanın Anayasa’nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağı belirtilmiştir.

Sınırlama, belirli bir temel hak ve özgürlüğün Anayasa’da öngörülen ya da belirlenen alanı içinde kişiye sağlanan olanakların yasakoyucu tarafından daraltılmasıdır. Başka bir anlatımla, sınırlamada, belirli bir temel hak ve özgürlüğün kullanım olanakları sınırlamadan sonra da devam eder. Buna karşılık, temel hak ve özgürlüklerin durdurulması, bunlardan belirli bir süre içinde yararlanma veya kullanılmalarının olanaksızlığını anlatır.

Anayasa’nın “*Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti*” başlıklı 26. maddesinin birinci fıkrasında, “*Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmî makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. Bu fıkra hükmü, radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir*” denilerek düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kapsamı belirtilmiştir.

Anayasa'nın 26. maddesinde düzenlenen “*düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti*”nin sınırları ise maddenin ikinci fıkrasında düzenlenmiştir. Buna göre, bu özgürlüklerin kullanılması, milli güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabilir.

İtiraz konusu kural uyarınca ödeme yapılınca kadar yayının durdurulmasına karar verilmesi, Anayasa'nın 26. maddesinin güvence altına aldığı düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetine yapılmış açık bir müdahale niteliğindedir. Böyle bir sınırlamanın her şeyden önce Anayasa'nın ilgili maddesinde belirtilen nedenlerden birine dayandırılmış olması gerekir. Oysa, itiraz konusu kural Anayasa'nın 26. maddesinde belirtilen sınırlama nedenlerinden herhangi birine dayanmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 26. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR ve Serruh KALELİ karara değişik gerekçelerle katılmışlardır.

Fulya KANTARCIOĞLU, A. Necmi ÖZLER, Şevket APALAK ve Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

İptali istenilen kuralın Anayasa'nın 10. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

VI - İPTALİN DİĞER KURALLARA ETKİSİ

2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesinin ikinci fıkrasında, yasanın belirli kurallarının iptali, diğer kimi kurallarının veya tümünün uygulanmaması sonucunu doğuruyorsa, bunların da Anayasa Mahkemesi'nce iptaline karar verilebileceği öngörülmektedir.

13.4.1994 günlü, 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un 4756 sayılı Yasa ile değiştirilen 13. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci tümcesindeki “...ödemeye yapılınca kadar yayının durdurulmasına karar verilir.” bölümünün iptali nedeniyle, aynı tümcenin kalan, “Yapılacak ihtara rağmen ödeme yapılmaması halinde, Üst Kurulca...” bölümünün uygulama olanağı kalmadığından 2949 sayılı Yasa'nın 29. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca iptali gerekir.

VII - SONUÇ

13.4.1994 günlü, 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un 15.5.2002 günlü, 4756 sayılı Yasa ile değiştirilen 13. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci tümcesinin;

A- “... ödemeye yapılınca kadar yayının durdurulmasına karar verilir.” bölümünün Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, A. Necmi ÖZLER, Şevket APALAK ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

B- İptal edilen bölümü nedeniyle uygulanma olanağı kalmayan kalan bölümünün de 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesinin ikinci fıkrası gereğince İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

12.12.2007 gününde karar verildi.

[R.G. 31 Ocak 2008 – 26773]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2006/136
Karar Sayısı : 2008/3
Karar Günü : 3.1.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Çat Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 26.9.2004 günlü, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 125. maddesinin (1) numaralı fıkrasının "Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilat ederek işlenmesi gerekir" biçimindeki ikinci tümcesinin, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2. ve 5. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

Gıyapta hakaret ve tehdit suçlarından açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, günümüz insan hakları anlayışında maddi ve manevi varlığına saygı gösterilmesini isteme hakkının doğuştan gelen, temel bir insan hakkı olarak görüldüğü, kişilerin temel hak ve özgürlüklerinin toplumsal düşüncelerle kısıtlanmasına izin verilmediği, Devletin kişilerin şeref ve haysiyetlerini ihlal eden davranışları cezalandırmaya yönelik hükümleri tanzim ederken bireyi gözetmesi gerektiği belirtilerek, ceza politikası tercihleriyle kişilerin şeref ve saygınlığını korumak amacıyla getirilen itiraz konusu düzenlemede hakaret teşkil eden söz ve davranışların ulaştırıldığı şahısların sayısının cezalandırma koşulu olarak öngörülmesinin Anayasa'nın Başlangıcı, 2. ve 5. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İtiraza konu hükümden mağdurun yokluğunda yapılan hakaret suçu failinin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilat edilerek işlenmesi koşulu aranmıştır. Bu unsur yoksa haksız bir eylem meydana gelmiş olduğu halde sanık bu suçtan cezalandırılmayacaktır. Madde gerekçesinde şu açıklamalara yer verilmiştir; "*Hakaret suçu, kişinin gıyabında da işlenebilir. Kişiye hazır bulunmadığı bir ortamda veya doğrudan muttali olamayacağı bir surette hakaret edilmesi durumunda, gıyapta hakaret söz konusudur. Ancak, gıyapta hakaretin cezalandırılabilmesi için, fiilin mağdurun gıyabında ve fakat en az üç kişiyle ihtilat ederek işlenmesi gerekir. Bu kişilerin toplu veya dağınık olmalarının suçun oluşumu üzerinde bir etkisi yoktur. Bir veya iki kişiyle ihtilat ederek de mağdura hakaret edilebilir. Bu gibi durumlarda da esasında bir haksızlık gerçekleşmektedir. Ancak, izlenen suç siyaseti gereğince, gıyapta hakaretin cezalandırılabilmesi için, mağdurun gıyabında en az üç kişi muhatap alınarak hakaretin yapılması şart olarak aranmıştır.*"

Anayasa'nın Başlangıç bölümünün 6. paragrafında, "Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu" belirtilmiştir. Hukuk devleti ilkesini düzenleyen 2. maddesinde insan haklarına saygılı devlet ilkesi vurgulanmış, 5. maddesinde de devletin temel amaç ve görevleri arasında kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak sayılmıştır.

Kişilerin ait oldukları toplumda şeref ve haysiyetlerinin korunmasını istemeleri temel haklarından biridir. Bu nedenle, öteden beri kişiler, onur, namus ve haysiyetlerine dokunan fiillere karşı özel hukuk kuralları dışında ceza hukuku vasıtasıyla da korunmaktadırlar.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, kişilerin hak ve yararlarının korunmasına ilişkin hükümlere özel hükümlerin başında yer vererek, insanı ve insan haklarını korumayı ceza politikasının hedefi saymıştır. Nitekim bu çerçevede şerefe karşı işlenen suçlar Türk Ceza

Kanununun sekizinci bölümünde düzenlenmiştir. Yasakoyucu hakaretin yüze karşı veya gıyapta yapılmasına göre farklı kurallar öngörmüştür.

Anayasa’da güvence altına alınmış temel hak ve özgürlükleri koruma yükümü çerçevesinde temel hak ihlallerini yaptırım altına alan yasa koyucunun, Anayasa kuralları ve hukukun genel ilkeleri çerçevesinde kalmak koşuluyla hangi eylemlerin suç oluşturacağını belirleme yetkisi bulunduğu gibi suçluların cezalandırılmasına ilişkin koşulları da saptama yetkisine sahiptir. Dolayısıyla kişilere karşı suçlara özel hükümlerin başında yer vererek insanı ve insan haklarını koruma ilkesine verdiği değeri, suç ve ceza politikasının temel hedefi kabul eden yasakoyucunun izlenen suç ve ceza siyasetinin gereği olarak, gıyapta hakaretin cezalandırılabilmesinde “en az üç kişiyle ihtilat” koşulunu araması, yasama yetkisi kapsamındadır.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasa’nın 2. ve 5. maddelerine aykırı değildir.İptal isteminin reddi gerekir.

VI - SONUÇ

26.9.2004 günlü, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 125. maddesinin (1) numaralı fıkrasının “Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilat ederek işlenmesi gerekir.” biçimindeki ikinci tümcesinin Anayasa’ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 3.1.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

[R.G. 31 Ocak 2008 – 26773]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2003/102

Karar Sayısı : 2007/97

Karar Günü : 12.12.2007

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Burdur Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun 36. maddesinin ve 4262 sayılı Yasa ile değiştirilen 39. maddesinin son fıkrasının Anayasa’nın 2. ve 10. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

Sürücü belgesi olmadan motorlu araç kullanmak suçundan açılan davada, itiraz konusu kuralların Anayasa’ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptalleri için başvurmuştur.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Davada Uygulanacak Kural Sorunu

Anayasa’nın 152. ve 2949 sayılı Yasa’nın 28. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi’ne yapılacak başvurular, itiraz yoluna başvuran Mahkeme’nin bakmakta olduğu davada uygulayacağı yasa kuralları ile sınırlıdır.

Başvuran Mahkeme’nin bakmakta olduğu davanın konusu sürücü belgesiz motorlu araç kullanma suçu olup, uygulanacak kural olan cezai müeyyide 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun 36. maddesinin üçüncü fıkrasının birinci ve ikinci tümcelerinde yer almaktadır.

Bu nedenle, 36. maddenin birinci ve ikinci fıkraları ile üçüncü fıkranın üçüncü ve dördüncü tümceleri itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin davada uygulayacağı kural değildir.

Açıklanan nedenlerle, 13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 36. maddesinin, birinci ve ikinci fıkraları ile 4262 sayılı Yasa ile değiştirilen üçüncü fıkrasının üçüncü ve dördüncü tümcelerinin itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu fıkra ve tümcelere ilişkin başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE oybirliğiyle karar verilmiştir.

B- On Yıllık Süre Sorunu

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 36. maddesinin iptali istenen üçüncü fıkrasının birinci ve ikinci tümcelerinde yer alan "...ilk tespit bir aydan iki aya kadar, ... hafif hapis cezası verilir. ...7.200.000 lira hafif para cezasıyla da cezalandırılırlar" bölümüne yönelik olarak daha önce yapılan başvuru 28.12.1998 günlü, E. 1998/16, K. 1998/88 sayılı kararla esasın incelenerek reddedilmiş ve bu karar 9.7.1999 günlü, 23750 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi'nin işin esasına girerek verdiği ret kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı yasa hükmünün Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla tekrar Anayasa Mahkemesi'ne başvurulamaz.

Anayasa Mahkemesi'nce işin esasına girilerek, hakkında ret kararı verilen itiraz konusu kuralla ilgili yeni bir başvurunun yapılabilmesi için, önceki kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı 9.7.1999 gününden başlayarak geçmesi gereken on yıllık süre henüz dolmamıştır.

Bu nedenle, belirtilen bölümlere yönelik başvurunun Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddesi uyarınca reddi gerekir.

C- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararında, sürücü belgesi olmadan araç kullanan kişilerin, araçlar yönünden bir ayırım yapılmaksızın, aynı ceza ile cezalandırılmaları nedeni ile itiraza konu hükmün Anayasa'nın 2. maddesinde sözü edilen adalet, sosyal hukuk devleti ve 10. maddesinde belirtilen eşitlik ilkesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İtiraz konusu kuralda, sürücü belgesi olmadan motorlu araç kullanan kişilere araçlar yönünden bir ayırım yapılmaksızın verilecek cezalar belirtilmektedir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayıp yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasa bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Yasaların kamu yararının sağlanması amacıyla yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu nedenle yasakoyucunun hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini göz önünde tutarak kullanması gerekir.

Anayasa'nın 10. maddesinde, "*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar*" denilerek hukukun temel ilkelerinden olan eşitlik ilkesine yer verilmiştir.

Bu ilke, birbiriyle aynı durumda olanlara ayrı kuralların uygulanmasını ve ayrıcalıklı kişi veya toplulukların yaratılmasını engellemektedir. Durum ve konumlarındaki özellikler,

kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve değişik uygulamaları gerekli kılabilir. Aynı durumda olanlar için ayrı düzenleme aykırılık oluşturur. Anayasa'nın amaçladığı eşitlik eylemli değil hukuksal eşitliktir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik ilkesi çiğnenmiş olmaz.

Devlet toplumsal barışı, kamu düzenini, bireylerin güven ve huzurunu sağlamakla yükümlüdür. Kimi durumlarda Devlet, bu yükümlülüğünü alacağı ceza önlemleri ile yerine getirmeye çalışır. Yasakoyucu, bu konuda bir düzenleme yaparken kişi yararı kadar kamu yararını da göz önünde bulundurmamak zorunda olduğundan, kimi suçların niteliğini, işlenme biçimini, toplum için verdiği zararı da gözeterik değişik cezalar verilmesini öngörebilir. Yasakoyucu değişik eylemler için değişik cezalar yanında daha hafif bir eylem için daha ağır bir cezayı da uygun görebilir.

Sürücü belgesi olmadan motorlu bisiklet kullanan kişinin meydana getireceği tehlikenin, sürücü belgesi olmadan otomobil, otobüs, v.s. kullanan kişinin oluşturacağı tehlikeden az olacağı söylenemez. Durum ve koşullara göre, sürücü belgesi olmadan motorlu bisiklet kullanan kişi de trafikte diğer araçlardan daha tehlikeli durumlar yaratabilir.

Yasakoyucunun sürücü belgesi olmadan motorlu araç kullanan kişilere kullanılan araçlar yönünden bir ayırım yapmaksızın aynı cezayı veren düzenleme yapmasında hem kamu düzenini sağlama, hem de muhtemel kazaların önlenmesi nedeniyle, kamu yararı gördüğü ve sürücü belgesi olmadan motorlu araç kullanan kişilerin aynı hukuki durumda olduğunu kabul ederek aralarında herhangi bir ayırım yapmadığı anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Bu görüşe Osman Alifeyyaz PAKSÜT katılmamıştır.

VI - SONUÇ

13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 36. maddesinin 4262 sayılı Yasa ile değiştirilen üçüncü fıkrasının birinci ve ikinci tümcelerinin;

A- "...ilk tespitinde bir aydan iki aya kadar, ...hafif hapis cezası verilir. ...7.200.000 lira hafif para cezasıyla da cezalandırılırlar." bölümüne ilişkin itirazın, Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddelerinin son fıkraları gereğince REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

B- Kalan bölümün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

12.12.2007 gününde karar verildi.

[R.G. 30 Ocak 2008 – 26772]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2003/105

Karar Sayısı : 2007/98

Karar Günü : 12.12.2007

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Konya 1. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 3493 sayılı Yasa ile değiştirilen 115. maddesinin son fıkrasının, Anayasa'nın 36. ve 125. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 65. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca uygulanan idari para cezasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılığı savını ciddi bulan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II - İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“1- İlgili kanun maddesi öncelikli Anayasa'nın 36. maddesinde yer alan; “Herkes meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde iddia ve savunma hakkına sahiptirler.” hükmüne aykırılık teşkil etmektedir.

Şöyle ki;

Maddede yer alan “kesindir” ibaresi trafik para cezalarına karşı yargı yolunun kapalı olduğu anlamına gelmektedir. Para cezalarına karşı yargı yolunun kapalı olmasının ise, Anayasa'nın hak arama hürriyetini düzenleyen 36. maddesine aykırılık taşıdığı açıktır.

2- İlgili kanun maddesi Anayasa'nın 125. maddesinde yer alan; “İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır” hükmüne aykırılık taşımaktadır. Anayasa'nın bu hükmü ile; hukuk devletinin gereği olarak idarenin tesis etmiş olduğu her türlü işlem ve eyleme karşı yargı yolunun açık olduğu düzenlenmiş bulunmaktadır.

Muhatabın yüzüne karşı düzenlenen ve o sırada tebliğ edilen trafik para cezası tutanağının idari işlem olduğu kuşkusuzdur. Her türlü idari işlemde olduğu gibi para cezalarına karşı da yargı yolunun açık olması Anayasa'nın 125. maddesi gereğidir. Ancak, ilgili 115. maddenin son fıkrası ile, muhatabın yüzüne karşı kesilen para cezaları kesin kabul edilmek suretiyle bu cezalara karşı yargı yolunun kapatıldığı, bunun ise Anayasa'nın 125. maddesi hükmüne aykırılık taşıyacağı tartışmasızdır.

MADDENİN TEKNİK YORUMU

1- İlgili 115. maddenin son fıkrasında “116. maddede öngörülen itiraza ilişkin hükümlerin saklı olduğu” vurgulandıktan sonra para cezalarının kesin olduğunun belirtilmesi önemlidir. Zira, 116. maddede tescil plakasına kesilen para cezaları düzenlenmiş olup, bu tür cezalara karşı yargısal itiraz yolunun açık olduğu belirtilmiş bulunmaktadır. İşte 116. maddeye özgü bu yargısal itiraz yolunun saklı olduğunun aynı fıkrada vurgulanmış olması, muhatabın yüzüne karşı kesilen para cezalarındaki “kesindir” ibaresinin dava yolunun kapalı olduğu şeklinde anlaşılması gerektiğinin en güçlü göstergesidir.

2- 2918 sayılı Kanun incelendiğinde iki tür para cezasından söz edildiği görülmektedir. Bunlar:

1) Para cezaları; A- Muhatabın yüzüne kesilen para cezaları, B-Tescil plakasına kesilen para cezaları,

2) Hapis cezasıyla birlikte kesilen hafif para cezaları şeklindedir.

Bu bağlamda 115. maddedeki son fıkrası değerlendirildiğinde;

- 116. maddedeki cezalara karşı yargı yolunun açık olduğu,

- Mahkemelerince verilen ve sadece hafif para cezalarına ilişkin hükümlerin temyiz edilememesi yönünden kesin olduğu,

- Muhatabın huzurunda düzenlenen para cezalarının ise kesin olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Nitekim trafik para cezalarına dair uyuşmazlıkların görüm ve çözümünde görevli yargı yerini belirleyen Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 06.12.1999 gün ve E.1999/44, K.1999/45 sayılı kararında; “Bu hükümlerden 2918 sayılı Yasada öngörülen cezaların büyük ölçüde adli ceza kapsamında düşünülerek Hakim tarafından verilmesi esasının benimsendiği, para cezaları olarak bahsi geçen idari cezaların kesin olduğuna işaret edilmek suretiyle bu cezalara karşı itiraz yolunun kapalı tutulduğu; ancak sadece 116. madde kapsamında bulunan idari para cezası ile ilgili ve sınırlı olarak itirazı incelemekle adli yargının yetkili ve görevli kılındığı anlaşılmaktadır.” (09.03.2000 gün ve 23988 sayılı R.G) denilmektedir.

SONUÇ VE İSTEM: 2918 sayılı Kanun'un 115. maddesinin son fıkrası hükmünün, Anayasa'nın 36. ve 125. maddelerine aykırı olması sebebiyle iptali için Anayasa Mahkemesi'ne götürülmesine 7.11.2003 tarihinde karar verildi."

III - YASA METİNLERİ

A - İtiraz Konusu Yasa Kuralı

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun, itiraz konusu kuralı da içeren 115. maddesi şöyledir:

"(Değişik birinci fıkra: 16/7/2004- 5228/46 md.) Ödeme derhal yapılmadığı takdirde para cezalarının, tutanağın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenmesi gerekir. Bir ay içinde ödenmeyen cezalar için her ay % 5 faiz uygulanır. Aylık faizin hesaplanmasında ay kesirleri tam ay olarak dikkate alınır. Bu suretle bulunacak tutar cezanın iki katını geçemez.

Süresinde ödenmeyen para cezaları için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Hükümleri uygulanır.

Bu para cezaları, Maliye ve Gümrük Bakanlığının Sayman mutemetlerine, mal sandıklarına veya 114 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre yetkili kılınmış personele ödenebileceği gibi, banka veya PTT aracılığı ile de ödenebilir.

116 ncı maddede öngörülen itiraza ilişkin hüküm saklı kalmak üzere, para cezaları ile mahkemelerce verilen ve sadece hafif para cezalarına ait olan hükümler kesindir."

B - İlgili Yasa Kuralları

2918 sayılı Kanun'un 65. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve üçüncü fıkrası ile aynı Yasa'nın 116. maddesi şöyledir:

"Araçların yüklenmesi:

Madde 65- (Değişik: 18/11/1986 - 3321/1 md.)

Araçların yüklenmesinde yönetmelikte belirtilen ölçü ve esaslara aykırı olarak:

a) Taşıma sınırı üstünde yolcu alınması,

(...)

Yasaktır.

(...)

(Değişik: 21/5/1997 – 4262/4 md.) Birinci fıkranın (a) bendi hükümlerine uymayanlar 1 800 000 lira, (c), (f), (g), (h), (i) ve (j) bentleri hükümlerine uymayanlar 3 600 000 lira (b), (d) ve (e) bentlerindeki hükümlere uymayanlar 7 200 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar."

"Tescil plakasına göre tutanak düzenlenmesi:

Madde 116- (Değişik birinci fıkra: 25/6/1988 - KHK - 330/8 md.; Aynen Kabul: 31/10/1990 - 3672/7 md.) Trafik tehlikeye düşürecek, engel olacak şekilde veya yasaklanmış yerlerde park etmiş araçlara veya trafik kural ve yasaklarına aykırı davranışları belirlenmiş bulunan, karayolları ağırlık kontrol mahallerinde işaret, ışık, ses veya görevlilerin ikazına rağmen tartı sistemine girmeden seyrine devam eden ve sürücüsü tespit edilemeyen araçlara tescil plakalarına göre ceza veya suç tutanağı düzenlenir.

Para cezasının ödenmesi gerektiği hallerde trafik kaydında araç sahibi olarak görülen kişiye cezayı ödemesi için posta yoluyla tebligat yapılır, bu şekilde tebliğ edilemeyen tutanaklar ilgili tahsil dairesinin ilân asmaya mahsus yerinde liste halinde ilân edilir, ilân tarihini takip eden otuzuncu gün tebligat yapılmış sayılır ve bu cezalar 114 ve 115 inci maddelerde belirtilen şekilde takip ve tahsil olunur.

Bu şekilde uygulanan cezalar için araç sahipleri cezanın tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili mahkemeye itiraz edebilirler.

İtiraz ödemeyi ve ödeme ile ilgili süreyi durdurur.

İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir."

C - Dayanılan ve İlgili Görülen Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 36. ve 125. maddelerine dayanılmış, Mahkememizce 2. maddesi ilgili görülmüştür.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN ve Fazıl SAĞLAM'ın katılımlarıyla 24.12.2003 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, ilgili Yasa kuralları, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A - Sınırlama Sorunu

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi'ne yapılacak başvurular itiraz yoluna başvuran Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulayacağı Yasa kuralları ile sınırlıdır.

Başvuru kararında, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 3493 sayılı Yasa ile değiştirilen 115. maddesinin son fıkrasının tamamının iptali istenilmiş ise de, dava konusu işlemin 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 65. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca uygulanan idari para cezası ile ilgili işlemin iptaline yönelik olması nedeniyle, itiraz konusu kurala ilişkin esas incelemenin "...para cezaları ile..." ibaresiyle sınırlı olarak yapılmasına oybirliğiyle karar verilmiştir.

B - Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararında, muhatabın yüzüne karşı düzenlenen ve o sırada tebliğ edilen trafik para cezası tutanağının idari işlem olduğu, ancak itiraz konusu kural ile yüze karşı kesilen bu para cezalarının kesin kabul edilmek suretiyle yargı yolunun kapatıldığı, bu durumun ise Anayasa'nın 36. ve 125. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesine göre Anayasa Mahkemesi, kanunların, kanun hükmünde kararname ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa'ya aykırılığı hususunda ilgililer tarafından ileri sürülen gerekçelere dayanmaya mecbur değildir. Anayasa Mahkemesi taleple bağlı kalmak kaydıyla başka gerekçe ile de Anayasa'ya aykırılık kararı verebilir. Bu nedenle, itiraz konusu kural ilgisiz nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden de incelenmiştir.

İtiraz konusu kuralda, 116. madde gereğince tescil plakasına göre suç tutanağı düzenlenmesi halinde, buna itirazın mümkün olabileceği, bunun dışında trafik suçlarından dolayı ceza tutanakları ile belirlenen idari para cezalarının ise kesin olup, yargı yoluna başvurulamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu hükme bağlanmıştır.

Hukuk devleti, insan haklarına saygı gösteren, bu hakları koruyucu adaletli bir hukuk düzeni kurup sürdürmekle kendisini yükümlü sayan, bütün etkinliklerinde hukuka ve Anayasa'ya uyan, işlem ve eylemleri bağımsız yargı denetimine bağlı olan devlet demektir. Böyle bir düzenin kurulması, yasama, yürütme ve yargı alanına giren tüm işlem ve eylemlerin hukuk kuralları içinde kalması, temel hak ve özgürlüklerin anayasal güvenceye bağlanmasıyla olanaklıdır.

Başta hukuk devleti ilkesiyle hak arama özgürlüğü olmak üzere tüm anayasal gereklere uyarak idari para cezasını gerektirecek eylemleri, cezaları ve bunların koşullarını belirleme yetkisi yasa koyucunun takdirindedir.

Anayasa’da, Türkiye Cumhuriyeti’nin demokratik hukuk devleti niteliği vurgulanırken, devletin tüm eylem ve işlemlerinin yargı denetimine bağlı olması amaçlanmıştır. Çünkü, yargı denetimi hukuk devletinin “olmazsa olmaz” koşuludur.

Anayasa’nın 36. maddesinde, “*Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz*” denilmektedir. Maddeyle güvence altına alınan dava yoluyla hak arama özgürlüğü, kendisi bir temel hak niteliği taşımasının ötesinde, diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden birisini oluşturmaktadır. Gerçekten, karşılaştığı bir suçlamaya karşı kişinin kendisini savunabilmesinin ya da maruz kaldığı haksız bir uygulama veya işleme karşı haklılığını ileri sürüp kanıtlayabilmesinin en etkili ve güvenceli yolu yargı mercileri önünde dava hakkını kullanabilmesidir. Kişilere yargı mercileri önünde dava hakkı tanınması adil bir yargılamanın ön koşulunu oluşturur.

İtiraz konusu kural, Anayasa’nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğü alanına yapılmış açık bir müdahale niteliğindedir.

Yargı denetimini sınırlayan itiraz konusu kuralın hukuk devleti ilkesi ve hak arama özgürlüğü ile bağdaştığı söylenemez.

Anayasa’da sayılan ayırık durumlar dışında idarenin eylem ve işlemlerinden kimilerinin yargı denetimine bağlı olmaması sonucunu doğuracak nitelikteki bir yasal düzenleme Anayasa’nın 125. maddesinin birinci fıkrasına aykırılık oluşturur.

İtiraz konusu kural ile 2918 sayılı Kanun uyarınca, kişilerin yüzlerine karşı trafik suçlarından dolayı ceza tutanakları ile belirlenen idari para cezalarının kesinliği ifade edilerek yargı yolu kapatılmakta, idarenin hukuka uygun olmayan ve kişilerin haklarını ihlal eden davranışlarının olması halinde, verilen idari yaptırıma karşı bir itiraz hakkı tanınmamaktadır. Bireylerin idarenin faaliyetlerine karşı korunması, adaletin sağlanması ve hukuk devleti ilkesinin geçerli olabilmesi için idarenin her türlü eylem ve işlemlerinin yargı denetimine tâbi olması gerekirken, itiraz konusu kural ile idarenin yapmış olduğu işlemler yargı denetimi dışında bırakılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa’nın 2., 36. ve 125. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

VI - İPTALİN DİĞER KURALLARA ETKİSİ

2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 29. maddesinin ikinci fıkrasında, yasanın belirli kurallarının iptali, diğer kimi kurallarının veya tümünün uygulanmaması sonucunu doğuruyorsa, bunların da Anayasa Mahkemesi’nce iptaline karar verilebileceği öngörülmektedir.

13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun 3493 sayılı Yasa ile değiştirilen 115. maddesinin son fıkrasında bulunan “...para cezaları ile...” ibaresinin iptali nedeniyle, uygulama olanağı kalmayan “116 ncı maddede öngörülen itiraza ilişkin hüküm saklı kalmak üzere...” bölümünün de 2949 sayılı Yasa’nın 29. maddesinin ikinci fıkrası gereğince iptali gerekir.

VII - SONUÇ

13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun 3493 sayılı Yasa ile değiştirilen 115. maddesinin son fıkrasının;

A- “...para cezaları ile...” ibaresinin Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

B- İptal edilen ibare nedeniyle uygulanma olanağı kalmayan “116 ncı maddede öngörülen itiraza ilişkin hüküm saklı kalmak üzere...” bölümünün de 2949 sayılı Anayasa

Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesinin ikinci fıkrası gereğince İPTALİNE,
12.12.2007 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

[R.G. 30 Ocak 2008 – 26772]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2005/75

Karar Sayısı : 2008/1

Karar Günü : 3.1.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Karşıyaka 1. Ağır Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 26.9.2004 günlü, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 36. maddesinin Anayasa'nın 2., 10. ve 17. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

Bıçakla yaralama suçundan dolayı 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 456/2, 457/1, 36. ve 40. maddeleri uyarınca cezalandırılması istemiyle sanık hakkında Karşıyaka 2. Asliye Ceza Mahkemesine açılan kamu davasında, Mahkemece sanığın eyleminin adam öldürmeye tam teşebbüs suçunu oluşturduğu ve bu suçu yargılama görevinin Ağır Ceza Mahkemesine ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verilmesi üzerine, davaya bakmakta olan Karşıyaka 1. Ağır Ceza Mahkemesi, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu savını ciddi bularak, iptali için başvurmuştur.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 36. maddesinde öngörülen düzenlemenin, ülkenin farklı gelişmişlik düzeyine sahip bölgelerinde yaşayan ve aynı suçu işleyen kişiler bakımından farklı hükümlerin uygulanması sonucunu doğuracağı, bu durumun adalet ve hakkaniyet ilkeleriyle bağdaşmadığı gibi kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığının korunması hakkıyla da bağdaşmadığı belirtilerek, Anayasa'nın 2., 10. ve 17. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 36. maddesinde gönüllü vazgeçme durumu düzenlenmiştir. Yapılan bu düzenlemeyle, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda sadece icra hareketlerinin devamı aşamasında kabul edilen gönüllü vazgeçme, icra hareketlerinin bittiği ancak neticenin meydana gelmediği olaylar bakımından da öngörülmüştür. Maddede, gönüllü vazgeçme halinde kural olarak faile icrasına başladığı suçtan dolayı ceza verilemeyeceği, ancak o ana kadar yapılan hareketlerin müstakil bir suç oluşturması durumunda failin cezalandırılabilmesi hüküm altına alınmıştır. Buna göre, fail suçun icra hareketlerinden gönüllü olarak vazgeçer veya kendi çabasıyla suçun tamamlanmasını veya sonucun gerçekleşmesini önlerse teşebbüsten dolayı cezalandırılmayacaktır. Ancak, gönüllü vazgeçme anına kadar gerçekleşen eylem ayrı bir suçu oluşturduğu takdirde, fail sadece o suça ait ceza ile cezalandırılacaktır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan

kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, Anayasa'nın ve yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir. Hukuk devletinde yasakoyucu, Anayasa kurallarına bağlı olmak koşuluyla ihtiyaç duyduğu düzenlemeyi yapma yetkisine sahiptir.

Anayasa Mahkemesi'nin değişik kararlarında vurgulandığı gibi yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı olacağı anlamına gelmez. Yasaların uygulanmasında dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep ayrılığı gözetilmesi ve bu nedenlerle eşitsizliğe yol açılması Anayasa katında geçerli görülemez. Bu mutlak yasak, birbiriyle aynı durumda olanlara ayrı kuralların uygulanmasını ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemektedir. Durum ve konumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve değişik uygulamaları gerekli kılabilir. Aynı durumda olanlar için ayrı düzenleme aykırılık oluşturur. Anayasa'nın amaçladığı eşitlik, eylemli değil hukuksal eşitliktir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik çiğnenmiş olmaz.

Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirlerine ilişkin kurallar, ceza hukukunun ana ilkeleri ile Anayasa'nın konuya ilişkin kuralları başta olmak üzere, ülkenin sosyal, kültürel yapısı, etik değerleri ve ekonomik hayatın gereksinimleri gözönüne alınarak saptanacak ceza politikasına göre belirlenir. Yasakoyucu, cezalandırma yetkisini kullanırken toplumda hangi eylemlerin suç sayılacağı, bunun hangi tür ve ölçüdeki ceza yaptırımını ile karşılanacağı, nelerin ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edilebileceği ve ceza sistemini tamamlayan müesseseler konusunda takdir yetkisine sahiptir.

Çağdaş ceza kanunlarında, toplumsal barışı bozan, bireyde korku ve toplumda gerginlik yaratan suçların önüne geçilebilmesi için failleri suç işlemekten ya da suçu tamamlamaktan vazgeçmeye özendirerek kurallara yer verildiği görülmektedir. İtiraz konusu kuralın, izlenen suç politikası uyarınca gerek icra hareketleri aşamasında gerekse icra hareketlerinin bitmesinden sonra, faillerin suçu tamamlamaktan gönüllü olarak vazgeçmelerini teşvik etmek amacıyla getirildiği anlaşılmaktadır.

Türk Ceza Kanunu'nda ve ceza hükmü içeren diğer kanunlarda yer alan tüm suçlarda uygulanacak genel hüküm niteliğindeki itiraz konusu kural, suçu işlemekten gönüllü vazgeçen faillerin yaşadıkları yerin az ya da çok gelişmişliğini dikkate alarak farklı hükümler öngörmemekte; aksine suçu işlemekten gönüllü vazgeçen tüm faillerin aynı hükümden yararlanmalarını sağlamaktadır. Esasen Türk Ceza Kanunu'nun benimsediği "mülkilik ilkesi" uyarınca, Türk Ceza Kanunu ülkenin tümünde ve suç işleyen kişilere her hangi bir ayırım yapmadan uygulanmak durumundadır. Bu nedenle, itiraz konusu kuralın eşitlik ilkesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kural, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

İtiraz konusu kuralın Anayasa'nın 17. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

VI - SONUÇ

26.9.2004 günlü, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 36. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 3.1.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

[R.G. 30 Ocak 2008 – 26772]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

DİLDAR/Türkiye*

Başvuru No. 77361/01
Strazburg
12 Aralık 2006

OLAYLAR

I.DAVA OLAYLARI

Başvuran 1948 doğumludur ve İstanbul'da ikamet etmektedir. 25 Haziran 1987 tarihinde, İstanbul Belediyesi, başvurana ait, Beyoğlu'nda bulunan iki evi kamulaştırmaya karar vermiştir. Başvuran, İstanbul İdare Mahkemesi'nde, Belediye kararının iptali istemiyle dava açmıştır. 22 Aralık 1993 tarihinde, İdare Mahkemesi, talebi reddetmiştir. Bir bilirkişi komitesi taşınmazın değerini 11.590.000 TL olarak belirlemiş ve bu meblağ, kamulaştırma gerçekleştiğinde başvurana ödenmiştir. 18 Ocak 1994 tarihinde, başvuran, artırma bedeli talebiyle Beyoğlu Asliye Hukuk Mahkemesi'nde dava açmıştır. 28 Mayıs 1998 tarihindeki duruşmaya başvuran ve avukatı katılmamıştır. Ardından, mahkeme, başvuran yeniden dilekçe verene kadar dosyanın işlemde kaldırılmasına karar vermiştir. 5 Haziran 1998 tarihinde, başvuranın avukatı tarafından verilen dilekçenin ardından, dava yeniden başlamıştır. Beyoğlu Asliye Hukuk Mahkemesi'nde, yirmi üç duruşma yapılmış, bunların altısına başvuran ve avukatı katılmamıştır. 16 Temmuz 1998 tarihinde, mahkeme, 22 Aralık 1993 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, başvurana 615.478.000 TL¹ artırma bedeli ve yasal faiz oranının ödenmesine karar vermiştir. Başvuranın temyize gitmesi üzerine, 19 Aralık 2000 tarihinde, Yargıtay, Beyoğlu Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararını onamıştır. Karar, başvurana 26 Ocak 2001 tarihinde tebliğ edilmiştir. Başvuran, karar düzeltme talebinde bulunmuştur. 23 Mart 2001 tarihinde, Yargıtay başvuranın talebini reddetmiştir. 30 Haziran 2006 tarihli görüşünde, başvuran Sekreteryaya, 16 Temmuz 1998 tarihinde, birinci derece mahkemesi tarafından ödenmesine karar verilen meblağın kendisine hala ödenmediğini bildirmiştir.

HUKUK

Başvuran, AİHS'nin 6 § 1. maddesi kapsamında, adil yargılama yapılmaması, uzun yargılama süresi ve lehine çıkmış mahkeme kararının uygulanmamasını ileri sürerek şikâyetçi olmuştur. Ayrıca, AİHS'nin 1 no'lu Protokolü'nün 1. maddesi kapsamında, taşınmazının kamulaştırılmasından sonra kendisine ödenmesine karar verilen artırma bedeline ilişkin yetersiz faizi ve yetkililerin bu meblağı ödememesini öne sürerek şikâyetçi olmuştur.

I.KABULEDİLEBİLİRLİK

A.Hükümet'in İlk İtirazı

1.İç Hukuk Yollarının Tüketilmemesi

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Hükümet, başvurunun, AİHS'nin 35 § 1. maddesi uyarınca, iç hukuk yollarının tüketilmemesi sebebiyle reddedilmesi gerektiğini, zira başvuranın Yargıtay kararının düzeltilmesini talep etmediğini belirtmiştir. Ayrıca, lehine çıkan mahkeme kararının ardından, başvuran, İstanbul İcra Dairesi'nde Belediye'nin ödemeyi yapması için işlem başlatabileceğini ya da doğrudan Belediye'ye başvurarak parasını talep edebileceğini ifade etmiştir. Buna ek olarak, Hükümet, başvuranın ödemeyi geciktiren Devlet görevlileri aleyhine cezai işlem başlatma imkânının olduğunu ifade etmiştir.

¹ Karar tarihinde, bu meblağ yaklaşık olarak 2,291 ABD Doları'na eşitti.

Başvuranın 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamındaki şikâyetine ilişkin olarak, Hükümet, başvuranın, Borçlar Kanunu'nun 105. maddesi kapsamında faydalanabileceği hukuk yolundan gerektiği üzere faydalanmadığını belirtmiştir.

AİHM, başvuranın Yargıtay'dan karar düzeltme talebinde bulunduğunu ancak, bu talebin 23 Mart 2001 tarihinde reddedildiğini gözlemler. Ayrıca, başvurandan, kendi lehine çıkmış mahkeme kararının uygulanması için Belediye'ye ayrı bir talepte bulunmasının beklenemeyeceğini not eder.

Hükümet'in, başvuranın kararın uygulanması için İcra Dairesi'ne başvurmamasına ilişkin görüşüyle ilgili olarak, AİHM, *Kanioğlu ve Diğerleri – Türkiye* davasında (no. 44766/98, 44771/98 ve 44772/98, 13 Mayıs 2004) benzer bir itirazı incelediğini ve bu hukuk yolunun alacaklılara olumlu bir sonuç getiremeyeceği gerekçesiyle reddettiğini not eder.

Hükümet'in 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamındaki şikâyete ilişkin itirazıyla ilgili olarak, AİHM, *Aka – Türkiye* davasında benzer bir ilk itirazı reddettiğini gözlemler (23 Eylül 1998). Bu davada farklı yaklaşım için hiçbir gerekçe görmemektedir.

Dolayısıyla, AİHM Hükümet'in iç hukuk yollarıyla ilgili ilk itirazlarını reddeder.

2. Altı ay Kuralı

Hükümet ayrıca, başvurunun altı ay kuralına uyulmamasından dolayı reddedilmesi gerektiğini zira başvuranın, en son yerel mahkeme karar tarihi olan 19 Aralık 2000'den sonra altı ay içinde başvurusunu yapmadığını belirtmiştir.

AİHM, bu davanın, hukuk mahkemeleri usulü ile ilgili olduğunu ve Türkiye'deki karar düzeltme usulünün de genel olarak kabul edilmiş olan uluslararası hukuk ilkeleri çerçevesinde etkili bir iç hukuk yolu teşkil ettiğini tekrarlar (bkz. *Molin İnşaat – Türkiye*, no. 23762/94, 7 Eylül 1995). Dolayısıyla, Yargıtay'ın karar tarihi, altı aylık süre limitinin belirlenmesi için başlangıç noktası olarak alınamaz (bkz. *Latif Fuat Öztürk – Türkiye*, no. 54673/00, 2 Şubat 2006). AİHM, bu davada, altı ay kuralının, Yargıtay'ın başvuranın karar düzeltme talebini reddettiği tarih olan 23 Mart 2001'de işlemeye başladığını gözlemler. Başvuran, başvurusunu 20 Temmuz 2001 tarihinde yaparak, AİHS'nin 35 § 1. maddesinde belirtilmiş olan koşula uygun hareket etmiştir. Dolayısıyla, Hükümet'in itirazının reddedilmesi gereklidir.

B. Kabuledilebilirliğe ilişkin diğer gerekçeler

Başvuran, AİHS'nin 6 § 1. maddesi kapsamında adil yargılanmadığını, zira Beyoğlu Asliye Hukuk Mahkemesi'nin, yasal faiz oranının işlemeye başladığı tarihi belirleyen kararının keyfi olduğunu iddia etmiştir.

AİHM, görevinin, bir temyiz mahkemesi olarak veya kimi zaman da değinildiği gibi, bir dördüncü derece mahkemesi olarak görev yapmak olmadığını not eder. İçtihadına göre, tanıkların güvenilirliğini ve davaya ilişkin hususlarla kanıtlar arasındaki bağlantıyı en iyi değerlendirebilecek olan yerel mahkemelerdir (bkz. diğer içtihatlar arasında *Vidal – Belçika*, 22 Nisan 1992, *Edwards – İngiltere*, 16 Aralık 1992). Yukarıda anlatılanlar ışığında, AİHM, bu şikâyetin, AİHS'nin 35 §§ 3. ve 4. maddeleri bağlamında temelsiz olduğundan reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

AİHM, aksi takdirde, başvuranın şikâyetlerinin AİHS'nin 35 § 3. maddesi bağlamında temelsiz olmadığını not eder. Ayrıca, herhangi başka bir gerekçeden dolayı kabuledilmez olmadıklarını da not eder. Dolayısıyla, kabuledilebilir ilan edilmeleri gereklidir.

II. AİHS'NİN 6 § 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, AİHS'nin 6 § 1. maddesinin iki ihlalinin olduğunu iddia etmiştir. Söz konusu maddeye göre:

“Herkes, ... medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar... konusunda karar verecek olan, ... bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ... olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir.”

1. Mahkeme kararlarının uygulanmaması

Başvuran, Belediye'nin yerel mahkemelerin kendisi aleyhine verdiği kararların yerine getirilmediğini ileri sürerek şikâyetçi olmuştur.

Hükümet, bu şikâyetin esasları hakkında herhangi bir görüş bildirmemiştir.

AİHM, bir Sözleşmecî Devlet'in iç hukuk sisteminin, nihai ve bağlayıcı bir yargı kararının bir tarafın aleyhine olacak nitelikte kalmasına izin verdiği takdirde, AİHS'nin 6 § 1. maddesi ile teminat altına alınan mahkemeye erişim hakkının, yüzeysel olacağını tekrarlar. Dolayısıyla, herhangi bir mahkeme tarafından verilen bir kararın uygulanması, 6. maddenin amaçları bağlamında “yargılama”nın bütünleyici bir parçası olarak görülmelidir (bkz. diğerleri meyanında *Hornsby – Yunanistan*, 19 Mart 1997).

Bu davada, AİHM, 16 Temmuz 1998 tarihinde, Beyoğlu Asliye Hukuk Mahkemesi'nin, Belediye'ye, taşınmazının kamulaştırılmasından dolayı başvurana artırma bedeli ve faiz ödemesi talimatını verdiğini gözlemler. Temyiz sürecini takiben, bu karar 23 Mart 2001 tarihinde kesinleşmiştir. Bu karar henüz uygulanmamıştır. AİHM, bu bağlamda, Devlet'in AİHS'nin 6 § 1. maddesi ile bağlı olduğu kanısındadır (*Scollo – İtalya*, 28 Eylül 1995; *Tunç – Türkiye*, no. 54040/00, 24 Mayıs 2005).

AİHM, bu davada nihai yargı kararlarına uygun hareket etmek amacıyla gerekli önlemleri almak için böylesine önemli bir süre gecikmekle, yetkililerin 6 § 1. madde hükümlerinin faydalı etkilerinden yoksun kalınmasına sebep olduğunu tespit etmiştir.

Dolayısıyla, AİHS'nin 6 § 1. maddesi ihlal edilmiştir.

2. Yargılama süresi

Hükümet, davanın karmaşık olduğunu ileri sürmüştür. Mahkemenin dört ayrı bilirkişi görüşü istediğini belirtmiştir. Ayrıca, başvuranın, birkaç duruşmaya gelmeyerek yargılama süresinin uzamasına olumsuz katkıda bulunduğunu ifade etmiştir.

AİHM, yargılama süresinin makul uzunluğunun, dava şartları ışığında ve AİHM içtihadında ortaya konulmuş olan ölçütler ve özellikle davanın karmaşık yapısı ile başvuran ve ilgili makamların tutumlarının dikkate alınarak değerlendirilmesi gerektiğini tekrarlar (bkz. diğer içtihatların yanı sıra *Richard ve Fransa*, 22 Nisan 1998).

Bu davada, AİHM, ele alınacak sürenin, başvuranın Beyoğlu Asliye Hukuk Mahkemesi'nde dava açtığı tarih olan 18 Ocak 1994'te başladığını not eder. Bu süre,

Yargıtay'ın başvuranın karar düzeltme talebini reddettiği 23 Mart 2001 tarihinde sona ermiştir. Dolayısıyla, iki yargı kademesinde yedi yıl iki aydan fazla sürmüştür, bu mercilerden biri davayı iki defa incelemiştir.

AİHM, davanın özel bir karmaşıklığının bulunmadığını gözlemler. Ayrıca, yargılama süresinin, yalnızca birkaç davaya katılmadığı için başvurana yüklenemeyeceği kanısındadır.

Yetkililerin tutumuna gelince, AİHM, yerel mahkemelerin yedi yıl iki ay boyunca üç karar verdiğini not eder. Ayrıca, Belediye, ödenmesine hükmedilen meblağı ve ilgili faizi başvurana hala ödememiştir.

Buna göre, AİHM, yargılamanın “makul süre” içinde sonuçlandırılmadığını tespit etmiştir. Sonuç olarak, AİHS'nin 6 § 1. maddesi ihlal edilmiştir.

III.AİHS'NİN 1. NO'LU PROTOKOLÜ'NÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, bir yandan 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında taşınmazının kamulaştırılmasından sonra artırma bedeli üzerinden yetersiz faizi, diğer yandan da yetkililerin bu meblağı ödememesini öne sürerek şikâyetçi olmuştur. 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesine göre:

“Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.

Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka hâle getirmez.”

Hükümet, başvuranın argümanlarına itiraz etmiştir. Başvurana, taşınmazının kamulaştırılması üzerine yeterli tazminatın ödendiğini öne sürmüştür.

AİHM, taşınmazı kamulaştırılan başvurana, Beyoğlu Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından artırma bedeli ödenmesine karar verildiğini gözlemler. Bu kararın 23 Mart 2001 tarihinde kesinleşmesine rağmen, henüz hiçbir ödeme yapılmamıştır.

AİHM, geçmişte benzer davalar incelediğini ve AİHS'nin 1 nolu Protokolü'nün 1. maddesinin ihlal edildiğini tespit ettiğini not eder (bkz. *Tunç – Türkiye*, 24 Mayıs 2005; *Kuzu – Türkiye*, 17 Ocak 2006; *Bourdov – Rusya*, no. 59498/00). AİHM, bu davada farklı bir sonuca varmak için hiçbir gerekçe görmemektedir.

Yukarıda anlatılanlar ışığında, AİHM, artırma bedeline ilişkin yetersiz faizle ilgili şikâyetin ayrıca incelenmesinin gerekli olmadığı kanısına varmıştır.

Bu davada, 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

IV.AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesi şöyledir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A.Tazminat

Kamulaştırılmış taşınmazının iddia edilen piyasa değerine dayanarak, başvuran, 1,000,000 Dolar maddi tazminat talep etmiştir. Ayrıca 100.000 Dolar manevi tazminat talep etmiştir.

Hükümet, başvuranın maddi tazminat talebinin abartılı ve kanıtlanmamış olduğunu ileri sürmüştür. Ayrıca, AİHM'nin bu davada bir ihlal tespit etmesi halinde, bunun, başvuranın maruz kaldığı her türlü manevi zarar için yeterli tazmin teşkil edeceğini belirtmiştir. *Aka* kararında kullanılan hesaplama yöntemini kullanarak ve ilgili ekonomik bilgileri dikkate alarak, AİHM, başvurana 59,000 Euro maddi tazminat ödenmesine karar vermiştir. Bu meblağ, başvuranın bu davada ele alınan ödenmemiş alacağının nihai olarak hallini teşkil edecektir.

Manevi tazminatla ilgili olarak, AİHM, başvuranın zararının yalnızca çeşitli ihlal tespitleriyle yeterince tazmin edilemeyeceği kanısındadır. Dava şartlarını dikkate alarak, AİHM, başvurana bu başlık altında 2,000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

B.Mahkeme masrafları

Başvuran, avukatının dava için 60 saatlik bir çalışma yaptığını belirtmiştir. İstanbul Barosu asgari ücret tarifelerini temel alarak, avukatının ücretinin 12,600 Dolar olduğunu hesaplamıştır. Ayrıca, AİHM'deki mahkeme masrafları için de 500 Dolar talep etmiştir.

Hükümet, başvuranın talebinin tamamen temelden yoksun olduğunu ileri sürmüştür.

Elindeki belgeler temelinde ve eşitlik temelinde yaptığı değerlendirme sonucunda, AİHM, başvurana mahkeme masrafları için 1,000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C.Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

YUKARIDAKİ GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1.Uzun yargılama, taşınmazın kamulaştırılmasının ardından kararın uygulanmaması, ödenmesine hükmedilen artırma bedeline ilişkin yetersiz faiz, yetkililerin bu meblağı ödememesine ilişkin şikayeti kabuledilebilir, başvurunun kalan kısmının kabuledilmez olduğuna;

2.Kararın uygulanmaması bağlamında AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğine;

3.Yargılamanın uzunluğu bağlamında AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğine;

4.AİHS'nin 1 no'lu Protokolü'nün 1. maddesinin ihlal edildiğine;

5.(a) Sorumlu Devlet'in, AİHS'nin 44 § 2. maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, başvurana, ödeme tarihinde geçerli olan kur üzerinden yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere aşağıdaki meblağları ödemesine:

(i)59,000 Euro (elli dokuz bin Euro) maddi tazminat;

(ii)2,000 Euro (iki bin Euro) manevi tazminat;

(iii)mahkeme masrafları için 1,000 Euro (bin Euro);

(iv)uygulanabilecek her türlü vergiyi ödemesine;

(b) yukarıda anılan üç aylık sürenin aşılmasından ödeme gününe kadar geçen süre için Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın gecikme faizi olarak uygulanmasına;

6. Başvuranın adil tazmin talebinin kalan kısmının reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İngilizce hazırlanmış, Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddeleri uyarınca 12 Aralık 2006 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

S. DOLLE
Yazı İşleri Müdürü

J.-P. COSTA
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

DÜZGÖREN/Türkiye*

Başvuru No. 56827/00
Strazburg
9 Kasım 2006

USUL

Davanın nedeni, Türk vatandaşı Koray Düzgören'in ("başvuran"), İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("AİHS") 34. Maddesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 15 Ekim 1999 tarihinde yapmış olduğu 56827/00 no'lu başvuru.

Başvuran, Londra'da bulunan Kürt İnsan Hakları Projesi'nden A. J. Stock, M. Muller, T. Otty ve J. Gordon tarafından temsil edilmiştir.

AİHM (İkinci Daire), 28 Eylül 2004 tarihinde, başvuruyu kısmen kabuledilemez olarak beyan etmiş ve askeri mahkemenin bağımsız ve tarafsız olmadığı, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına müdahale edildiği ve etkili başvuru yollarının bulunmadığı iddialarıyla ilgili şikayeti, Hükümet'e bildirmeye karar vermiştir. AİHM, AİHS'nin 29 § 3. Maddesi uyarınca, başvurunun esaslarını, kabuledilebilirliğiyle aynı anda incelemeye karar vermiştir.

OLAYLAR

I. DAVANIN OLAYLARI

1947 doğumlu başvuran Londra’da ikamet etmektedir.

Gazeteci olan başvuran, 1 Nisan 1998 tarihinde, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi’nin dışında, vicdani redci O.M.Ü. ile ilgili broşür dağıtmıştır. Başvuran, ayrıca, broşürü, suç işlediği için aleyhinde dava açılması gerektiğini ifade eden bir dilekçe ile beraber Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı’na da sunmuştur.

“*Düşünme özgürlüğü – düşünce suçuna karşı girişim*” başlıklı broşür, O.M.Ü.’nün 1 Eylül 1995 tarihinde yaptığı basın açıklamasını içermektedir. O.M.Ü., bu basın açıklaması nedeniyle daha önce suçlu bulunup, mahkum olmuştur. Broşürün ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

Ön ve Son Söz:

“Biz, aşağıda imzası olan yayıncılar, içeriklerinden tümüyle bağımsız olarak, katılıp katılmadığımız sorusunu dikkate almaksızın, hatta kimimiz bazı satırlara katılmadığımız halde, her türlü düşüncenin özgürce ifade edilebilmesini savunmak amacıyla, bu “mahkum” metinlerin kamuoyuna iletilmesine aracılık ediyoruz...”

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe’ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

O.M.Ü.’nün basın açıklaması:

“İyi günler, Bugünkü basın toplantısını İzmir Savaş Karşıtları Derneği düzenlemedi. Bu toplantının sorumluluğu yalnızca bana aittir. Bildiğiniz gibi Ankara Genelkurmay Mahkemesi önünde görülen ve “halkı askerlikten soğutma” suçunu işlediğim iddia edilen dava 29 Ağustos tarihinde sonuçlandı.

...

Yargı yoluyla bizimle başa çıkamayan ordu, bu biçimde savaş karşıtlarını kamuoyu gözü önünden kaçırabileceğini sanıyor. Her şeyden önce ben asker kaçağı değilim, “Vicdani Redci”yim. Ne askerlik yapmayı, ne de kaçmayı düşünüyorum. Kaçmam için hiçbir neden yok, çünkü insanların askere gitmeme hakkını saklanıp gizlenmeden kullanabilmeleri gerektiğini savunuyorum.

Askerlik Şubesi’nde bana verilen ... askerlik cüzdanını şimdi burada sizlerin gözleri önünde yakacağım...

Ben asker değilim ve asla olmayacağım. Elbet götürüleceğimin farkındayım, ama götürülene kadar, artık kaç gün sürerse, yaşantımın akışında hiçbir değişiklik olmayacak. Beni zorla götürmek amacıyla burada bulabilirler. Ancak kışlada sonuna kadar direneceğimin ve hiçbir şekilde askerlik yapmayacağımın altını tekrar çiziyorum.”

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, 1 Nisan 1998 tarihinde, başvuranın ifadesini almış, başvuran burada dilekçesinin içeriğini yinelemiştir. Başvuran, yukarıda sözü edilen broşürü basıp, dağıtarak, O.M.Ü.’nün mahkum olduğu suçun aynısını işlediğini savunmuştur. Broşürün içeriğine katıldığını ifade etmiştir. Ayrıca, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin, vicdani redcilere atıfta bulunan kararları bulunduğu işaret etmiştir. Broşürün halkı askerlikten soğutma veya firar etmeye teşvik etme amacıyla olmadığını iddia etmiştir. Ek olarak, Hollanda’da, vicdani redcilerin askerlik yapmadığını, bunun yerine kendilerine diğer işlerin verildiğini belirtmiştir. Gelecekte belki bunun Türkiye’de de gerçekleşeceğini ifade etmiştir. Başvuran, amacının, Türkiye’de zorunlu askerlik hizmetinin kaldırılmasını sağlamak olduğunu söyleyerek savunmasını bitirmiştir.

4 Haziran 1998 tarihinde, Ankara Genelkurmay Başkanlığı savcısı, başvurunu halkı askerlikten soğutmakla suçlayan bir iddianame sunmuştur. Askeri Savcı, başvuranın, Türk Ceza Kanunu'nun 155. Maddesi ile Askeri Ceza Kanunu'nun 58. Maddesi uyarınca suçlu bulunup cezalandırılmasını talep etmiştir.

Başvuran, belirlenemeyen bir tarihte, Ankara Genelkurmay Başkanlığı Askeri Mahkemesi'nde yargılanmaya başlamıştır. Yargılama sırasında, başvuran, önceki savunmasını yinelemiştir. Özellikle, ifade özgürlüğünün savunucusu olduğunu ileri sürmüş, mahkemenin bağımsızlığını ve tarafsızlığını reddetmiştir.

Mahkeme, 9 Mart 1999 tarihinde, başvurunu suçlu bulmuş, iki ay hapis ve 1.520.000 Türk Lirası (olayların gerçekleştiği sırada 3.5 Euro) para cezasına mahkum etmiştir. Kararın gerekçesinde mahkeme, davayı Anayasa ve iç hukuka uygun olarak ele alma yetkisi bulunduğunu ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin, askeri mahkemelerin olağandışı mahkemeler olduğu sonucuna varan herhangi bir kuralı olmadığını belirtmiştir. Esaslara ilişkin olarak, mahkeme, başvuranın, O.M.Ü.'nün mahkumiyetine neden olan basın açıklamasını içeren broşür dağıtarak, bu broşürü Cumhuriyet Savcısı'na sunarak, Cumhuriyet Savcısı'ndan dava açmasını isteyerek, eylemlerinin kasti olduğu ve suçu bilerek ve isteyerek işlediği kanısına varmıştır. Mahkeme, Anayasa'nın 25. ve 26. Maddeleri, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10 § 2. Maddesi ile İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si'nin 29 § 2. Maddesi'ne dayanarak, ifade özgürlüğü ile özgürce fikir yaymanın mutlak hak olmadığını beyan etmiştir. Mahkeme, Türk Ceza Kanunu'nun ilgili maddelerine atıfta bulunarak, başvuranın suçlandığı hükümlerin, ülkenin bütünlüğüne, ulusal güvenlik ve bağımsızlığa yönelik tehditleri ortadan kaldırma amacını gütmekte olduğunu belirtmiştir. Mahkeme, Türk Ceza Kanunu'nun 155. Maddesi'nin uluslararası hukuka uygun olduğunu ve başvuranın davasının, Türk Ceza Kanunu'nun 155. Maddesi kapsamı içinde olduğunu gözlemlemiştir.

Başvuran, 9 Nisan 1999 tarihinde, Askeri Yargıtay'a temyiz başvurusunda bulunmuştur. Dilekçesinde, başvuran, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. ve 10. Maddeleri'ne dayanarak, askeri mahkeme tarafından yargılanmaması gerektiğini ve gerçekleştirdiği eylemin suç olarak değerlendirilemeyeceğini iddia etmiştir.

Askeri Yargıtay, 25 Mayıs 1999 tarihinde Genelkurmay Başkanlığı Askeri Mahkemesi'nin kararını onamıştır. Mahkeme, kararında, iç hukuk ile AIHM'nin içtihatlarına atıfta bulunarak, askeri mahkemelerin başvurunu yargılamakta görevli ve yetkili olduklarına karar vermiş, Genelkurmay Başkanlığı Askeri Mahkemesi'nin verdiği kararın yasalara uygun olduğu sonucuna varmıştır.

Başvuran, hapse girmemek için, 17 Temmuz 1999 tarihinde Türkiye'yi terk etmiştir.

HUKUK

I. AIHS'NİN 6 § 1. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, kendisini yargılayan Genelkurmay Başkanlığı Askeri Mahkemesi'nin, Milli Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı'nın atadığı ve bu kurumların emir ve talimatlarına bağlı olan iki askeri hakim ve bir subaydan oluştuğu gerekçesiyle, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme olarak değerlendirilemeyeceğinden yakınmıştır. Bu bağlamda, başvuran, sivil bir kimse olarak, askeri bir mahkeme tarafından yargılanmaması gerektiğini savunmuştur. Başvuranın dayandığı AIHS'nin 6 § 1. Maddesi'nin ilgili kısmı aşağıdaki gibidir:

“Herkes ... kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının ... görülmesini istemek hakkına sahiptir.”

A. Kabul edilebilirlik

AİHM, bu başvurunun, AİHS'nin 35 § 3. Maddesi kapsamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını kaydeder. Ayrıca, başvurunun diğer bakımlardan da kabul edilemez olmadığını, dolayısıyla kabul edilebilir olarak beyan edilmesi gerektiğini kaydeder.

B. Esaslar

Hükümet, Türkiye’de sivil bir kimsenin, ancak istisnai durumlarda askeri mahkemede yargılandığını belirtmiştir. Bu noktada, Hükümet, başvuranın, askerlik hizmeti ile ilgili bir suçla suçlanması nedeniyle askeri mahkeme huzurunda yargılandığını savunmuştur. Hükümet ayrıca, iç hukukun askeri mahkemelerin bağımsızlık ve tarafsızlığını garantiye almak için gerekli koşulları sağladığını belirtmiştir. Son olarak, Hükümet, 4963 Sayılı Kanun’un kabulü ile T.C. Mevzuatının, AİHS’ye uygun hale getirmek amacıyla değiştirildiğine işaret etmiştir.

Başvuran iddialarını sürdürmüştür.

AİHM, aynı tür mağduriyeti geçmişte incelediğini ve *Ergin - Türkiye (no.6, 47533/99, § 54)* kararında, AİHS'nin 6 § 1. Maddesi'nin ihlal edildiğini tespit ettiğini kaydetmektedir. Bu kararda, AİHM, yalnızca askerlerden oluşan bir mahkeme tarafından yargılanan, askerlik hizmeti aleyhinde propaganda yapmak ile ilgili suçlardan sorumlu tutulan bir sivil olarak, başvuranın, davaya taraf biçiminde tanımlanabilecek ordu mensubu hakimler huzuruna çıkma konusunda endişeli olmasının anlaşılabilir olduğuna karar vermiştir. Bu nedenle, başvuran, Genelkurmay Başkanlığı Askeri Mahkemesi'nin, taraf olmasının getirdiği yükümlülüklerden, olmaması gerektiği halde etkilenmesinden haklı olarak endişe edebilir. Sonuç olarak, başvuranın mahkemenin bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile ilgili şüpheleri, tarafsız olarak bakıldığında haklı olarak değerlendirilebilir (*ibid*).

AİHM, bu davayı incelemiş ve yukarıda belirtilen davada elde ettiği bulgulardan sapmasına neden olacak hiçbir ayrıntı bulamamıştır.

Bu nedenle AİHS'nin 6 § 1. Maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 10. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, broşür yayınlayıp dağıtmaktan suçlu bulunup, mahkum edilmesinin, AİHS'nin 10. Maddesi'nin sağladığı ifade özgürlüğünü ihlal ettiğinden şikayetçi olmuştur. AİHS'nin 10. Maddesi'ne göre:

“1. Herkes görüşlerini açıklama ve anlatım özgürlüğüne sahiptir. Bu hak, kanaat özgürlüğü ile kamu otoritelerinin müdahalesi ve ülke sınırları söz konusu olmaksızın haber veya fikir almak ve vermek özgürlüğünü de içerir. Bu madde, devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine bağlı tutmalarına engel değildir.

2. Kullanılması görev ve sorumluluk yükleyen bu özgürlükler, demokratik bir toplumda, zorunlu tedbirler niteliğinde olarak, ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, veya yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının sağlanması için yasayla öngörülen bazı biçim koşullarına, sınırlamalara ve yaptırımlara bağlanabilir.”

A. Kabul edilebilirlik

AİHM, bu şikayetin, AİHS'nin 35 § 3. Maddesi kapsamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını kaydeder. Ayrıca, başka bakımlardan da kabuledilemez olmadığını, bu nedenle kabuledilebilir olarak beyan edilmesi gerektiğini kaydeder.

B. Esaslar

AİHM, Türk Ceza Kanunu'nun 155. Maddesi uyarınca suçlu bulunup, mahkum edilmesinin, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına müdahale olduğunu, açık olduğunu ve taraflar arasında anlaşmazlık teşkil etmediğini kaydeder. Ayrıca, müdahalenin kanun tarafından öngörüldüğü ve düzensizliğin önlenmesi gibi meşru bir amaç güttüğü kanısındadır (yukarıda anılan, *Ergin (no.6)*, § 28). Bu nedenle, AİHM, davayı, müdahalenin “demokratik bir toplumda gerekli” olup olmadığı sorusuna indirgeyerek inceleyecektir.

Hükümet, Türkiye’de zorunlu askerlik hizmetinin, ulusal güvenlik ve kamu güvenliğini korumak için gerekli olduğunu ileri sürmüştür. Hükümet, yasalarca öngörülen bu zorunluluğa karşı gerçekleştirilecek herhangi bir eylemin, yasalara karşı gelmeye teşvik etmek olacağını ifade etmiştir. Bu bağlamda, başvuranın, vicdani redci OM.U. ile ilgili broşürü kamusal alanda dağıtarak, halkı askerlikten soğutma suçu işlediğini kaydetmiştir.

Başvuran, Hükümet’in argümanlarını reddetmiştir. Özellikle, broşür aracılığıyla bilgi yaymanın, bilgi ve fikir yaymak için barışçıl ve demokratik bir yol olduğunu ileri sürmüştür.

AİHM, 10. Madde ile ilgili kararlarında belirtilen genel ilkelerini yineler (özellikle bkz. *Şener – Türkiye*, 26680/95, *Öztürk – Türkiye* [BD], 22479/93 ve *Fressoz ve Roire – Fransa* [BD], 29183/95). AİHM, bu davayı bu ilkeler ışığında inceleyecektir.

AİHM, şikayet konusu müdahaleyi, broşürün içeriği ve dağıtıldığı koşulları da göz önüne alarak, davanın tamamının ışığında görmelidir. Özellikle, sözkonusu müdahalenin “güdülen meşru amaçlarla orantılı”, ulusal makamların bu müdahaleyi haklı göstermek için ileri sürdüğü nedenlerin ise “ilintili ve yeterli” olup olmadıklarına karar vermesi gerekmektedir (bkz. *Koç ve Tambaş – Türkiye*, 50934/99). Ayrıca, verilen cezaların niteliği ve şiddeti de, müdahalenin orantılılığını tayin etmede göz önünde bulundurulacak etmenlerdendir (bkz. *Skalka – Polonya*, 43425/98).

AİHM, bu davada, başvuranın, özellikle, vicdani redci O.M.U.’nun, zorunlu askerlik hizmetini yerine getirmeyi reddetmesinin nedenlerini anlattığı basın açıklamasını içeren bir broşür dağıtmaktan suçlu bulunduğunu gözlemler. Genelkurmay Başkanlığı Askeri Mahkemesi, başvuranın, bu broşürü dağıtarak halkı askerlikten soğuttuğuna karar vermiştir.

AİHM, sözkonusu broşürün içeriğini incelemiştir. Şikayet konusu metinde kullanılan sözcüklerin, metinde askerlik hizmeti ile ilgili düşmanca bir çağrışım yapmasına karşın, bu sözcüklerin, şiddete, silahlı direnişe ya da ayaklanmaya teşvik etmediğine, nefret söylemi olmadığına karar vermiştir (bkz. *Ergin (no. 6)*, § 34, karşıt karar *Sürek – Türkiye (no. 1)* [BD], 26682/95, *Gerger – Türkiye* [BD], 24919/94). Ek olarak, düşüncelerin açıklandığı koşullar, düşüncelerin olası etkileri ile ilgili olarak, *Arrowsmith* davasından ayırt edilebilir. *Arrowsmith* davasında, pasifist aktivist olan başvuran, kısa süre sonra Kuzey İrlanda’ya gönderilecek birliklerin bulunduğu bir askeri kamptaki askerleri firar etmeye teşvik eden bir broşür dağıtmıştı (bkz. *Arrowsmith – İngiltere*, no. 7050/75). Bu davada, rahatsızlık veren broşür, İstanbul’daki bir kamusal alanda dağıtılmıştır. Broşür, ne biçimi ne de içeriği itibarıyla, derhal askerden kaçmaya yönlendirmeyi amaçlamıştır. AİHM, bunların, tedbirin gerekliliğinin tayin edilmesinde önemli etmenler olduğu görüşündedir.

Son olarak, AİHM, iki ay hapis cezası başta olmak üzere, başvurana verilen cezanın sert olduğu kanısındadır.

Bu gerçekler karşısında, AİHM, Askeri Mahkeme'nin ileri sürdüğü nedenlerin, ilintili olmalarına karşın, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına yapılan müdahaleyi haklı çıkarmak için yeterli olarak değerlendirilemeyecekleri kanısındadır.

Yukarıda belirtilenler ışığında, AİHM, başvurana verilen mahkumiyet ile cezanın, güdülen amaçlarla orantısız olduğuna ve bu nedenle "demokratik bir toplumda gerekli" olmadığına karar vermiştir. Buna göre, AİHS'nin 10. Maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 13. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, mağduriyetine ilişkin olarak, AİHS'nin 13. Maddesi kapsamında etkili başvuru yollarından yoksun bırakıldığından şikayetçi olmuştur. Bu Madde'ye göre:

"[Bu] Sözleşme'de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkes, ihlal fiili resmi görev yapan kişiler tarafından bu sıfatlarına dayanılarak yapılmış da olsa, ulusal bir makama etkili bir başvuru yapabileme hakkına sahiptir."

AİHM, AİHS'nin 13. Maddesi kapsamındaki çarenin, mutlaka başarıyla sonuçlanacak bir çare olacağı anlamına gelmediğini, yalnız, şikayetin esaslarını inceleme yetkisi bulunan bir makamın önündeki erişilebilir bir çareden ibaret olduğunu yineler (bkz. *The Islamic Republic of Iran Shipping Lines – Türkiye*, 40998/98). Bu davada, AİHM, ulusal mahkemelerin, başvuranın şikayetlerinin kabuledilebilirliğini, AİHS'nin 13. Maddesi'nde belirtilen amaçlar doğrultusunda etkili başvuru yolları sağlayacak kadar yeterli derecede incelemiş olmasından tatmin olmuştur. Başvurunun bu kısmının, AİHS'nin 35 § 3. Maddesi çerçevesinde açıkça dayanaktan yoksun olduğu anlaşılmaktadır ve 35 § 4. Madde'ye uygun olarak reddedilmesi gerekmektedir.

IV. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. Maddesi'ne göre:

"Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder."

A. Tazminat

Başvuran, maddi zararı için 60.000 Amerikan Doları (USD) (yaklaşık 46.207 EUR) talep etmiştir. Başvuran, bu miktarın, mahkumiyetinin ardından işten çıkarılmadan önce Kanal 8'de aldığı yıllık maaşa tekabül ettiğini belirtmiştir. Ayrıca başvuran, 5.000 Euro manevi tazminat talep etmiştir.

Hükümet tazminat miktarlarına itiraz etmiştir.

AİHM, tespit edilen ihlal ile talep edilen maddi tazminat arasında nedensellik ilişkisi bulamamaktadır. Bu nedenle bu talebi reddeder. Diğer yandan, AİHM, manevi tazminat olarak başvurana 2.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

AİHM, bir kimsenin, bu davada olduğu gibi, AİHS'nin bağımsızlık ve tarafsızlık koşullarını karşılamayan bir mahkeme tarafından mahkum edilmesi halinde, talep edildiği takdirde yeniden dava açılması veya davanın yeniden görülmesinin, esas itibariyle ihlalin telafi edilmesi için uygun bir yol olduğu kanısındadır (*Öcalan – Türkiye*, 46221/99 [BD]).

B. Mahkeme masrafları

Başvuran, avukatları ile başvurunun yapılmasına yardım eden Kürt İnsan Hakları Projesi'nin (KHRP) yaptığı mahkeme masrafları için 7.520 İngiliz Sterlini (GBP) (yaklaşık 10.750 EUR) talep etmiştir.

Hükümet miktara itiraz etmiştir.

AİHM, yalnız gerekli olduğu için ve gerçekten yapılan ve meblağ olarak makul olan mahkeme masraflarına ilişkin olarak ödeme yapılmasına karar verebilir (örn. bkz. *Sawicka – Polonya*, 37645/97). Elindeki bilgilere dayanarak yaptığı değerlendirme sonucunda ve içtihadında yer alan ölçütleri gözönünde tutarak (bkz. özellikle yukarıda anılan *Ergin (no. 6)*, § 64), AİHM, başvurana, yapıldığı iddia edilen mahkeme masrafları için 1.500 EUR tazminat ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

BU NEDENLERLE, AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Askeri Mahkeme'nin bağımsız ve tarafsız olmadığı ve başvuranın ifade özgürlüğüne müdahale edildiği iddialarına ilişkin olarak, şikayetin kabuledilebilir, başvurunun geri kalanının ise kabuledilemez olduğuna;

2. AİHS'nin 6 § 1. Maddesi'nin ihlal edildiğine;

3. AİHS'nin 10. Maddesi'nin ihlal edildiğine;

4. (a) Sorumlu Devlet'in, aşağıdaki miktarları, AİHS'nin 44 § 2. Maddesi'ne göre, nihai kararın verildiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihinde uygulanan kur üzerinden İngiliz Sterlini'ne çevirerek, başvuranın İngiltere'de bulunan ve kendi belirleyeceği banka hesabına yatırmasına:

- i. 2.000 Euro (iki bin Euro) manevi tazminat;
- ii. mahkeme masrafları için 1.500 Euro (bin beş yüz Euro);
- iii. yukarıdaki meblağlara uygulanabilecek tüm vergiler;

(b) yukarıda belirtilen üç aylık sürenin sona ermesinden, ödeme gününe kadar geçen süre için, yukarıdaki miktarlara Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına *karar vermiştir*.

5. Başvuranın adil tazmin taleplerinin geri kalanını *reddetmiştir*.

İşbu karar, İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. Maddesi'nin 2. ve 3. fıkraları uyarınca 9 Kasım 2006 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Vincent BERGER
Zabıt Katibi

Boštjan M. ZUPANČIČ
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

MAÇIN/Türkiye Davası*

Başvuru No: 52083/99
Strazburg
4 Mayıs 2006

OLAYLAR

I. DAVA KOŞULLARI

Başvuranlar, sırasıyla 1974 ve 1962 doğumludur.

29 Eylül 1998 tarihinde saat 17:30'a doğru R. Maçın, Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'ne bağlı polis memurları tarafından PKK'ya yardım ve yataklıktan yakalanıp gözaltına alınmıştır.

Aynı gün saat 18:40'a doğru E. Maçın, PKK'ya karşı yürütülen bir operasyon çerçevesinde Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi polisleri tarafından Ergani'de yapılan yol kontrolü sonucu yakalanmış ve gözaltına alınmıştır. Düzenlenen tutanakta E. Maçın'ın sahte nüfus cüzdanı taşıdığından şüpheli kaydedilmiştir.

30 Eylül 1998 tarihinde düzenlenen ifade tutanağında E. Maçın sözkonusu örgüte üye olduğunu ve bu örgüt içinde faaliyet gösterdiğini kabul etmiştir.

1 Ekim 1998 tarihinde Emniyet Genel Müdürlüğü, Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı'ndan başvuranların gözaltı sürelerinin iki gün uzatılması talebinde bulunmuş, aynı gün Savcılık, sözkonusu talebi yerine getirmiştir.

Ekim 1998 tarihinde Cumhuriyet Savcılığı'nın talebi üzerine Devlet Güvenlik Mahkemesi, delillerin toplanmasındaki güçlükler, sanıkların sayısı ve soruşturmanın henüz sonuçlanmamış olmasını dikkate alarak başvuranların gözaltı sürelerini üç gün uzatmıştır.

5 Ekim 1998 tarihinde, DGM hakimi R. Maçın'ın tutuksuz yargılanmak üzere salıverilmesine, E. Maçın'ın ise tutuklu yargılanmasına karar vermiştir.

Ekim 1998 tarihinde Cumhuriyet Savcılığı başvuranlarla birlikte diğer sekiz kişiyi PKK'ya üye olmak, örgüt içinde silahlı faaliyet yürütmek ve sözkonusu örgüte yardım ve yataklık etmekle suçlayarak, E. Maçın'ın Türk Ceza Kanunu'un 125. maddesi, R. Maçın'ın

ise Türk Ceza Kanunu'un 169. ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'un 5. maddeleri gereğince mahkum edilmelerini istemiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'İNİN 5 §§ 3. VE 4. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, AİHS'nin 5 §§ 3. ve 4. maddelerinin ihlal edildiğini iddia etmektedirler.

A. Ön itiraz

Hükümet iç hukuk yollarının tüketilmediği itirazını yöneltmekte ve başvuruların, gözaltında tutulmalarının yasalara uygunluğuna itiraz edebilmeleri için hukuki yollara başvurma haklarının bulunduğunu ileri sürmektedir. Bu itibarla Hükümet, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 128 § 4. maddesi uyarınca, DGM'lerin yetki alanına giren bir suçu işlemiş olmakla suçlanan kişilerin, şahsen veya yakınları vasıtasıyla gözaltında tutulmalarına itiraz edebileceklerini vurgulamaktadır. Oysa başvurular bu haklarını kullanmamışlardır. Hükümet, sözkonusu itiraz yoluna uygun olarak iç hukukta alınan ve kimi kez sanıkların lehine olan yargı kararlarını örnek göstermektedir.

AİHM, 5 Temmuz 2005 tarihli kabuledilebilirlik kararında, bu itirazın AİHS'nin 5 § 4. maddesine ilişkin olarak dile getirilen şikayetlere yakından bağlı sorunları dile getirdiğine kanaat getirmiş ve esastan incelenmesine karar vermiştir. AİHM, aynı zamanda bu itirazı, başvuruların bu madde ile ilgili olarak ileri sürdükleri şikayetin değerlendirilmesi çerçevesinde inceleyecektir.

B. Esas hakkında

1. AİHS'nin 5 § 3. maddesine ilişkin şikayet

Başvuranlar, yakalandıktan hemen sonra bir hakim önüne çıkarılmadıklarından şikayetçi olmaktadır.

Hükümet, bu iddiaya itiraz etmekte ve sözkonusu sürenin yasal süre sınırlarına uygun olduğunu ileri sürmektedir. Hükümet ilgililerin yakalanmalarının ve gözaltına alınmalarının nizami bir biçimde yerine getirildiğini vurgulamaktadır. Hükümet diğer yandan 6 Mart 1997 tarihli 4229 sayılı Kanun ile gözaltı sürelerine ilişkin yapılan iyileştirmelere dikkat çekerek, sözkonusu Kanun ile gözaltı süresinin Mahkeme'nin içtihadından doğan kriterlerle uyumlu hale getirildiğini belirtmektedir.

Son olarak Hükümet, AİHM'nin takdirini, davanın koşullarını, özellikle de bir terör örgütü hakkında elde edilen bilgi çerçevesinde birçok kişinin yakalanmasına bağlı olan güçlükleri gözönünde bulundurarak yapması gerektiğini savunmaktadır.

AİHM, mevcut davada, başvuruların gözaltı sürelerinin, yakalandıkları 29 Eylül 1998 tarihinde başladığını ve R. Maçın'ın serbest bırakıldığı ve E. Maçın'ın tutuklandığı 5 Ekim 1998 tarihinde son bulduğunu gözlemlemektedir. Başvuruların gözaltı süreleri yaklaşık altı gün sürmüştür.

AİHM *Brogan ve diğeri-Birleşik Krallık* (29 Kasım 1988, A serisi no: 145-B, s. 33, § 62) davasında, yargı denetiminden yoksun dört gün altı saatlik gözaltı süresinin, toplumun bütününe terörizmden korumayı amaç edinse bile, AİHS'nin 5§3. maddesinde belirlenen zaman sınırlarını aştığı yönünde hüküm getirdiğini hatırlatır.

Dolayısıyla AİHM başvuranın hakim önüne çıkarılmadan önce altı gün boyunca gözaltında tutulmasının gerekli olduğunun kabul edilemeyeceğine kanaat getirmiştir.

Sonuç olarak AİHS'nin 5§3. maddesi ihlal edilmiştir.

2. AİHS'nin 5 § 4. maddesine ilişkin şikayet

Başvuranlar, derinlemesine bir inceleme yapılmamış olmasından ve hakim önüne çıkma imkanının bulunmamasından dolayı, gözaltı süresinin ve uzatılması koşullarının denetlenmesini sağlayabilecek etkili bir başvuru yolunun bulunmadığından şikayet etmektedirler.

Hükümet bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM, *Öcalan-Türkiye* kararında Hükümet tarafından sunulan adli kararların incelenmesi sonrasında, tutuklama kararının CMUK'un 128 § 4. maddesi uyarınca yasal olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla iç hukuk hakimi tarafından yapılan denetlemenin, iki neden den dolayı AİHS'nin 5 § 4. maddesinin gerekliliklerini yerine getirmediğine kanaat getirdiğini hatırlatmaktadır. Bir yandan, iç hukuk hakimi aldığı kararların hiçbirisinde, yasal sürenin dolduğunu ve gözaltının devamını öngören Savcılık kararının olmayışını tespit etmesine rağmen, ilgililerin serbest bırakılması kararını vermemiştir. İç hukuk hakimi, ilgilileri gözaltından sorumlu hakim önüne çıkarmakla yetinmiştir. Diğer yandan, Hükümet tarafından dile getirilen ve adli kararların alındığı yargılamaların hiçbirisinde, gözaltında bulunan sanık hakim önüne çıkarılmamıştır. Hakim yalnızca dosya üzerinden incelemesini yapmıştır.

AİHM, mevcut davada, bu karardan ayrılmasını gerektirecek herhangi bir neden görmemektedir. Bununla ilgili olarak, kabuledilebilirlik aşamasında, bu başvuru yolunun etkili olduğunu gösterebilmek amacıyla Hükümet'in adli karar örnekleri sunduğunu hatırlatmaktadır. Oysa ki, bu durumda kesin olan, yalnızca reşit olmadığı için serbest bırakılan bir kimsenin gözaltına alınması konusudur, ki bu durum başvuranların durumu ile kıyaslanamayacak bir konudur. Her ne olursa olsun, AİHM, kendisine sunulan örnekler ışığında, hakim dosya üzerinde inceleme yaparak karar aldığını gözlemlemektedir ve karar gözaltında bulunan sanık hakim karşısına çıkarılmadan alınmıştır.

Başvuranlar aleyhine yapılan suçlamalar ciddi olup gözaltı süreleri ulusal yasalar uygun bulunmaktaydı. Bu nedenle, davaya bakan hakime bu konuda yapılacak bir itiraz, serbest bırakılma ile sonuçlanabilecek bir imkan vermekten uzaktı (Bkz. adigeçen, *Öcalan, Bazancir ve diğeri-Türkiye, Mehmet Mübarek Küçük-Türkiye*).

Sonuç olarak AİHM, Hükümet'in itirazını reddetmekte ve AİHS'nin 5 § 4. maddesinin ihlal edildiğine kanaat getirmektedir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuranlar, 20.000 Euro (yirmi bin) değerinde manevi zarar uğradıklarını iddia etmektedirler. R. Maçın ayrıca, 5.000 Euro (beş bin) değerinde maddi zarara uğradığını iddia etmektedir.

Hükümet bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM, dosyadan, maddi bir zararın var olup olmadığı konusunun açıkça ortaya çıkmadığını görüşündedir, bu nedenle bu ad altında herhangi bir tazminat ödenmesine gerek olmadığına karar vermiştir.

AİHM, manevi tazminat ile ilgili olarak, başvuranların her birine hakkaniyete uygun olarak 1.000 Euro (bin) ödenmesinin makul olduğuna karar vermiştir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuranlar, AİHM ve yerel mahkemeler nezdinde yapmış oldukları masraf ve harcamalar için 6.450 Euro talep etmektedirler.

Hükümet, kanıtlanmamış olduklarından dolayı bu iddialara itiraz etmektedir.

Mahkemenin bu konudaki içtihadı ve mevcut unsurlar doğrultusunda AİHM, talep edilen 1.500 Euro'dan, Avrupa Konseyi tarafından sağlanan 685 (altı yüz seksenbeş) Euro tutarındaki adli yardım düşülerek, kalan miktarın başvuranlara ödenmesinin makul olduğuna karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Hükümet'in itirazının *reddedilmesine*;

2. AİHS'nin 5 § 3. maddesinin *ihlal edildiğine*;

3. AİHS'nin 5 § 4. maddesinin *ihlal edildiğine*;

4. a) Oybirliğiyle, AİHS'nin 44§2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvuranlara:

i. manevi tazminat için başvuranların her birine 1.000 Euro *ödenmesine*;

ii. masraf ve harcamalar için 1.500 (bin beş yüz) Euro'dan, 685 (altı yüz seksen beş) Euro tutarındaki adli yardım düşülerek kalan miktarın *ödenmesine*;

iii. yukarıdaki miktarların her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

5. Oybirliğiyle, adil tazminata ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77§§2. ve 3. maddesine uygun olarak 4 Mayıs 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

FATMA BAKIR/Türkiye Davası*

Başvuru No:76603/01
Strazburg
13 Haziran 2006

OLAYLAR

Karayolları Genel Müdürlüğü (İdare), 1993 yılında İskenderun'da otoyol inşaatı için başvurana ait arsayı kamulaştırmıştır.

Ödenen tutar üzerinde anlaşmazlık doğunca başvuran, İskenderun Asliye Hukuk Mahkemesi'ne kamulaştırma bedelinin artırılması talebiyle başvuruda bulunmuştur.

İskenderun Asliye Hukuk Mahkemesi, 29 Aralık 1997 tarihli kararla Bakır'ı haklı bulmuş ve malın İdare'ye devredildiği tarihten itibaren işlemeye başlayan yıllık % 30 oranında gecikme faizi ile birlikte 4.918.550.000 TL ek kamulaştırma bedelinin başvurana ödenmesine karar vermiştir.

Yargıtay, 8 Şubat 1999 tarihli kararla bu kararı onamıştır.

Faizle birlikte o tarihte 13.961.890.000 TL olan ek kamulaştırma bedeli, başvurana 9 Haziran 2000 tarihinde ödenmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. 1 NO'LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin iki açıdan ihlal edildiğini iddia etmektedir. Başvuran ilk olarak, 1993 yılında belirlenen ilk tazminatın, arsanın mülkiyeti Devlet'e geçtikten sonra, 1996 yılında ödendiğine dikkati çekmektedir. Başvuran son olarak, daha sonraki yargılama sonucunda karar verilen ek tazminatın ödenmesindeki gecikmeyi dile getirmektedir. Bu konuda, daha önceki ödemedeki gecikme dolayısıyla herhangi bir gecikme faizinin ödenmemesi ve Türkiye'deki yüksek enflasyon oranına göre verilen faizlerin yetersiz olması nedeniyle gecikmenin telafi edilmediğini savunmaktadır.

A. Kabuledilebilirlik Hakkında

AİHM, şikayetin ilk kısmı konusunda başvuranın kamulaştırma kararının tapu sicil kaydına işlenmesinden sonra geçen ilk üç sene boyunca herhangi bir zarara uğradığını ortaya koyma durumunda olmadığını not etmektedir. Her ne olursa olsun, ulusal mahkemeler önünde şikayetini ileri sürmek için başvuran tarafından hiçbir adım atılmadığından dolayı, şikayetin bu kısmı iç hukuk yollarının tüketilmemesi gerekçesine ters düşmemektedir. Dolayısıyla

AİHM, davayı sadece ek tazminatın ödenmesindeki gecikmeye ilişkin şikayet açısından inceleyecektir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Bu bağlamda Hükümet, iç hukuk yollarının tüketilmemesini ileri sürmektedir. Başvuran, ne şikayetini ulusal mahkemeler önünde dile getirmiş ne de Borçlar Kanunu'nun 105. maddesinin sunduğu hukuk yolunu kullanmıştır.

Başvuran bu sava itiraz etmektedir.

AİHM, başvuranın şikayetlerine benzer şikayetler konusunda, teoride varolan tek başvuru yolunun Borçlar Kanunu'nun 105. maddesi olduğunu kabul etmektedir. Ancak AİHM'yi sözkonusu başvuru yolunun etkili olmadığı sonucuna varmaya iten gerekçelerden dolayı (*Aka-Türkiye* kararı), bu bağlamda yapılan itiraz reddedilmelidir.

AİHM, içtihadından çıkan kriterler ışığında (Bkz. özellikle *Akkuş kararı*) ve elinde bulunan unsurları gözönünde bulundurarak, şikayetin bu kısmının esastan incelenmesi gerektiğine kanaat getirmektedir. Sonuç itibarıyla AİHM, başvurunun hiçbir kabul edilemezlik gerekçesiyle çelişmediğini tespit etmektedir.

B. Esas Hakkında

AİHM, daha önce bu davanınkine benzer soruları gündeme getiren başka davalar da incelemiş ve 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır (Bkz. *Akkuş kararı* ve *Aka kararı*).

AİHM, mevcut davayı incelemiş ve Hükümet'in davayı farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir tespit ve delil sunmadığına kanaat getirmektedir. Ulusal mahkemelerin kararına göre kamulaştırmayı yapan İdare tarafından başvurana verilmesi gereken ek tazminatın ödenmesindeki gecikme, başvuranı, mülkünün kamulaştırılmasına ilaveten ayrı bir zarara daha sokmuştur. Sözkonusu davanın toplam fiili süresine eklenen bu gecikme, AİHM'yi, başvuranın toplum yararının gerektirdikleri ile mülkiyet hakkına saygının korunması arasında hüküm sürmesi gereken adil dengeyi bozan alışılmışın dışında ve ölçüsüz bir yüke katlanmak zorunda kaldığı yönünde düşünmeye sevk etmektedir.

Sonuç olarak, 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, 1993 yılında kamulaştırma kararının tapu sicil kaydına işlenmesiyle başlayan ve 2000 yılının Nisan ayında ek tazminatın ödenmesiyle son bulan kamulaştırma işlemi süresinin, AİHS'nin 6§1 maddesini ihlal etmesinden şikayetçi olmaktadır.

AİHM, bu şikayetin AİHS'nin 35§3 maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olduğunun söylenemeyeceğine kanaat getirmektedir. Başka hiçbir kabul edilemezlik gerekçesi bulunmamaktadır. Ancak, AİHM 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi alanında vardığı sonucu gözönüne alarak, ivedilik sorununu 6§1 maddesi açısından da yeniden incelemeye gerek olmadığına kanaat getirmektedir.

III. AİHS'İN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat, Masraf ve Harcamalar

Başvuran, 9 Aralık 2003 tarihli yazılı görüşlerinde başvurusunda daha önce dile getirdiği iddialarını yinelemektedir. Böylece 5.536 Amerikan Doları (Dolar) tutarındaki maddi zararının karşılanması gerektiğini ileri sürmektedir.

Buna karşın başvuran, başvuru formunda, rakam belirtmeksizin manevi zararının ve AİHM ile ulusal mahkemeler önünde yaptığı masraf ve harcamalarının da karşılanmasını istemiştir.

AİHM, *Akkuş* kararında benimsenen hesaplama yöntemini gözönünde bulundurarak ve ilgili ekonomik veriler ışığında, başvurana maddi tazminat adı altında istenilen 5.536 Dolar'ın yani 4.334 Euro'nun ödenmesine karar vermiştir.

AİHM, manevi zarar için, dava koşullarında, ihlal tespitinin yeterli adil tazmin oluşturduğuna kanaat getirmektedir.

AİHM, masraf ve harcamalar konusunda, AİHS'nin 41. maddesi bakımından yalnızca gerçekten yapıldığı ve makul tutarda olduğu ortaya konulan masrafların ödendiğini hatırlatmaktadır (Bkz. diğerleri arasında *Nikolova-Bulgaristan*).

Bu durumda, talebi belgelerle ortaya konulmamış olsa da, AİHM İçtüzüğü'nün 60. maddesi gereğince yapılan bütün masraflar için başvurana 1.000 Euro ödenmesinin uygun olacağına kanaat getirmektedir.

C. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesine göre ek tazminatın geç ödenmesine ilişkin yapılan şikayet ve AİHS'nin 6§1 maddesine göre yapılan şikayetin *kabuledilebilir olduğuna*;
2. Başvurunun geri kalan kısmının *kabuledilemez olduğuna*;
3. 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
4. AİHS'nin 6§1 maddesine göre yapılan şikayetin esasını ayrıca incelemeye gerek olmadığına;
5. İhlal sonucunun manevi zarar için tek başına *adil tazmin oluşturduğuna*;
6. a) AİHS'nin 44§2 maddesi uyarınca, kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere ve Savunmacı Hükümet tarafından başvurana;
  - i. maddi tazminat için 4.334 (dört bin üç yüz otuz dört) Euro;
  - ii. masraf ve harcamalar için 1.000 (bin) Euro;
  - iii. miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak *ödenmesine*,
- b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Hükümet'in, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;
7. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM İçtüzüğü'nün 77§§ 2 ve 3 maddesine uygun olarak 13 Haziran 2006 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

GÜNER ÇORUM/Türkiye Davası*

Başvuru No: 59739/00

Strazburg

31 Ekim 2006

OLAYLAR

1970 doğumlu başvuran Ankara'da ikamet etmektedir.

Başvuran iş yaşamına Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde sivil memur statüsünde hemşire olarak başlamıştır.

Milli Savunma Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu 4 Nisan 1999 tarihinde başvuranın kurumunun nizamını bozacak ideolojik ve siyasi faaliyetleri yürütmesi ve yasadışı bir örgütün sempatanlığını yapması dolayısıyla görevinden azledilmesine karar vermiştir.

5 Temmuz 1999 tarihinde Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'ne (Yüksek Mahkeme) müracaat eden başvuran bu kararın iptali ve işten çıkarılmasına yönelik alınan tedbirlerin askıya alınması isteminde bulunmuştur. AİHS'nin 6. maddesine atıfta bulunan başvuran askeri personel olmadığını öne sürerek ve bu mahkemenin bağımsızlığına ve tarafsızlığına karşı çıkarak mahkemeden öncelikli olarak sivil mahkeme lehine görevsiz kılınmasını talep etmiştir. Hakkında oluşturulan delillere itiraz eden başvuran *Hacı Bektaş-ı Veli* derneğinin üyesi olmadığını (bunu belgelemiştir) belirterek yasadışı bir örgütün faaliyetlerine katıldığını inkâr etmiştir. Suçlamaların somut hiçbir delile dayanmadığını savunan başvuran son olarak AİHS'nin 9, 10, 11 ve 14. maddeleri ile güvence altına alınan özgürlükleri ileri sürmüştür.

Yüksek Mahkeme 22 Temmuz 1999 tarihinde, başvuranın işten çıkarılmasına yönelik önlemlerin askıya alınması talebini reddetmiştir.

Milli Savunma Bakanlığı 20 Ağustos 1999 tarihinde cevaben vermiş olduğu görüşlerinde ilgilinin azledilmesinin titizlikle incelenen bir soruşturmaya dayandığını, buna değin belgelerin mahkemeye sunulduğunu ifade etmiştir.

Yüksek Mahkeme 1 Şubat 2000 tarihinde başvuranın bu mahkemenin yetkisizliğine ilişkin talebini reddetmiştir.

Yüksek Mahkeme 4 Nisan 2000'de başvuranın görevden alınma kararının iptali istemini reddetmiştir. Mahkeme kararında «gizli» ibareli bir zarfta iletilen bilgi ve belgelerden ilgilinin görevini icra ederken siyasi ve ideolojik faaliyetlere devam ettiğinin ve aşırı sol bir

örgütün mensubu olduğunun ortaya çıkarıldığına itibar etmiştir. Bu doğrultuda görevden azletme Kanun'a uygundur.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Hükümet 14 Şubat 2006 tarihinde AIHM'ye başvuran hakkında yürütülen soruşturma dosyasını iletmiştir. Dosya «komutanın görüşü», «olayların raporu» ve altı «ifade tutanağı» gibi belgeleri içermektedir. «Olayların raporuna» göre başvuran ile aynı birimde çalışmaktayken PKK'ya karşı Alanya'da yürütülen operasyon sırasında bir hemşirenin [ismi silinmiştir] yakalanmasının ardından soruşturma başlatılması kararı alınmıştır. Özellikle bu soruşturma kapsamında dinlenen altı hemşire [isimleri silinmiştir] başvuranın alevi, solcu ve ateist olduğunu; genç hemşireler arasında bu ideolojinin propagandasını yaptığını, HADEP için oy kullandığını; Cumhuriyet ve Evrensel gazetelerini okuduğunu; alevi olduğunu söyleyerek ve Sivas olaylarına değinerek Hükümeti eleştirdiğini; insan hakları bahanesiyle bu ideolojinin faaliyetlerini sürdürdüğünü; güvenlik güçlerinin güneydoğu bölgesindeki tutumunu eleştirir kitaplar okuduğunu ve insan haklarının savunulması iddiasıyla PKK'nın propagandasını yaptığını; dini inançlarının son derece zayıf olduğunu; çok eşliliği nedeniyle Peygamberi cinsel saplantılı olarak gördüğünü; 1 Mayıs kutlamasına övgüler yağdırdığını ve solcu bir grupta birlikte konsere gittiğini belirtmiştir.

Başvuran hakkında yapılan suçlamaları inkâr etmiştir. Kendisini alevi olarak gördüğünü ve birkaç ay önce *Hacı Bektaş-ı Veli* derneğine üye olduğunu kabul etmiştir. Cumhuriyet ve Evrensel gazetelerini meraklan okuduğunu ve Sivas olaylarını anma gösterisine üç kez katıldığını ifade ederek, «ifade tutanağına göre» şiddete karşı olduğundan ne PKK'nın eylemlerini ne Hükümetin güneydoğu bölgesindeki yaklaşımını onayladığını sözlerine eklemiştir. Aynı şekilde kişisel dosyasında daha önce ceza aldığına dair hiçbir ibare yer almamaktadır.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'İN 6 § 1. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, dosyada bulunan ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin kararının temelini oluşturan belgelerin iletilmesindeki noksanlığın taraflar arasındaki dengeyi bozduğunu ileri sürmektedir. Başvurana göre, silahların eşitliği ilkesi ihlal edilmiştir. Başvuran, bu noktada AİHS'nin 6 § 1 maddesinin ihlal edildiğini öne sürmektedir.

Hükümet bu konuda görüş bildirmemektedir.

1. İlgili ilkeler

Her hukuk ve ceza davasının, usule ilişkin yönleri de dahil vicahi bir nitelik taşıması ve de taraflar arasında silahların eşitliğini garanti altına alması gerekir: bu, adil yargılanma hakkının temel unsurlarından biridir.

Vicahilik ilkesi uyarınca yargılanma hakkı, taraflar için, karşı taraf tarafından oluşturulan görüşlerden veya kanıt unsurlarından haberdar olma ve bunlar üzerinde tartışabilme olanağını içermektedir (Bkz, diğerleri arasında, hukuki usule ilişkin olarak: *Vermeulen-Belçika*, 20 Şubat 1996 tarihli karar, *Lobo Machado-Portekiz*, 20 Şubat 1996 tarihli karar, *Nideröst-Huber-İsviçre*, 18 Şubat 1997 tarihli karar, *Kress-Fransa*, 39594/98 no'lu karar, *Yvon-Fransa*, 44962/98 no'lu karar ve *Prikyan ve Angelova-Bulgaristan*, 44624/98 no'lu, 16 Şubat 2006 tarihli karar; cezai usule ilişkin olarak: *Brandstetter-Avusturya*, 28 Ağustos 1991 tarihli, A

serisi 211 no'lu karar, *Fitt-İngiltere*, 29777/96 no'lu karar, ve *Jasper-İngiltere*, 27052/95 no'lu, 16 Şubat 2000 tarihli karar).

Bu prensip, tarafların sunduğu görüşler ve belgeler için geçerli olduğu gibi, Hükümet komiseri gibi bağımsız bir memur (*Kress*, ve, *APBP-Fransa*, 38436/97 no'lu, 21 Mart 2002 tarihli karar), bir idare (*Krčmář ve diğerleri-Çek Cumhuriyeti*, 35376/97 no'lu 3 Mart 2000 tarihli karar) veya sözkonusu kararı veren mahkeme tarafından sunulan görüşler ve belgeler için de geçerlidir (*Nideröst-Huber*).

AİHS'nin 6 § 1. maddesinin hepsinden evvel tarafların çıkarlarını ve adaletin iyi işleyişinin korunmasını amaçladığının altını çizmek gerekir (Bkz. *mutatis mutandis*, *Acquaviva-Fransa*, 21 Kasım 1995 tarihli karar), bir belgenin kendileri tarafından yorumlanması gerektiği kanaatinde oldukları zaman, bunu ifade etme imkânı taraflara sağlanmalıdır. Özellikle, yargıya tabi kişilerin adaletin işleyişine güvenmesi buna bağlıdır: sözkonusu güvence, diğerleri arasında, dosyadaki her belge hakkında görüş bildirebilme güvencesine dayanmaktadır (Bkz. *Nideröst-Huber*, ve *F.R.-İsviçre*, 37392/97, 28 Haziran 2001 tarihli karar).

Diğer yandan, hakim kendisi de, özellikle bir itirazı reddettiği veya re'sen ele alınan bir gerekçeye dayanarak bir uyuşmazlığı çözdüğü zaman vicahilik ilkesine uymak zorundadır (*Skondrianos-Yunanistan*, 63000/00, 74291/01 ve 74292/01 no'lu, 18 Aralık 2003 tarihli kararlar, ve *Clinique des Acacias ve diğerleri-Fransa*, 65399/01, 65406/01, 65405/01 ve 65407/01 no'lu, 13 Ekim 2005 tarihli kararlar).

2. Bu ilkelerin uygulanması

Mevcut halde, bir disiplin soruşturmasının ardından, askeri bir hastanede sivil hemşire olarak çalışan başvuran görevinden alınmıştır. İlgili tarafından yapılan iptal başvurusu Askeri Yüksek İdare Mahkemesi tarafından reddedilmiştir.

Bununla birlikte, 20 Ağustos 1999 tarihli cevaben vermiş olduğu savunmalarında Milli Savunma Bakanlığı 1602 sayılı Kanun'un 52. maddesine uygun olarak idari soruşturma dosyasını Yüksek Mahkemeye ayrı bir zarfta iletmiştir. Yüksek Mahkeme'nin kararından başvuranın talebinin Milli Savunma Bakanlığı tarafından «gizli» damgalı bir zarfın içine konulmuş bilgi ve belgelere ve idari soruşturma kapsamında elde edilen ifadelere dayanılarak reddedildiği ortaya çıkmaktadır.

Başvuran, aleyhinde yapılan son derece ciddi disiplin suçlarının altını çizerek, soruşturma dosyasının ifşa edilmemesine boş yere karşı çıkmıştır.

AİHM, bir ceza yargılama usulü kapsamında, ilgili kanıtların açığa vurulması hakkının mutlak olmadığını dile getirildiğini hatırlatmaktadır. Bir ceza davasında, sanığın haklarıyla dengelenmesi gereken, milli güvenlik nedeniyle veya misilleme riski altında olan şahitleri koruma veya soruşturma metotlarını gizli tutma gerekliliği gibi çekişen menfaatler olabilir. Bazı hallerde, başka bir bireyin temel haklarını saklı tutmak veya önemli bir kamu yararını korumak için bazı kanıtları savunmanın bilgisine sunmamak gerekebilir. Bununla birlikte, AİHS'nin 6 § 1. maddesi uyarınca, yalnızca, savunma haklarını sınırlayan mutlak gerekli önlemler meşrudur (*Van Mechelen ve diğerleri-Hollanda*, 23 Nisan 1997 tarihli karar). Üstelik, sanığa adil bir yargılanma garanti edilmek isteniliyorsa, haklarının sınırlanmasıyla savunmaya çıkarılan her zorluk hukuki makamların önünde izlenen yargılama usulüyle yeterince telafi edilmelidir (*Doorson-Hollanda*, 26 Mart 1996 tarihli karar, *Van Mechelen ve diğerleri*, *Fitt*, ve *Jasper*). AİHM'ye göre, bu tür ilkelerin, özellikle davada kazanılmak

istenilen şey ışığında başvuran açısından -ağır disiplin suçlarına dayalı görevden alınmasına uygulanması gerekir (Bkz. *mutatis mutandis, Fitt*).

Hükümetin, başvuranın görevden alınmasına ilişkin idari yargılama usulü sırasında soruşturma dosyasının açığa çıkarılmamasını haklı gösterecek hiçbir argümanı sunmadığını not etmek gerekir. Zaten, bu dosya, milli güvenliğe veya misilleme riski altındaki tanıkları korumaya veya soruşturma metotlarını gizli tutma gerekliliğine bağlı zorunluluklarla bu yönde bir uygulamayı haklı çıkarabilecek hiçbir unsur içermemektedir. Öte yandan, bu uygulamada, vicahilik ilkesinin ve silahların eşitliği ilkesinin gereklerini yerine getirmek için başvuranın çıkarlarını korumaya uygun garantiler bulunuyor görünmemektedir. (Bkz. *mutatis mutandis, Fitt, ve Jasper*). Gerçekten de, sözkonusu karar sadece “gizli” olarak nitelendirilmiş soruşturma dosyasına dayalı olarak alınmıştır.

Milli Savunma Bakanlığı tarafından iletilen belge ve bilgilerin davanın sonucu hakkında temel bir önemi olduğuna şüphe yoktur. Fakat ilgilinin yargılama usulünde kazanmayı umduğu şey ve soruşturma dosyasındaki belge ve bilgilerin niteliği dikkate alındığında, başvuranın Yüksek Mahkeme'nin kararını vermesinden önce bunlara yanıt vermesinin olanaksızlığı onun adil yargılanma hakkını hiçe saymıştır (*J.J.-Hollanda, 27 Mart 1998 kararı*).

Sonuç itibarıyla, AİHS'nin 6 § 1 maddesi bakımından adil yargılanma hakkının temel unsurlarından biri olan vicahilik ilkesine ve taraflar arasındaki silahların eşitliği garantisine riayet etme başvuranın Milli Savunma Bakanlığı'nın sunmuş olduğu bilgiler hakkında yorumda bulunma olanağını gerektirmekteydi. Oysa 1602 sayılı Kanun'un 52. maddesi uyarınca dosyanın açığa çıkmasını reddetmek için bu imkân başvurana verilmemiştir.

AİHM, AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

II. AİHS'NİN 10. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, görevden alınmasının kişisel, siyasi inançlarına ve bazı yasal faaliyetlere dayandığı gerekçesiyle, AİHS'nin 10. maddesinin ihlalini oluşturduğundan yakınmaktadır.

Hükümet, askeri bir kurumu tercih etmekle başvuranın en başından böyle bir yapıyı düzenleyen kurallara uymayı kabul ettiğini belirtmektedir. Hükümet, AİHM'nin bu konudaki yerleşik içtihadına dayalı olarak, ilgilinin özel bir güven ve doğruluk bağıyla Devlete bağlı olduğunu savunmakta, kurum bünyesinde ve dışında sözkonusu faaliyetleri sürdürerek başvuranın bu bağı koparmış olacağını vurgulamaktadır. Mevcut durumun özel koşullarına değinen Hükümet, en üst düzey askeri hiyerarşik düzende yer alan kişilerle yakın temas halinde olan ve onların gizli sağlık dosyalarına ulaşabilen başvuranın fiillerine ilişkin yetkililerin dikkatli olmaları gerektiğini ifade etmektedir. Öte yandan, *Grigoriades-Yunanistan* (25 Kasım 1997 tarihli karar) kararındaki başvurandan farklı olarak, başvurana cezai müeyyide uygulanmamıştır.

Başvuran, inançları, yasal, kültürel ve sosyal bazı aktivitelere katıldığı için cezalandırıldığını ileri sürmektedir. Başvuran, PKK gibi yasadışı örgütlerin eylemlerine katılma, yardım etme ve bu örgüte sempati duyma şeklindeki kendisine isnat edilen olayların Türk Ceza Kanunu'na göre ağır bir suçu teşkil ettiğini, oysa hakkında hiçbir kovuşturma başlatılmadığını belirtmektedir. Başvuran, meslek ahlakı kurallarına uygun olarak on yıla yakın bir süre boyunca bu askeri hastanede çalıştığının ve üstlerinin güvenini sarsmaya yönelik ve liyakate aykırı hiçbir tutumunun olmadığını altını çizmektedir. Başvurana göre, iç hukuktaki yargılama usulü sırasında kendisine ileilmeyen ve Yüksek Mahkemenin karar verirken dayanak aldığı idari soruşturma dosyası sadece dayanaktan yoksun suçlamalar içermektedir.

AİHM, mevcut başvuruyla ortaya konan temel hukuki sorunun, görevden alma kararının iptal edilmesi talebinin AİHS'nin 6. maddesi uyarınca adil bir yargılanmanın sonunda reddedilip reddedilmediğinin bilinmesine dayalı olduğu kanaatindedir. Yukarıda bu hükmün ihlal edildiği sonucuna vardığı dikkate alındığında, AİHM bu şikayetin ayrıca incelenmesine gerek olmadığı sonucuna varmaktadır (Bkz. *mutatis mutandis*, *Sadak ve diğerleri-Türkiye*, 29900/96, 29901/96, 29902/96 ve 29903/96 no'lu kararlar).

III. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran 14 Nisan 1999 tarihinden bu yana işsiz, gelirden ve her türlü sosyal haktan ve güvenceden yoksun olduğunu belirterek bu yönde 25.000 Euro maddi tazminata uğradığını ileri sürmektedir. Başvuran manevi tazminat olarak 30.000 Euro istemektedir.

Hükümet bu miktarlara karşı çıkmıştır.

AİHM, AİHS'nin 41. maddesince hakkaniyete uygun olarak başvurana 6.500 Euro manevi tazminat ödenmesini kararlaştırmıştır.

B. Masraf ve harcamalar

Başvuran yargı giderleri için 7.600 Euro talep etmektedir.

Hükümet buna karşı çıkmıştır.

Sunulan unsurlar ışığında AİHM tüm yargı giderleri için ilgiliye 4.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artış eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
2. AİHS'nin 10. maddesine dair şikayetin incelenmesine *gerek olmadığına*;
3. a) AİHS'nin 44 § 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümetin başvurana:

- i. manevi zarar için 6.500 (altı bin beş yüz) Euro *ödemesine*;
- ii. masraf ve harcamalar için 4.000 (dört bin) Euro *ödemesine*;
- iii. yukarıda belirtilen miktarların her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapıldığı tarihe kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

4. Adil tazmine dair diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddesine uygun olarak 31 Ekim 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

HAVVA DUDU ESEN/Türkiye Davası*

Başvuru No: 45626/99
Strazburg
20 Haziran 2006

OLAYLAR

Başvuran 1954 doğumlu Havva Dudu Esen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olup Bolu'da ikamet etmektedir.

Başvuranın babası Tahir Esen 9 Ekim 1994'ü' 10'a bağlayan gece Nadas (Kıbrısçık/Bolu) köyü yakınlarında evinin birkaç yüz metre ötesinde su kanalı kazdığı yerde öldürülmüştür.

Olay yerine gelen jandarma ekipleri ilk incelemeleri yapmıştır.

Kıbrısçık Cumhuriyet Savcısı saat 7'de olay mahalline gelerek olay yeri tespit tutanağı, olay yeri krokisi hazırlatmıştır. Maktule yapılan ölü muayene ve otopsi tutanağında 3 mm.'lik çapında «yaklaşık 127adet» saçmanın vücudun üst kısmına isabet etmesi sonucu ölümün saat altı yedi sularında meydana geldiği, ateş mesafesinin yaklaşık on metre olduğu belirtilmiştir.

Cumhuriyet Savcısı aynı gün maktulün eşi Fadime Esen'i davacı taraf olarak dinlemiş, adı geçen kocasının diğerköylülerle su sorunu nedeniyle davalık olduğunu beyan etmiştir.

Jandarmalar ve Cumhuriyet Savcısı 10, 11 ve 13 Ekim 1994 tarihlerinde köy sakinlerinden yirmi altı kişinin ifadelerini almıştır. Hiç kimse olaydan haberdar olmadığını belirtmiş, görgü tanıklarının büyük çoğunluğu ise Esen ailesinin iddialarından farklı iddialarda bulunmuştur.

Cumhuriyet Savcısı'nın 5 Aralık 1994 tarihli talebini müteakip 6 Aralık 1994'te Kıbrısçık Ceza Mahkemesi aralarında maktulün komşuları A.O.G. ve A.T.'nin de yer aldığı sekiz kişi hakkında arama emri çıkartmıştır.

Ratione loci bakımından yetkisiz bulunan Cumhuriyet Savcısı 4 Mayıs 1995 tarihinde hazırladığı fezleke ile Bolu Cumhuriyet Savcısı'ndan A.O.G.'nin Bolu Ağır ceza mahkemesi önünde kasten adam öldürme ile itham edilmesi talebinde bulunmuş ve dava dosyasına delil unsurlarını eklemiştir.

Aynı gün, A.T., N.E. ve T.B. hakkında takipsizlik kararı alınmıştır.

18 Mayıs 1995 tarihli bir iddianame ile A.O.G. kasten adam öldürme suçu ile itham edilmiştir.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Ağır ceza mahkemesi 6 Temmuz 1995 tarihinde bu kişi yi delil yetersizliğinden serbest bırakmıştır.

Kıbrısçık Cumhuriyet Savcısı 1997 yılında ona yakın kişi yi dinlemiştir.

Cumhuriyet Savcısı 12 Nisan 1997 tarihinde bilirkişi heyeti ile birlikte olay yerinde incelemede bulunmuştur.

Cumhuriyet Savcısı yine aynı g¼n A.T.'nin ve Ocak 1996 yılında t¼feđi kendisine satan M.G.'nin sanık sıfatıyla ifadesine başvurmuştur.

Kıbrısçık Ceza mahkemesi Cumhuriyet Savcısı olayların meydana geldiği dönemde on iki mm. kalibrelik çift namlulu t¼feđi elinde bulundurması şüphesi ve iki defa tutulu bulundurulması nedeniyle A.T.'nin cinayet işleme ve/veya cinayete karışma suçundan tutukluluğunu istemiştir.

Sanık başvuranın babasının ¼l¼m olayına karıştığını reddederek, olayların meydana geldiği dönemde jandarmaların t¼feđine el koyduklarını ve suçsuz olduğunun anlaşılması üzerine t¼feđinin kendisine geri verildiğini ileri s¼rm¼řt¼r.

Cumhuriyet Savcısı 13 Ekim 1997 tarihinde aralarında s¼z konusu t¼feđin de yer aldığı t¼ç ayrı t¼feđin balistik incelemesini yaptırmış, 14 Nisan 1997'de izinsiz silah bulunduran M.G.'nin yeniden ifadesine başvurulmuş, 1 ve 8 Mayıs 1997 tarihlerinde yedi kişinin dinlenilmesine ve diğer d¼rt t¼feđin balistik incelemesinin yapılmasına karar vermiştir.

16 Haziran 1997 tarihli fezleke ile Cumhuriyet Savcısı soruşturma dosyasını Bolu Cumhuriyet Savcısı'na iletmiş ve A.T.'nin kasten adam ¼ld¼rme suçuyla itham edilmesini istemiştir.

Bolu Cumhuriyet Savcısı 18 Haziran 1997 tarihli iddianame ile Bolu Ağır ceza mahkemesi ¼n¼nde A.T.'nin kasten adam ¼ld¼rme suçundan mahkumiyetini talep etmiş, başvuran m¼dahil olarak bu s¼rece dahil olmuştur.

Ağır ceza mahkemesi 11 Eyl¼l 1997 tarihli bir kararla delil yetersizliğinden A.T.'nin serbest bırakılmasını kararlaştırmıştır.

Yargıtay 11 şubat 1998 tarihinde başvuran tarafından temyize g¼t¼r¼len karar onamıştır.

Cumhuriyet Savcısı 10 Ağustos 1999 tarihinde başvurana g¼ndermiř olduğu bir yazı ile cinayet faillerinin bulunamadığını ve araştırmaların ceza s¼recinin zaman aşımına uğramadan devam edeceğini kaydetmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 2. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran babasının ¼ld¼r¼lmesiyle ilgili soruşturmanın yetersiz olduğundan şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 2. maddesine atıfta bulunmaktadır.

A. Kabuledilebilirlik hakkında

AİHM, AİHS'nin 35 § 3. maddesine dayalı olarak başvurunun temelden yoksun olmadığı tespitinde bulunmaktadır. Başvurunun kabuledilemezliğine dair hiçbir gerekçe yer almamaktadır. O halde başvuru kabuledilmelidir.

B. Esas hakkında

Hükümet'e göre cinayet soruşturması yürütülmesinde AİHM'nin bu yöndeki yerleşik içtihadına göre sonuçtan ziyade araçlar önemlidir. Bu başvuruda, yetkililer soruşturma sırasında gerekli tüm önlemleri almasını bilmiş; maddi delilleri ve görgü tanıklarını bir araya getirmiş, otopsi düzenlenmiş ve nihayetinde adalet karşısına çıkarılmıştır. Soruşturmanın ilk bölümünün tamamlanmadığı farz edilse bile, Hükümet daha sonra bu durumun telafi edildiğini belirtmektedir.

Başvuran şikayetlerini yinelemektedir. Başvuran özellikle A.T. aleyhindeki ceza süreci sırasında ikinci Cumhuriyet Savcısı'nın görüşlerine dayalı olarak mevcut soruşturmada yetkililerin sorumlunun kimliğinin ifşa edilmesi ve cezalandırılması konusunda ciddi eksiklikleri bulunduğunu öne sürmektedir.

1. Genel ilkeler

AİHS'nin 2. maddesi bir kişi hayatını kaybettiğinde resmi bir soruşturmanın başlatılmasını zorunlu kılar. Böyle bir soruşturmanın asıl amacı bu hakkın güvence altına alındığı yasaların etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamaktır. Bu amaçların gerçekleştirilmesine olanak tanıyan hangi tür soruşturma yöntemi olursa olsun, mağdurun yakınları bulunmasa da yetkililer dikkatlerine sunulan bir durumu resen incelemek durumundadır (Bkz. Paul ve Audrey Edwards-Birleşik Krallık).

Ölüm olayı ile ilgili yürütülen bir soruşturmanın etkili sayılabilmesi için sorumluların kimliklerinin tespit edilmesine ve cezalandırılmasına imkân vermelidir (Bkz. Oğur-Türkiye kararı, no: 21594/93). Bu noktada izlenen bu yöntemlerin sonucu değil, bunlara nasıl ulaşıldığı önemlidir; yetkililer olaya ilişkin elde edilen delillere makul erişimin sağlanması için gerekli önlemleri almak durumundadır (Bkz. örneğin Salman-Türkiye kararı no: 21986/93, Tanrıku-Türkiye kararı, no: 23763/94 ve Gül-Türkiye kararı no: 22676/93, 14 Aralık 2000).

Maktulün ölüm nedeni hakkında ve sorumluların kimliklerinin tespitinde oluşabilecek her türlü etkisizlik soruşturma kapsamına zarar verebilir (Bkz. Hugh Jordan-Birleşik Krallık no: 24746/94). İvedilik ve makul düzeyde ihtimam da bu bağlamda önemlidir (Bkz. örneğin, Mahmut Kaya-Türkiye kararı: 22535/93).

Kamuoyunun denetimi de mağdur yakınlarının yasal menfaatlerinin korunması için gerekli önlemlerin alınması, yetkililerin dikkatine gelmesi açısından önemli bir unsurdur (Bkz. örneğin, McKerr-Birleşik Krallık no: 28883/95).

Soruşturma ulusal mahkemeler önünde bir dizi takibatı başlattığında, sürecin bütününe buna yargı aşaması da dahil, yasa ile öngörülen yaşam hakkının korunmasındaki pozitif yükümlülük hükümlerini karşılamalıdır (Bkz. Öneriyıldız-Türkiye kararı, no: 48939/99). Bununla birlikte,

Buna karşın, ulusal hukuk mercileri yaşam hakkına kastedildiğinde bunun hiçbir surette cezasız kalmasına izin vermemelidir (Bkz. mutatis mutandis, Hugh Jordan kararı).

2. Mevcut duruma uygulanması

AİHM, olayın meydana geldiği gün hemen yetkililerin harekete geçtiklerini hatırlatır: jandarmalar ve Cumhuriyet Savcısı olay yerinde ilk tespitlerde bulunmuşlar, kanıtlar elde edilen fişek kovanlarına dayandırılmış, köy halkının ifadelerine başvurulmuş, olay yeri krokisi ve fotoğrafları çekilmiş–tüm köy halkının kullandıkları tüfeklerin birbirine benzer olması nedeniyle-tüfeklere el konulmuş, tamamlayıcı otopsi ve ölüm tutanağı gerçekleştirilmiştir.

Tüfeklerin ön incelenmesinin ardından, A.O.G.’nin tüfeğinden çıkan barut kokusu nedeniyle fişekler karşılaştırılmıştır.

Takip eden günlerde Adli tıp kurumu’ndan maktulün vücudundan çıkan saçmaların, olay yerinde bulunan fişek kovanlarının ve A.O.G.’nin tüfeğinin balistik incelemesinin yapılması istenmiştir.

Yetkililer ölüm olayı karşısında gerekli tüm önlemleri alarak ivedilikle hareket etmiş ve soruşturma başında hemen öngörülü davranmıştır (Bkz. Hugh Jordan kararı ve Paul ve Audrey Edwards kararı). Balistik incelemesinin ardından gerekli aramalar yapılmış, sonunda pek çok kişi sorgulanmış, A.O.G. kasten adam öldürme suçuyla adalet karşısına çıkarılmış, adı geçen delil yetersizliğinden serbest bırakılmıştır.

Soruşturmanın bu bölümü yetkililerin gerekli imtinanın gösterilmesi ve katil zanlısının tespit edilmesi gibi soruşturma kapsamında almak durumunda oldukları önlemleri bütünüyle karşılamaktadır (Bkz. Salman-Türkiye, Mahmut Kaya ve Oğur kararları).

AİHM, A.O.G.’nin salıverilmesi konusuna yeniden dönecektir.

Kıbrısçık Cumhuriyet Savcısı 1997 yılında davayı yeniden ele almış, onlarca kişiyi dinlemiş, dava dosyasında yer alan unsurları yeniden incelemiş ve olay mahallinde bulunan fişek kovanlarının değerlendirilmesinde yanlışlık yapıldığı sonucuna varmıştır. Bunun üzerine on iki mm. kalibrelik av tüfeği olan köylülere çağrı yapılmış, üç evde arama yapılmış ve elde edilen iki tüfek ve bunlara ait mühimmat karşılaştırılmıştır.

AİHM, soruşturmanın ardından takdire şayan bir dizi çalışma sonucunda yeni sanık A.N.’nin kimliğinin tespit edildiğini ifade etmektedir. Ceza mahkemesi sanığın tutuklu yargılanması için yeterli delil olmadığına itibar etmiş, Cumhuriyet Savcısı soruşturmayı sürdürerek mukayeseli atışların yapılmasını, diğer görgü tanıklarının ifadelerine başvurulmasını, başka tüfeklerin incelenmesini ve cinayet mahallinin gece aydınlatılarak incelenmesini talep etmiştir.

O halde, başvuranın babasının öldürülmesini çevreleyen olaylar karşısında yetkili mercilerin pasif bir tutum sergiledikleri söylenemez.

Geriye Cumhuriyet Savcısı’na ve başvurana göre ilk balistik incelemesinde yapılan «ciddi hatanın» bu cinayetin sorumlusunun ifşa edilmesine zarar verdiği hususunu incelemek kalıyor.

AİHM, 29 Kasım 1994 tarihli sözkonusu balistik incelemesinde Savcı’nın düşündüğünün aksine fişegin tam olarak kalibresini bulmak amacının değil, on altı mm. kalibrelik fişekle kullanılmasının mümkün olabileceğinin öngörüldüğünü gözlemlemektedir. Zaten bu unsur bu tüfeği bulduran A.O.G.’nin adalet karşısına çıkarılınca dek öncelikli olarak yetkilileri on altı mm. kalibrelik bir silahın bulunması için soruşturma başlatılmasına götürmüştür. Olay günü aynı gün köydeki bütün tüfeklere el konulduğunu bunlar arasında

A.T.'nin de tüfeğinin yer aldığını ve daha sonra geri verildiğini tespit etmek gerekir. Zira önceki değerlendirmeden, barut kokusundan dolayı çıplak gözle fişek kovanlarına bakıldığı, bilhassa A.O.G.'nin tüfeği olmak üzere diğer bütün tüfeklere el konulduğu sonucuna varılmalıdır. A.T.'nin tüfeği diğerleri gibi hemen verilmemiştir.

Sonuç olarak, ateş edilmesinin ardından yirmi dört saat içinde incelenmesi gereken tüfek 29 Kasım 1994 tarihli balistik raporunda belirtildiği gibi yalnızca bu tüfeğin kullanılıp kullanılmadığını saptamak içindir. Fakat, bu tüfeklerdeki yuvalar karakteristik izler taşımadığından, cinayet yerinde bulunan kovanlar ve maktulün vücudundan çıkarılan saçmaların birbirini tutup tutmadığını hiçbir balistik incelemesi ortaya koyamaz. Ağır ceza mahkemesi ayrıca 11 Eylül 1997 tarihli karara atıfta bulunmaktadır.

AİHM, bu hususun sorumlunun tespit edilmesinde hiçbir etkisinin olmadığı sonucuna varmaktadır.

İlki 1995, ikincisi 1997 yılında olmak üzere iki sanığın serbest bırakılması ile ilgili olarak AİHM, Sözleşme'nin başvurana üçüncül kişiler hakkında takibat başlatma, mahkumiyet talebinde bulunma ya da «kişisel intikam» hakkını vermediğini ve Devlet'e her soruşturmayı mahkumiyet ile sonuçlandırması zorunluluğunu getirmediğini hatırlatmaktadır (Bkz. Öneriyıldız kararı).

Yukarıda yapılan saptamalardan ve bu yönde alınan çeşitli önlemlerin değerlendirilmesinden AİHM, başvuranın babasının ölü bulunması çerçevesinde yürütülen soruşturmanın AİHS'nin 2. maddesinde yer alan zorunlulukları karşıladığı sonucuna varmaktadır. Bu nedenle mevcut başvuruda bu hükmün hiçbir ihlali bulunmamaktadır.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir* olduğuna;
2. AİHS'nin 2. maddesi'nin *ihlal edilmediğine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddesine uygun olarak 20 Haziran 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

KARA VE MİDİLLİ/Türkiye Davası*

Başvuru No: 76498/01

Strazburg

13 Haziran 2006

OLAYLAR

Karayolları Genel Müdürlüğü (İdare) 1993 yılında başvurulara ait İskenderun'da bulunan taşınmazı çevre yolu yapımı nedeniyle kamulaştırmıştır.

Başvuranlar İdare tarafından ödenen miktarın yetersiz olduğu gerekçesiyle ek bedel istemiyle İskenderun Asliye Hukuk Mahkemesi'ne başvurmuştur.

Asliye Hukuk Mahkemesi 26 Kasım 1998 tarihli bir kararla başvuranlara 42.782.752.500 TL. ödenmesine ve taşınmazın İdare'ye geçtiği tarihten itibaren yıllık % 50 yasal faiz oranının uygulanmasına karar vermiştir.

Yargıtay bu kararı 9 Mart 1999 tarihinde onamıştır.

Yasal faiziyle birlikte 127.163.289.000 TL. olan ek kamulaştırma bedeli başvuranlara 9 Haziran 2000 tarihinde ödenmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. EK 1 NO'LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin iki bakımdan ihlal edildiğini ileri sürmektedir. İlk olarak, 1993 yılında tespit edilen kamulaştırma bedelinin 1995 yılında taşınmazın Devlete devrinden sonra ödendiğini, ikinci olarak ek kamulaştırma bedelinin ise geç ödendiğini belirtmektedir. Başvuranlara göre ilk bölüm için herhangi bir faiz uygulanmadığından ve Türkiye'deki yüksek enflasyon oranı karşısında ödenen miktar yetersiz kaldığından bu gecikme telafi edilmemiştir.

A. Kabuledilebilirlik hakkında

AİHM, kamulaştırma kararı ile tapu sicil kayıtlarına tescil edilen taşınmaz ile ilgili olarak, geçen ilk iki yıl boyunca başvuranların maruz kaldıkları orantısız zararı ortaya koymak durumunda olmadıklarını not etmektedir. Her ne şekilde olursa olsun başvuranların ulusal mahkemeler önünde iddialarını hiçbir surette dile getirmemesi şikayetin bu bölümünü iç hukuk yollarının tüketilmediği kuralıyla karşı karşıya getirmektedir. Bu nedenle AİHM, başvuruyu sadece ek kamulaştırma bedelinin geç ödenmesi açısından ele alacaktır.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Hükümet bu çerçevede iç hukuk yollarının tüketilmediği itirazında bulunmaktadır. Başvuranlar bu şikayetlerini ne iç hukukta dile getirmiş ne de Borçlar Kanunu'nun 105. maddesinde öngörülen başvuru yoluna müracaat etmişlerdir.

Başvuranlar bu sava karşı çıkmaktadır.

AİHM, başvuranların Borçlar Kanunu'nun 105. maddesinde yer alan başvuru yolunun teoride yapılabilecek tek başvuru yolu olduğu itirazlarını kabul etmektedir. Bununla birlikte, bu gerekçeler AİHM'yi daha önce de bu başvuru yolunun etkisiz olduğu sonucuna götürmüştür (Bkz. sözü edilen Aka kararı, s. 2678-2679, §§ 34-37). Hükümetin itirazının bu noktada reddedilmesi gerekmektedir.

AİHM, yerleşik içtihatlarından doğan kriterler ışığında (Bkz., özellikle *Akkuş*, adıgeçen karar) ve elindeki mevcut unsurların tümünü gözönüne alarak, başvurunun esastan incelenmesi gerektiği kanaatine varmıştır. AİHM başvuruda hiçbir kabuledilemezlik gerekçesi ile karşılaşılmadığını ifade etmiştir.

B. Esas hakkında

AİHM daha önce bu davadakine benzer sorunları gündeme getiren başka davaları da incelemiş ve Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır (Bkz. *Akkuş*, adigeçen karar, s. 1310, §§ 31 ve *Aka*, adigeçen karar, s. 2682, §§ 50-51).

AİHM mevcut davayı incelemiş ve Hükümet'in davayı farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir tespiti ve delili sunmadığı kanaatine varmıştır. Ulusal mahkemelerin kararına göre kamulaştırmayı yapan idare tarafından başvuranlara verilmesi gereken ek tazminatın ödenmesindeki gecikme, başvuruları, mülklerinin kamulaştırılmasına ilaveten ayrı bir zarara daha sokmuştur. Bu gecikme, AİHM'yi başvuranların genel menfaatin gerektirdikleri ile mülkiyet hakkına saygının korunması arasında hüküm sürmesi gereken adil dengeyi bozan alışılmışın dışında ve ölçüsüz bir yüke katlanmak zorunda kaldığı yönünde düşünmeye sevk etmektedir.

Bu nedenle, Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 6. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar taşınmazın kamulaştırma kararı ile tapu siciline kaydedildiği 1993 yılında başlayan ve ek kamulaştırma bedelinin Haziran 2000 tarihinde ödenmesi ile sona eren sürecin uzunluğundan şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 6 § 1 maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedirler.

AİHM, bu şikayetin AİHS'nin 35 § 3. maddesi uyarınca dayanaktan yoksun bulunmadığına itibar etmiştir. Kabul edilemezlik bakımından hiçbir gerekçe yer almamaktadır. Bununla birlikte Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi çerçevesinde alınan sonuç dikkate alındığında, şikayetin ayrıca Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi açısından incelenmesine gerek olmadığına karar vermiştir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat, masraf ve harcamalar

Başvuranlar 55.772 Amerikan Doları maddi zarara uğradıklarını ileri sürmekte, uğradıkları manevi zararın giderilmesini talep etmektedirler. Başvuranlar ayrıca, iç hukukta ve AİHM önünde yapmış oldukları yargı giderlerinin karşılanmasını istemektedir.

Hükümet bu miktarları aşırı olarak değerlendirmiştir. Hükümet AİHM'den hükmedilecek tazmin miktarının sebepsiz zenginleşme kaynağı oluşturulmaması talebinde bulunmuştur.

AİHM, *Akkuş* (sözü edilen karar, s.1311, §§ 35-36 ve 39) kararında kabul edilen hesaplama yöntemi ve ilgili ekonomik kayıplar dikkate alındığında başvuranlara 55.772 Amerikan Doları karşılığı 43.665 Euro maddi tazminat ödenmesini kararlaştırmıştır.

Manevi zarara gelince, AİHM olayların mevcut koşulları göz önünde bulundurulduğunda ihlal kararının tespitinin adil tazmin için başlı başına yeterli olacağını kaydetmektedir.

AİHM masraf ve harcamalarla ilgili olarak, AİHS'nin 41. maddesi uyarınca yalnızca gerçekliği ve gerekliliği ispat edilen makul orandaki miktarların ödendiğini hatırlatmaktadır (Bkz. *Nikolova-Bulgaristan* kararı no: 31195/96, § 79, AİHM 1999-II).

Başvuranların hiçbir rakam telaffuz etmemesine ve kanıtlayıcı belge sunmalarına karşın, AİHM İçtüzüğü'nün 60. maddesi uyarınca hakkaniyete uygun olarak tüm masraf ve

giderler için başvuranlara 1.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

B. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Ek kamulaştırma bedelinin geç ödenmesine ilişkin Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi ve AİHS'nin 6 § 1. maddesi uyarınca yapılan şikayetin *kabuledilebilir olduğuna*;
2. Bunun dışındaki şikayetin *kabuledilemez olduğuna*;
3. Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
4. AİHS'nin 6 § 1. maddesine ilişkin şikayetin ayrıca incelenmesine *gerek olmadığına*;
5. Mevcut kararın manevi zarar için başlı başına bir *tazmini oluşturduğuna*;
6. a) Savunmacı Devletin, AİHS'nin 44 § 2. maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde ödeme tarihinde döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere başvuranlara;
  - i. maddi tazminat olarak 43.665 (kırk üç bin altı yüz altmış beş) Euro;
  - ii. masraf ve harcamalar için 1.000 (bin) Euro *ödemesine*;
  - iii. belirtilen miktarların her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizin *uygulanmasına*;

7. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 13 Haziran 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Duyurular

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.HÜG.0.00.00.03-153.03 2076
Konu : Esnaf ve Sanatkar Sicil
Müdürlüklerinin Denetimi

27/01/2008

.....CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

21/06/2005 tarihli ve 25852 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununun 67. maddesinde, esnaf ve sanatkarların sicillerinin sağlıklı ve güvenli bir şekilde tutulması ve yayımlanmasını teminen ticaret davalarına bakan asliye hukuk mahkemeleri gözetiminde Esnaf ve Sanatkar Sicil Müdürlüğü kurulacağı hükme bağlanmış, bu Kanun uyarınca çıkarılan ve 16/09/2005 tarih ve 25938 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Esnaf ve Sanatkar Sicil Yönetmeliğinin "Hâkimin Gözetim Yetkisi" başlıklı 6. maddesinde de gözetim yetkisinin kapsamı açıklanmıştır.

Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun 26/12/1983 gün ve 758 sayılı kararı ile Esnaf ve Sanatkar Sicil Müdürlüklerinin, birden fazla asliye hukuk ve asliye ticaret mahkemesi bulunan yerlerde 2. asliye hukuk ve ticaret mahkemelerince denetlenmesine karar verilmiştir.

09/07/1956 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 26. maddesi ile ticaret sicil memurluklarının yönetimi ve denetimi yetkisi Bakanlığımıza verilmiş, bu yetki uyarınca 24/02/1983 tarihli Genelge ile Ticaret Sicili Nizamnamesinin bir gereği olarak ticaret sicilinin bağlı olduğu mahkeme başkanı veya hâkimin yapacağı denetimde birliğin sağlanması, denetimin daha açık ve etkin olması bakımından denetim rapor örneği hazırlanarak denetim raporunun bir örneğinin Bakanlığımıza gönderilmesi hususu Cumhuriyet başsavcılıklarına duyurulmuştur.

Mülga 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkarlar Kanununun 114. maddesinde de, her il merkezinde ticaret davalarına bakan asliye hukuk mahkemeleri nezdinde bir esnaf ve sanatkar sicilinin kurulacağı, sicil işlemlerinin ticaret davalarına bakan asliye hukuk mahkemesinin gözetimi altında Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca atanan bir sicil memuru tarafından yönetileceği, Türk Ticaret Kanununun 26 ila 40. maddeleri hükümlerinin esnaf ve sanatkar sicili hakkında da uygulanacağı kuralına yer verilmiştir.

Bu düzenleme uyarınca Bakanlığımızca yayımlanan 5 Ocak 1984 tarih ve 1-3-260 sayılı Genelge ile, Türk Ticaret Kanununun 26 ila 40. maddeleri hükümlerinin esnaf ve sanatkar sicili hakkında da uygulanacağı kuralı gereğince, ticaret sicil müdürlüğünün denetiminde olduğu gibi esnaf ve sanatkar sicili hakkında da benzer uygulamaya geçilerek mahkemelerce esnaf ve sanatkar sicil müdürlüklerinin denetiminin yapılması, denetleme raporlarının da Bakanlığımıza gönderilmesi hususu Cumhuriyet başsavcılıklarına duyurulmuştur.

Ancak, 27.06.1995 tarih ve 22326 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 559 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Türk Ticaret Kanununun 26. maddesi değiştirilerek, bu Kanunla Bakanlığımıza verilen görevler Sanayi ve Ticaret Bakanlığına devredildiğinden, 2992 sayılı Kanunun 10/b maddesinde düzenlenen Bakanlığımızın ticaret sicili hakkındaki görevi sona ermiş, konuya ilişkin genelgeler de 01.01.2006 tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlükteki 07.06.2005 tarih ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Kanununun 67. maddesinde de "Türk Ticaret Kanununun 26 ila 40. maddelerinin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri esnaf ve sanatkar sicil müdürlüğü hakkında da uygulanır" hükmü yer almakta olup Türk Ticaret Kanununda 559 sayılı Kanun Hükmünde kararname ile yapılan değişiklikle Bakanlığımızın esnaf ve sanatkar sicil müdürlüğü ile ilgili görevi de sona ermiştir. Ancak Bakanlığımızın bu konudaki görevi sona ermekle birlikte, anılan Kanunun 67. maddesi gereği mahkemelerin gözetim yetkisi devam etmektedir.

Bu itibarla;

1- Önceki yıllarda olduğu gibi esnaf ve sanatkar sicil müdürlüklerinin denetimlerinin düzenli olarak yapılması, özellikle sicil müdürü ile diğer personelin yatırdıkları teminat miktarlarının kontrolü ve miktarlarda eksiklik tesbit edilmesi halinde tamamlattırılması hususunda titizlik gösterilmesi,

2- Genel Müdürlüğümüzün internet sayfasında (<http://www.hjgm.adalet.gov.tr>) yayımlanan örneğe uygun olarak iki nüsha halinde hazırlanacak raporların bir nüshasının denetimi yapılan sicil müdürlüğünde, bir nüshasının da denetimi yapan mahkemede muhafaza edilmesi,

3- Bundan böyle denetim raporunun bir nüshasının Bakanlığımıza gönderilmemesi,

Hususlarında bilgi edinilmesini ve keyfiyetin yargı çevrenizdeki bu konuda görevli olan asliye ticaret veya asliye hukuk mahkemelerine duyurulmasını rica ederim.

Ayhan TOSUN
Hâkim
Bakan a.
Genel Müdür

 İçindekilere dön

— • —

Duyurular

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.HİG.0.00.00.03-647.03.02-161-2007
Konu : Tebligat işlemleri

19.1/2008

..... CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

PTT Genel Müdürlüğü Posta ve Telgraf Dairesi Başkanlığının 05/12/2007 tarihli ve 9407 sayılı yazısı ve Bakanlığınıza intikal eden diğer bilgilerden; adli mercilerce, 7201 sayılı Tebligat Kanununun 35. maddesi ile Tebligat Tüzüğü'nün 55. maddesinde belirtilen 6 no.lu örnek form düzenlenmeden, tebliğ evrakına "35. maddeye göre tebligat yapılsın" şeklinde keşe basılarak tebligat yapılmak üzere postaya verilmesi suretiyle yasal düzenlemelere uygun olmayan uygulamaların yapıldığı, daha önce konuya ilişkin olarak düzenlenen Genelgemizde belirtildiği gibi anılan hükümlere uyulmasında gereken hassasiyetin gösterilmediği anlaşılmaktadır.

Bilindiği üzere; "Tebligat işlemleri" konulu olan Bakanlığımızın 30/01/2006 tarihli ve 116 sayılı Genelgesi halen yürürlükte olup, bu Genelgemizde Tebligat Kanununun 35. maddesine göre çıkarılacak tebligatlarda, tebliğ evrakının Tebligat Tüzüğü'nün 55. maddesine göre düzenlenmesi ve 6 no.lu örneğin tebliğ evrakına eklenmesi gerektiği belirtilmektedir.

Anılan hükümlere uyulması hususunda gereken dikkat ve özenin gösterilmesini, keyfiyetin yargı çevrenizdeki Cumhuriyet başsavcılıkları ile icra ve iflâs müdürlüklerine, bilgileri bakımından mahkemelere duyurulmasını rica ederim.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü 2008 Yılı Eğitim Plânı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.CTE.0.00.03
...../...../2006

Konu : 2008 Yılı Eğitim Plânı

BAKANLIK MAKAMINA

29/7/2002 tarihli ve 4769 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kanunu'nun 8 inci maddesi gereğince hazırlanan "Ceza İnfaz Kurumları ile Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezi Şube Müdürlükleri Personelinin 2008 Yılı Hizmet

Öncesi, Aday Memurluk, Hizmet İçi ve Görevde Yükselme Eğitim Plânı”, 16/11/2007 tarihinde Eğitim Kurulu tarafından kabul edilmiştir.

“Ceza İnfaz Kurumları ile Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezi Şube Müdürlükleri Personelinin 2008 Yılı Hizmet Öncesi, Aday Memurluk, Hizmet İçi ve Görevde Yükselme Eğitim Plânı”nı,

Yüksek tasviplerinize arz ederim.

Kenan İPEK

Hâkim
Genel Müdür

Uygun Görüşle Arz Ederim.
.../.../2007

Fahri KASIRGA
Hâkim
Müsteşar

O L U R
.../.../2007

Mehmet Ali ŞAHİN
B A K A N

2008 YILI HİZMET ÖNCESİ, ADAY MEMURLARI YETİŞTİRME, HİZMET İÇİ VE GÖREVDE YÜKSELME EĞİTİM PLÂNI

BİRİNCİ KISIM

AMAÇ, KAPSAM VE TANIMLAR

Amaç

Madde 1 - Plân, 2992 sayılı Adalet Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile 4769 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kanunu hükümleri gereğince yürütülmesi gereken ceza infaz kurumları personeline ilişkin eğitim faaliyetleri kapsamında; Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Hizmet Öncesi Eğitim Yönetmeliği, Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Aday Memurları Yetiştirme Yönetmeliği, Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği, Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Görevde Yükselme Yönetmeliği ile Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmelikleri doğrultusunda personelin bilgi, beceri ve davranış yönünden yetiştirilmelerini sağlamak, verimliliklerini artırmak ve daha ileri

görevlere hazırlamak amacıyla eğitim merkezleri ile yerinde yapılacak olan eğitimlerin esas ve usullerini belirlemek, uygulamada birliği sağlamak ve yüksek eğitim standardını oluşturmak ve 5402 sayılı Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanununun 24 üncü maddesine göre şube müdürlüklerinde görevli personele, Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezlerinde hizmet öncesi, aday memurluk, hizmet içi ve görevde yükselme eğitiminin yanı sıra görevleri ile ilgili eğitim uygulanması amacını taşır.

Kapsam

Madde 2- Plân, Genel Müdürlüğün Adalet Bakanlığınca atanan personeli, adli yargı adalet komisyonlarınca atanan personeli ile denetimli serbestlik ve yardım merkezi şube müdürlükleri personelinin; bilgi, beceri ve davranış yönünden yetiştirilmesi, verimliliklerinin artırılması ve daha ileri görevlere hazırlanması amacıyla Yönetmeliklere uygun şekilde eğitilmelerini kapsar.

Tanımlar

Madde 3- Bu plânda geçen;

Bakanlık	: Adalet Bakanlığını,
Genel Müdürlük	: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünü,
Eğitim Merkezi ve Eğitim Merkezleri	: Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Ankara Eğitim Merkezi ile bölge eğitim merkezlerini,
Eğitim Şubesi	: Genel Müdürlük Personel Eğitim Şubesini,
Eğitim yeri	: Adli yargı adalet komisyonlarının Yönetmelikler kapsamında ve Plâna uygun olarak eğitim yapacakları yeri,
Eğitim eğitim	: Aday memurluk, hizmet içi ve görevde yükselme çalışmalarını,
Kurs	: Hizmet içi eğitim kursunu,
Öğretim görevlisi	: Eğitim merkezlerinde eğitim ve öğretim hizmetlerini yürütmekle görevlendirilenleri,
Eğitim Kurulu	: Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezi Kanununda belirtilen Kurulu,

ifade eder.

İKİNCİ KISIM HİZMET ÖNCESİ EĞİTİM

Hizmet Öncesi Eğitimin Amacı

Madde 4 – Hizmet öncesi eğitim ile, eğitim merkezlerinde idare memurluğu ve infaz ve koruma memurluğu öğrencilerinin hizmet öncesi eğitimlerinin düzenlenmesi amaçlanır.

Hizmet Öncesi Eğitimin İlkeleri

Madde 5 – Hizmet öncesi eğitimde aşağıda belirtilen ilkeler göz önünde tutulur;

a) Hizmet öncesi eğitim, uyum eğitimi, teorik ve uygulamalı eğitim olarak üç aşamada gerçekleştirilir.

b) İki haftadan az olmayan uyum eğitimi programı ile, hizmet öncesi eğitime alınan öğrencilerin eğitim döneminin başında, eğitim merkezlerini tanımaları, bazı temel bilgiler ile kendi görev ve sorumluluklarını öğrenmeleri, diğer eğitim programlarına hazırlanmaları sağlanır.

c) Ders ve konuların amacı ve içeriği, çeşitli eğitim ve öğretim yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirme araçlarına yer verilerek ilgili öğretim görevlisinin belirleyeceği mekanlarda uygulanan teorik eğitim programı ile hizmet öncesi eğitime alınan öğrencilerin Atatürk ilkeleri ve inkılâp tarihi, Türkçe ve dilbilgisi, genel hukuk bilgisi, insan hakları, Adalet teşkilâtı, yönetim hukuku, ceza, ceza usul ve infaz hukuku, kriminoloji, toplumsal ilişkiler, sosyal hizmetler, meslek etiği ve bedensel ve toplu savunma sporları konularını kavramaları sağlanır.

d) Bir eğitim-öğretim yılında bir aydan az üç aydan fazla sürmeyen ve teorik eğitimle birlikte veya sonunda gerçekleştirilen uygulamalı eğitim ile, öğrencilere uygulamaya yönelik eğitimin esas ve usullerini kavramaları sağlanır. Program, kurumlarda uygulamalı eğitim yöneticisinin yönetiminde ve uygulamalı eğitim gözetmeni tarafından gerçekleştirilir.

Sınavlar

Madde 6 - Hizmet öncesi eğitim görenler, eğitim süresi içinde kendilerine öğretilen konularda sınava tâbi tutulurlar. Sınavlarda şu hususlara dikkat edilir:

a) Sınavlar, eğitim programının amaçlarına göre sadece, yazılı, sözlü, uygulamalı ya da hem yazılı, hem sözlü, hem de uygulamalı olarak yapılır.

b) Öğretim Kurulu tarafından Sınav ve Değerlendirme Komisyonu ile İtiraz Komisyonu oluşturulur. Sınav ve Değerlendirme Komisyonu, ilgili dersin öğretim görevlisinin başkanlığında, Öğretim Kurulunun görevlendireceği iki öğretim görevlisinden, İtiraz Komisyonu ise, Öğretim Kurulunca görevlendirilen ve Sınav ve Değerlendirme Komisyonunda yer almayan üç öğretim görevlisinden oluşur.

c) Sınav ve Değerlendirme Komisyonu, program geliştirme ölçme ve değerlendirme birimiyle birlikte sınav programının hazırlanması, sınav soruları ile yanıt anahtarlarının toplanması, tasnif edilmesi ve sınav gününe kadar saklanması, sınav salonlarının hazırlanması ve sınav sonuna kadar sınav güvenliğinin sağlanması ile sınav kağıtlarının değerlendirilmesi ve sonuçların ilânından sorumludur.

d) Sınavlar, duyurulan yer, tarih ve saatte başlar. Her salon için Öğretim Kurulunca bir başkan ve yeterli sayıda gözetmen belirlenir. Sınav, salon başkanı tarafından yoklama yapıp, sınava katılmayanların belirlenmesinden ve sınav kurallarının açıklanmasından sonra başlatılır. Sınav sonunda, sınavın başlayışını, akışını ve biçimini, kullanılan kâğıtların ve sınava giren öğrencilerin sayısını gösteren bir tutanak düzenlenir. Bu tutanak salon başkanı ve en az iki gözetmen tarafından imzalanır.

e) Sınavlarda boş yanıt kâğıdı verenlere sıfır puan verilir.

f) Sınav ve Değerlendirme Komisyonu soruları, yanıt anahtarını, sınav kâğıtlarını ve sonuçları bir çizelgeye yazmak suretiyle öğrenci işleri sorumlularına sınavdan sonra teslim eder.

g) Eğitime katılanların başarı ortalamaları bulunurken, faaliyet süresince yapılan yazılı, sözlü, uygulamalı ya da hem yazılı, hem sözlü, hem de uygulamalı sınavlardan alınan notların aritmetik ortalaması ile öğrencilere verilen inceleme, araştırma, makale ve kitap özeti görevleri sonunda hazırlanan raporlar da değerlendirilir. Küsuratlı notlar en yakın tam nota dönüştürülür.

h) Eğitim sonunda sınavlardan herhangi birine mazeretsiz olarak katılmayanlar yapılan sınavdan başarısız sayılırlar.

i) Kopya girişiminde bulunanlar veya kopya çekenler, kopya verenler, sınav düzenine aykırı davranışlarda bulunanlar, kendi yerine başkasını sınava sokanlar hakkında tutanak düzenlenir ve sınavları geçersiz sayılır.

j) Sınav türü, sınav süresi, soru sayısı, teorik ve uygulamalı eğitimlerin ağırlıklı puanları gibi konular ilgili Sınav ve Değerlendirme Komisyonu tarafından belirlenir.

k) Bir günde, sabah ve öğleden sonra olmak üzere toplam iki sınav yapılabilir.

Ara Sınavı

Madde 7 - Her ders için dersin öğretim görevlisi en az bir ara sınavı yapar. Ara sınavları tarihleri ve genel programları ilgili öğretim görevlilerinin önerileri de dikkate alınmak suretiyle Öğretim Kurulunca belirlenir ve en geç bir hafta önceden öğrencilere duyurulur.

Yıl Sonu Sınavı

Madde 8 - Her ders için bir yıl sonu sınavı yapılır. Yıl sonu sınavlarının ne zaman yapılacağı eğitim programının başlangıcında Öğretim Kurulunca belirlenir, sınav tarihlerinde bir değişiklik olduğunda en az bir hafta önceden öğrencilere duyurulur.

Bütünleme Sınavı ve Ek Bütünleme Sınavı

Madde 9 - Yıl sonu sınavında başarısız olan öğrenciler için bütünleme sınavı, bütünleme sınavı sonucunda da en fazla üç dersten başarısız olanlar için ek bütünleme sınavı açılır.

Mazeret Sınavı

Madde 10 - Yıl sonu ve bütünleme gibi genel sınavlar ile ara sınavlara mazeretleri nedeniyle katılmayan öğrencilerin mazeretlerinin Öğretim Kurulunca kabul edilmesi hâlinde mazeret sınavı açılır. Mazeretleri uygun görülmeyenlere sıfır puan verilip başarısız sayılırlar.

Başarı Puanı ve Bir Üst Sınıfa Geçme

Madde 11 - Sınavlarda puanlama yüz üzerinden yapılır. Başarılı olmak için en az yetmiş almak gerekir. Buna göre sınavlarda alınan puanların:

Doksan ve yüz arası : Pekiyi,

Seksen ve seksen dokuz arası : İyi,

Yetmiş ve yetmiş dokuz arası : Orta,

Sıfır ve altmış dokuz arası : Başarısız

olarak kabul edilir. Kusurlar tam puana tamamlanır.

Başarı puanı, ara sınav puanlarının toplamının ara sınav sayısına bölümünden elde edilen puanın yüzde kırkı ile yıl sonu sınavında alınan puanın yüzde altmış toplanarak bulunur.

Herhangi bir dersten başarılı olmak için bu şekilde hesaplanan puanın en az yetmiş olması gerekir. Yıl sonu sınav puanının da en az yetmiş olması gerekir.

Hizmet öncesi eğitimin süresinin iki öğretim yılı olması hâlinde, bir eğitim ve öğretim yılında iki dersten başarısız olanlar bir üst sınıfa geçer. Borçlu olarak geçilen dersin geçme puanı yetmiş olarak kabul edilir. Son sınıfta tek dersten başarısız olan öğrencinin mezun olup olmamasına Öğretim Kurulu, diğer derslerdeki başarı ve sicil durumlarını göz önünde tutarak karar verir.

Öğrencinin uygulamalı eğitim programından başarılı olabilmesi için ortalamasının en az yetmiş olması gerekir. Uygulamalı eğitimde başarısız olan öğrenciler, Öğretim Kurulu tarafından derslerdeki başarıları, disiplin ve sicil durumları dikkate alınarak başarılı kabul edilebilir.

Teorik derslerin yüzde yetmiş ile uygulamalı derslerin yüzde otuzu, derslerin yıl sonu başarı ortalamasını belirler.

Mezuniyet Başarı Derecesi

Madde 12 - Derslerin yıl sonu başarı ortalamasının yüzde sekseni ve disiplin notunun yüzde yirmisinin toplamı mezuniyet başarı derecesini gösterir.

Genel başarı sırası, mezuniyet başarı derecesine göre tespit edilir. Mezuniyet başarı derecesinin eşitliği hâlinde disiplin notu esas alınır. Bunların da eşitliği hâlinde mezuniyet başarı derecesine Öğretim Kurulu karar verir.

İlk üç dereceye giren öğrencilerin belirlenen görev yerlerinden istedikleri yere atanabilmeleri için Genel Müdürlükçe belli sayıda kontenjan ayrılır.

Mezuniyet Belgesi Verilmesi

Madde 13 - Hizmet öncesi eğitim sonunda başarılı olan öğrencilere mezuniyet belgesi verilir.

Verilecek mezuniyet belgesinde müdür ile Genel Müdürün imzası bulunur. Mezuniyet belgesinin şekli Genel Müdürlükçe belirlenir. Mezuniyet belgesinin bir sureti eğitim merkezinde kalır. Bir sureti de ilgisine göre Genel Müdürlüğe veya ilgilinin bağlı olduğu adli yargı adalet komisyonuna gönderilir.

HİZMET İÇİ EĞİTİM

Hizmet İçi Eğitimin Amacı

Madde 14 - Hizmet içi eğitim ile, ceza infaz kurumları ve tutukevleri personeli, denetimli serbestlik ve yardım merkezi şube müdürlükleri personeli ile eğitim merkezlerinde görevli personelin günün koşullarına uygun olarak yetiştirmeleri, görevlerinin gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve davranışları kazanmaları amaçlanır.

Hizmet İçi Eğitim

Madde 15 - Hizmet içi eğitim, memurluk süresi içinde; yetenek ve verimliliği geliştirme konuları ile ilgili gelişmeleri izleme ve intibak etme eğitimi ile üst görev kadrolarına hazırlama eğitimi olarak yapılır.

Hizmet İçi Eğitim Kurs ve Seminerinin Açılacağı Yerler ve Açacak Merciler

Madde 16 - Hizmet içi eğitim kursları ve seminerler,

a) Hizmet içi eğitimin personel eğitim merkezlerinde uygulanması esastır. Gerekliğinde diğer kurum ve kuruluşların tesislerinden de yararlanılacaktır.

b) Ataması adli yargı adalet komisyonlarınca yapılan personel için ayrıca adalet komisyonlarınca yapılacak eğitimler için Örnek 1 ve Örnek 2'deki formlar doldurularak Genel Müdürlükten izin alınır.

Hizmet İçi Eğitime Alınacak Personel

Madde 17 - Kurslara alınacak personel aşağıda gösterilmiştir,

- Üst göreve atanabilecek olanlar,
- Evvelce kurslara katılıp başarılı olanların dışında kalanlar,
- Hiç kursa iştirak etmemiş olanlar,
- Yeni göreve atanalar. (Aday memurluk eğitimi)

Seminer ve konferans biçiminde düzenlenecek diğer eğitimlere ise tüm personel alınacaktır.

Hizmet İçi Eğitiminde Uyulması Gereken Hususlar

Madde 18 - Eğitime katılan kurum personeli aşağıdaki hususları bilmek ve bunlara uymak zorundadır.

a) Eğitimin başladığı gün eğitim mahallinde hazır bulunulması gerekir. Ancak önemli nedenlerle, süresi 60 saate kadar olan eğitimlerde bir günlük, 60 saatten fazla olan eğitimlerde de üç günlük gecikme mazeret olarak kabul edilebilir. Bu süreyi geçirenler eğitime kabul edilmezler ve haklarında idarî soruşturma açılır.

b) Eğitim merkezlerinde düzenlenen programlarda eğitime katılanlar, eğitim süresince idarî yönden eğitim merkezi müdürlüğüne, adli yargı adalet komisyonları ile diğer kurum ve kuruluşların tesislerinde yapılan eğitimlerde ise komisyonlarca belirlenen koordinatörlüğe bağlıdır.

c) Eğitime katılanlar, eğitim süresince ders ve uygulama çalışmalarına düzenli olarak devam etmeye, verilen ödevleri zamanında yapmaya ve sınavlara girmeye zorunludur.

d) Hizmet içi eğitimlerde hastalık veya diğer bir özre dayansa bile, eğitim süresinin sekizde biri oranında devamsızlığı olanların o eğitimle ilişkisi kesilir. Aynı konuda düzenlenecek bir sonraki eğitime katılmaları sağlanabilir.

e) Eğitime katılanlar, eğitim süresince yıllık izin kullanamaz.

f) Devamsızlık ve diğer disiplin dışı durumlarda, 5/8/2004 tarihli 25544 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Öğrenci Sicil ve Ödül Yönetmeliği, Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Öğrenci Disiplin, Disiplin Kurulları ve Disiplin Amirleri Yönetmeliği ve Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Öğrenci Kıyafet Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Hizmet İçi Eğitimlerde Okutulacak Dersler

Madde 19 - Bakanlıkça veya adlî yargı adalet komisyonlarınca atanan personelin hizmet içi eğitimlerinde okutulacak dersler aşağıda belirtilmiştir:

a) Türkçe dil bilgisi ve kompozisyon,

b) Genel hukuk bilgisi (Anayasa hukuku, idare hukuku, medenî hukuk, medenî usul hukuku, icra ve iflâs hukuku, tebligat hukuku hakkında genel bilgiler),

c) Cezaevi idaresi,

d) Cezaevi güvenliği,

e) Bakanlık ve Genel Müdürlük teşkilâtı ve Devlet Memurları Kanunu,

f) Ceza ve ceza usul hukuku,

g) İnfaz hukuku,

h) Kriminoloji,

ı) Psikoloji,

i) İşletmecilik,

j) Bedensel ve toplu savunma sporları,

k) İnsan hakları,

l) Meslek etiği.

Kurs programlarına, kursların süresi, niteliği ve yapıldığı yer dikkate alınmak suretiyle yukarıda gösterilenler dışındaki dersler de, kursa tâbi personelin görev özelliğine göre programa dahil edilebilir.

Hizmet İçi Eğitimlerde Verilecek Konferanslar

Madde 20 - Ceza infaz kurumlarının Bakanlıkça atanan personeli ile adlî yargı adalet komisyonlarınca atanan personel için "Adalet, İnsan Hakları, Demokrasi ve Çevre" konuları başta olmak üzere çeşitli konularda konferanslar verilir.

Ayrıca, Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü öngören ve Anayasamızda ifade edilen demokratik, lâik Devlet düzenimizi yıkmak isteyen iç ve dış güçlere karşı psikolojik mücadeleyi sağlayacak ve personele bu yönde bilgi ve fikir verecek konferanslar düzenlenir. Bu konularda Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığının 08.07.1998 tarih, 2032 sayılı ve 11.08.1998 tarih, 2204 sayılı genelgelerindeki esaslar dikkate alınır.

Yalnızca bu konuları kapsayan konferanslar düzenlenebileceği gibi kurs veya seminer şeklinde programlanmış olan eğitim faaliyetlerine de, bu konulardaki konferanslar ilâve edilerek uygulanabilir.

Öğretim Görevlileri

Madde 21 - Eğitim merkezlerinde öğretim görevlileri, Bakanın istemi üzerine ilgili kurum, kuruluş veya kurulun yetkili organlarınca ek görevle görevlendirilmeleri uygun

görülen yeteri kadar, Yargıtay ve Danıştay üyeleri, yüksek öğretim kurumları öğretim elemanları, meslekte fiilen on yılını tamamlamış hâkim ve Cumhuriyet savcıları ile avukatlar, kurum kontrolörleri, müdürleri, doktorları, psikologları, psikiyatristleri, pedagogları, sosyal çalışmacıları ve öğretmenleri ile diğer uzmanlardan oluşur. Uzmanlık gerektiren dersler için, meslekte fiilen on yılını tamamlamış personel bulunamaması hâlinde; lisansüstü eğitimi, uzmanlık alanı ile ilgili herhangi bir eğitim programını başarı ile tamamladığına dair sertifikası olanlar on yıllık süre şartı aranmaksızın görevlendirilebilir.

Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 48/3 maddesi uyarınca hâkim ve Cumhuriyet savcılarının hizmet içi eğitimlerde ders ve konferans vermeleri için genel izin alınmıştır.

Hizmet İçi Eğitimlerde Yapılacak Sınavlar

Madde 22 - Eğitime katılan kurum personelinin başarısı, öğretim konularından eğitim sonunda yapılan yazılı sınavlarla ölçülür. Gerektiğinde uygulamalı sınav da yapılabilir. Sınavın şekli ve soruları o dersin öğretim görevlisi tarafından tespit edilir.

Eğitimin sonunda tüm dersleri kapsayan genel bir sınav veya her dersten ayrı sınav yapılabilir. Sınavlar, kursun bitiminden en geç yedi gün sonra başlar. Sınav soruları, öğretim görevlisince hazırlanan sorular arasından sınav komisyonunca tespit edilir. Tüm dersler için tek sınav yapılması hâlinde sınav soruları kursta verilen derslerin yoğunluğuna göre belirlenir. Her dersten ayrı sınav yapılması hâlinde bir günde en fazla iki sınav yapılabilir.

Değerlendirme

Madde 23 - Sınavlarda değerlendirme yüz tam puan üzerinden yapılır. Sınavda başarılı sayılabilmek için en az yetmiş puan almak gerekir.

Doksan ve yüz arası : Pekiyi,

Seksen ve seksen dokuz arası : İyi,

Yetmiş ve yetmiş dokuz arası : Orta,

Sıfır ve altmış dokuz arası : Başarısız

olarak kabul edilir. Küsurlar, tam puana tamamlanır.

Yazılı, sözlü ve uygulamalı sınav şekillerinin birlikte uygulanması hâlinde puanların aritmetik ortalaması alınır.

Sınav sonunda gerekli başarı puanını alamamış olan personel, aynı düzeydeki eğitim programına bir kere daha çağrılabilir.

Eğitim programının genel değerlendirilmesine yardımcı olmak üzere, eğitim sırasında veya sonunda, eğitim faaliyetlerine katılanlar ile görev alanların görüş ve düşüncelerini tespit etmek üzere anketler düzenlenebilir.

Sınav ve Değerlendirme Komisyonu

Madde 24 - Sınav ve Değerlendirme Komisyonu bir başkan ve iki üyeden oluşur. Komisyon başkanı, sınavı yapılacak dersi vermekle görevlendirilmiş olan öğretim görevlisidir. Üyeler adli yargı adalet komisyonları tarafından belirlenir.

Genel sınavlarda Sınav ve Değerlendirme Komisyonu adli yargı adalet komisyonu başkanı ve üyelerinden oluşacağı gibi öğretim görevlileri arasında da oluşabilir.

Sınav Sonucuna İtiraz

Madde 25 – İtirazlar, sınav sonuçlarının ilgililere duyurulmasından başlayarak 10 gün içinde bir dilekçe ile Sınav İtiraz Komisyonuna yapılır. Bu itirazlar, Komisyonca incelenir ve sonuç en geç 10 gün içinde ilgililere bildirilir. Bu incelemeden sonra verilen puan kesindir.

Sınav İtiraz Komisyonu, adli yargı adalet komisyonu başkanı ve üyelerinden oluşur.

Düzenlenecek Belgeler

Madde 26 - Eğitim çalışmaları sonunda, eğitime katılan personele;

- a) Eğitim sonunda sınav yapılmışsa, sınavda başarılı olunması hâlinde "başarı belgesi",
b) Eğitim sonunda sınav yapılmamışsa "katılım belgesi",
verilir.

Bu belgeler Genel Müdürlükçe düzenlenir. Belgelerin bir sureti ilgilinin özlük dosyasına konulur.

ÜÇÜNCÜ KISIM GÖREVDE YÜKSELME EĞİTİMİ

Amaç

Madde 27 - Görevde yükselme eğitimi ile liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde hizmetin gerekleri ve personel plânlaması esas alınarak, ceza infaz kurumları ve denetimli serbestlik ve yardım merkezleri şube müdürlükleri ile ceza infaz kurumları ve tutukevleri personeli eğitim merkezlerinde görevli personelin görevde yükselme ve unvan değişiklikleri amaçlanır.

Görevde Yükselme Suretiyle Atanacaklarda Genel Şartlar

Madde 28 - Bu Yönetmelikte belirtilen kadrolara görevde yükselme suretiyle atanabilmek için;

- a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (B) bendinde belirtilen hizmet şartlarını taşımak,
b) Son sicil notu olumlu ve son üç yıllık sicil notu ortalaması 76 puandan az olmamak,
c) Kurumda en az iki yıl çalışmış olmak,
d) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci maddesinin (C) ve (D) bentlerine göre disiplin cezası almamış olmak,
e) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,
gerekir.

Görevde Yükselme Sınavı Sonucu Atanacaklarda Aranacak Özel Şartlar

Madde 29 - Bu Yönetmeliğe tabi kadrolara görevde yükselme suretiyle yapılacak atamalarda aranacak özel şartlar aşağıda belirtilmiştir:

- a) Ceza infaz kurumu müdürü kadrosuna atanabilmek için
1) En az dört yıllık yüksek öğrenim mezunu olmak,
2) Kurumda idare memuru olarak en az üç yıl görev yapmış olmak,
3) Taksirli suçlar ile kısa süreli hapis cezasına seçenек yaptırımlara çevrilmiş veya ertelenmiş hükümler dışında, ayrıca, her ne surette olursa olsun, hükümlü veya tutuklunun kaçmasına imkân sağlama veya ceza infaz kurumuna yasak eşya sokma suçlarından mahkûmiyeti bulunmamak,
4) İdare memurluğu unvanında en az iki defa hizmet içi eğitim kursuna katılmak ve yüz üzerinden en az yetmiş puan alarak başarılı olmak,
5) Tam teşekküllü Devlet hastanelerinden alınacak sağlık kurulu raporu ile ceza infaz kurumu müdürlüğü görevini yapabilecek beden ve ruh sağlığına sahip olduğunu belgelemek,
6) Düzenlenmişse, son beş yıla ait müfettiş ve kontrolör hâl kâğıtlarının en az yarısından iyi not almak,
b) Şube müdürü (denetimli serbestlik) kadrosuna atanabilmek için;
1) En az dört yıllık yüksek öğrenim mezunu olmak,
2) İdare memuru, büro şefi (denetimli serbestlik) olarak en az üç yıl, sosyolog, psikolog, sosyal çalışmacı, eğitim uzmanı, eğitim rehberi veya öğretmen olarak en az dört yıl görev yapmış olmak,

3) Taksirli suçlar ile kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlara çevrilmiş veya ertelenmiş hükümler dışında, ayrıca, her ne surette olursa olsun, hükümlü veya tutuklunun kaçmasına imkân sağlama veya ceza infaz kurumuna yasak eşya sokma suçlarından mahkûmiyeti bulunmamak,

4) Halen bulunduğu unvanda, biri en az iki ay süreli denetimli serbestlik ile ilgili olmak üzere, en az iki defa hizmet içi eğitim kursuna katılmak ve yüz üzerinden en az yetmiş puan alarak başarılı olmak,

5) Tam Teşekküllü Devlet hastanelerinden alınacak sağlık kurulu raporu ile şube müdürlüğü (denetimli serbestlik) görevini yapabilecek beden ve ruh sağlığına sahip olduğunu belgelemek,

6) Düzenlenmişse, son beş yıla ait müfettiş ve kontrolör hâl kâğıtlarının en az yarısından iyi not almak,

c) İdare memurluğu kadrosuna atanabilmek için;

1) Hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadî ve idarî bilimler, eğitim, eğitim bilimleri, mimarlık ve mühendislik fakülteleri ile en az dört yıllık lisans eğitimi veren fakülte ve yüksek okulların sosyoloji, psikoloji ve sosyal hizmetler bölümleri ile bunlara denkliği kabul edilen yabancı fakülte veya yüksek okulların adı geçen bölümlerinden mezun olmak,

2) Taksirli suçlar ile kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlara çevrilmiş veya ertelenmiş hükümler dışında, ayrıca, her ne surette olursa olsun, hükümlü veya tutuklunun kaçmasına imkân sağlama veya ceza infaz kurumuna yasak eşya sokma suçlarından mahkûmiyeti bulunmamak,

3) Halen bulunduğu unvanda en az iki defa hizmet içi eğitim kursuna katılmak ve yüz üzerinden en az yetmiş puan alarak başarılı olmak,

4) İnfaz koruma başmemuru olarak en az üç yıl, cezaevi katibi veya infaz ve koruma memuru olarak en az beş yıl görev yapmış olmak,

d) Büro şefi (denetimli serbestlik) kadrosuna atanabilmek için;

1) Hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadî ve idarî bilimler, eğitim, eğitim bilimleri, mimarlık ve mühendislik fakülteleri ile en az dört yıllık lisans eğitimi veren fakülte ve yüksek okulların sosyoloji, psikoloji ve sosyal hizmetler bölümleri ile bunlara denkliği kabul edilen yabancı fakülte veya yüksek okulların adı geçen bölümlerinden mezun olmak,

2) Eğitim uzmanı, sosyolog, psikolog, sosyal çalışmacı, eğitim rehberi, öğretmen veya infaz ve koruma başmemuru olarak en az üç yıl, infaz ve koruma memuru, veri hazırlama kontrol işletmeni veya cezaevi kâtabi olarak en az beş yıl görev yapmış olmak,

3) Taksirli suçlar ile kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlara çevrilmiş veya ertelenmiş hükümler dışında, ayrıca, her ne surette olursa olsun, hükümlü veya tutuklunun kaçmasına imkân sağlama veya ceza infaz kurumuna yasak eşya sokma suçlarından mahkûmiyeti bulunmamak,

4) Halen bulunduğu unvanda, biri en az iki ay süreli denetimli serbestlik ile ilgili olmak üzere, en az iki defa hizmet içi eğitim kursuna katılmak ve yüz üzerinden en az yetmiş puan alarak başarılı olmak,

5) Tam teşekküllü Devlet hastanelerinden alınacak sağlık kurulu raporu ile büro şefliği (denetimli serbestlik) görevini yapabilecek beden ve ruh sağlığına sahip olduğunu belgelemek,

6) Düzenlenmişse, son beş yıla ait müfettiş ve kontrolör hâl kâğıtlarının en az yarısından iyi not almak,

e) Eğitim uzmanı ve eğitim rehberi kadrolarına atanabilmek için;

1) Öğretmen olarak en az üç yıl hizmeti bulunmak,

2) Taksirli suçlar ile kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlara çevrilmiş veya ertelenmiş hükümler dışında, ayrıca, her ne surette olursa olsun, hükümlü veya tutuklunun kaçmasına imkân sağlama veya ceza infaz kurumuna yasak eşya sokma suçlarından mahkûmiyeti bulunmamak,

3) Halen bulunduğu unvanda en az iki defa hizmet içi eğitim kursuna katılmak ve her dersten yüz üzerinden en az yetmiş puan almış olmak,

f) Sayman kadrosuna atanabilmek için;

1) En az dört yıllık yüksek öğrenim mezunu olmak,

2) En az beş yıl hizmeti olmak,

3) Taksirli suçlar ile kısa süreli hapis cezasına seçenек yaptırımlara çevrilmiş veya ertelenmiş hükümler dışında, ayrıca, her ne surette olursa olsun, hükümlü veya tutuklunun kaçmasına imkân sağlama veya ceza infaz kurumuna yasak eşya sokma suçlarından mahkûmiyeti bulunmamak,

4) Halen bulunduğu unvanda en az iki defa hizmet içi eğitim kursuna katılmak ve yüz üzerinden en az yetmiş puan alarak başarılı olmak,

5) Düzenlenmişse, son beş yıla ait müfettiş ve kontrolör hâl kâğıtlarının en az yarısından iyi not almak,

6) Cezaevi kâtabi, infaz ve koruma memuru, infaz ve koruma başmemuru, ambar memuru, satın alma memuru, veznedar veya tahsildar olarak çalışıyor olmak,

g) İnfaz ve koruma başmemuru kadrosuna atanabilmek için;

1) En az iki yıllık yüksek öğrenim mezunu olmak,

2) En az üç yıl infaz ve koruma memuru olarak çalışıyor olmak,

3) Taksirli suçlar ile kısa süreli hapis cezasına seçenек yaptırımlara çevrilmiş veya ertelenmiş hükümler dışında, ayrıca, her ne surette olursa olsun, hükümlü veya tutuklunun kaçmasına imkân sağlama veya ceza infaz kurumuna yasak eşya sokma suçlarından mahkûmiyeti bulunmamak,

4) Halen bulunduğu unvanda en az iki defa hizmet içi eğitim kursuna katılmak ve yüz üzerinden en az yetmiş puan alarak başarılı olmak,

5) Düzenlenmişse, son beş yıla ait müfettiş ve kontrolör hâl kâğıtlarının en az yarısından iyi not almak,

6) Tam teşekküllü Devlet hastanelerinden alınacak sağlık kurulu raporu ile infaz ve koruma başmemurluğunu yapabilecek beden ve ruh sağlığına sahip olduğunu belgelemek,

h) Ambar memuru, memur, cezaevi kâtabi, veznedar, tahsildar, şoför, santral memuru, satın alma memuru, veri hazırlama kontrol işletmeni kadrolarına atanabilmek için;

1) En az ortaöğrenim mezunu olmak,

2) Taksirli suçlar ile kısa süreli hapis cezasına seçenек yaptırımlara çevrilmiş veya ertelenmiş hükümler dışında, ayrıca, her ne surette olursa olsun, hükümlü veya tutuklunun kaçmasına imkân sağlama veya ceza infaz kurumuna yasak eşya sokma suçlarından mahkûmiyeti bulunmamak,

3) Halen bulunduğu unvanda en az iki defa hizmet içi eğitim kursuna katılmak ve her dersten yüz üzerinden en az yetmiş puan almış olmak,
gerekir.

Unvan değişikliği suretiyle atanacaklarda aranacak genel şartlar

Madde 30 — Unvan değişikliğine tabi kadrolara atanabilmek için;

a) Son yıl sicil notu yetmiş altı (76) puandan aşağı olmamak,

b) Unvan değişikliği sınavında başarılı olmak,

c) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci maddesinin (C) ve (D) bentlerine göre disiplin cezası almamış olmak,
gerekir.

Unvan değişikliğine tabi kadrolara yapılacak atamalarda aranacak özel şartlar

Madde 31 — Unvan değişikliği sınavı sonucu yapılacak atamalarda aranacak şartlar unvanlar itibarıyla aşağıda belirtilmiştir.

a) Öğretmen, kütüphaneci, mühendis, mimar, sosyal çalışmacı, psikolog, pedagog, sosyolog, veteriner, eczacı, diyetisyen kadrolarına atanabilmek için;

- 1) Öğrenim durumu itibariyle atanacağı unvanı ihraz etmiş olmak,
  - 2) Taksirli suçlar ile kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlara çevrilmiş veya ertelenmiş hükümler dışında, ayrıca, her ne surette olursa olsun, hükümlü veya tutuklunun kaçmasına imkân sağlama veya ceza infaz kurumuna yasak eşya sokma suçlarından mahkûmiyeti bulunmamak,
  - b) Programcı kadrosuna atanabilmek için;
    - 1) En az iki yıllık yüksekokulların bilgisayar programcılığı bölümünden mezun olmak veya dört yıl süreli yükseköğretim mezunu olup, Milli Eğitim Bakanlığından onaylı programcı sertifikasına sahip olmak,
    - 2) İki programlama dilini bilmek,
    - 3) Taksirli suçlar ile kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlara çevrilmiş veya ertelenmiş hükümler dışında, ayrıca, her ne surette olursa olsun, hükümlü veya tutuklunun kaçmasına imkân sağlama veya ceza infaz kurumuna yasak eşya sokma suçlarından mahkûmiyeti bulunmamak,
  - c) Tekniker kadrosuna atanabilmek için;
    - 1) En az iki yıl süreli mesleki veya teknik yüksek öğretim mezunu olmak,
    - 2) Taksirli suçlar ile kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlara çevrilmiş veya ertelenmiş hükümler dışında, ayrıca, her ne surette olursa olsun, hükümlü veya tutuklunun kaçmasına imkân sağlama veya ceza infaz kurumuna yasak eşya sokma suçlarından mahkûmiyeti bulunmamak,
  - d) Teknisyen kadrosuna atanabilmek için;
    - 1) En az lise dengi mesleki veya teknik eğitim-öğretim veren okullardan mezun olmak,
    - 2) Taksirli suçlar ile kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlara çevrilmiş veya ertelenmiş hükümler dışında, ayrıca, her ne surette olursa olsun, hükümlü veya tutuklunun kaçmasına imkân sağlama veya ceza infaz kurumuna yasak eşya sokma suçlarından mahkûmiyeti bulunmamak,
  - e) Sağlık memuru ve hayvan sağlık memuru kadrolarına atanabilmek için;
    - 1) Sağlık memurluğu unvanını veren fakülte, yüksek okul ve meslek lisesinden mezun olmak veya yetkili makamlarca verilmiş sertifikası olmak,
    - 2) Taksirli suçlar ile kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlara çevrilmiş veya ertelenmiş hükümler dışında, ayrıca, her ne surette olursa olsun, hükümlü veya tutuklunun kaçmasına imkân sağlama veya ceza infaz kurumuna yasak eşya sokma suçlarından mahkûmiyeti bulunmamak,
  - f) Gemi adamı kadrosuna atanabilmek için;
    - 1) En az ortaöğretim mezunu olmak,
    - 2) Kaptanlık unvanı veren bir yüksek okul mezunu olmak ya da kaptan veya gemi adamı yeterlilik belgesine sahip olmak,
    - 3) Taksirli suçlar ile kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlara çevrilmiş veya ertelenmiş hükümler dışında, ayrıca, her ne surette olursa olsun, hükümlü veya tutuklunun kaçmasına imkân sağlama veya ceza infaz kurumuna yasak eşya sokma suçlarından mahkûmiyeti bulunmamak,
- gerekir.

Duyuru

Madde 32 - Görevde yükselme suretiyle atama yapılacak kadroların sınıf, unvan derecesi ve adedi eğitim tarihinden en az bir ay önce personele duyurulur.

Görevde yükselme eğitiminin yeri, tarihi ve diğer hususlar ise eğitime katılacaklara en az 15 gün önce Genel Müdürlükçe duyurulur.

Başvuru ve görevde yükselme eğitimine alınma

Madde 33 - Başvuruda bulunanların gerekli şartları taşıyıp taşımadıkları sınav kurulları tarafından incelenir.

Görevde yükselme eğitimine katılacakların sayısı atama yapılacak boş kadro sayısının üç katını geçemez. Üç katından az istekli bulunması halinde ise durumu uygun olan bütün personelin eğitime alınması sağlanır. Duyurulan kadro sayısının üç katından fazla personelin başvurması halinde, bu Yönetmelik eki EK-1 Değerlendirme Formunda belirtildiği şekilde puanlama yapılmak suretiyle, toplam puanı en fazla olandan başlamak üzere kadro sayısının üç katı kadar personel belirlenerek eğitime alınır.

Puanların eşitliği halinde ise sırasına göre hizmet süresi fazla olan ve son sicil notu yüksek olanlar tercih edilir.

Görevde yükselme eğitim programlarını Genel Müdürlük hazırlar ve buna göre eğitimlerini yaptırır. Genel Müdürlükçe, eğitime alınacakların sayısı, atama yapılacak görevler ve hazırlanması düşünülen eğitim programı, bir ay önceden Devlet Personel Başkanlığına bildirilir. Uygun görüş alınması hâlinde, anılan Başkanlık yahut uygun bulunacak bir kamu kurum veya kuruluşu ile müştereken görevde yükselme eğitim programları düzenlenebilir.

Görevde yükselme eğitimine, ataması adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonlarınca yapılan personel için, öncelikle adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonlarının merkez ve mülhakatından yapılan başvurular arasından seçim yapılır. Adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonlarının merkez ve mülhakatından yapılan başvurulardan, aranan şartları taşıyan münhal kadronun iki katı kadar aday bulunmadığı takdirde eksiklik diğer komisyonlardan başvuran ve şartları taşıyan adaylar arasından tamamlanır. Ancak ataması Bakanlıkça yapılan personel için bu hüküm uygulanmaz.

Daha önce görevde yükselme eğitimine katılmış ancak görevde yükselme sınavında başarısız olan personel ile bu sınava katılmayan veya başarılı olup da müteakip sınava kadar atanmamış olan personel, aynı veya benzer görev unvanları için düzenlenecek müteakip görevde yükselme sınavına katılabilmeleri için, bu unvanlarla ilgili düzenlenecek görevde yükselme eğitime alınmaya ilişkin bütün usul ve esaslara tabidir.

Görevde yükselme eğitiminin konuları

Madde 34 — Görevde yükselme eğitimi aşağıdaki konuları kapsar.

a) T.C. Anayasası;

1) Genel esaslar,

2) Temel hak ve ödevler,

3) Devletin temel organları.

b) Atatürk ilkeleri ve inkılâp tarihi, ulusal güvenlik,

c) Devlet teşkilatı ile ilgili mevzuatı,

d) 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve ilgili mevzuat,

e) Türkçe dilbilgisi ve yazışmayla ilgili kurallar,

f) Halkla ilişkiler ve davranış kuralları,

g) Atanılacak görev alanı ve niteliği ile ilgili konular ile mesleki etik ilkelerine ilişkin konular.

Düzenlenecek eğitim programında, (g) bendinde belirtilen konulara ilişkin eğitimin ağırlığı yüzde altmışın (% 60) altında olamaz.

Görevde yükselmeye ilişkin sekretarya hizmetleri personel eğitiminden sorumlu Dairesi Başkanlığınca yürütülür.

Görevde yükselme sınavı ve şekli

Madde 35 — Görevde yükselme sınavı yazılı olarak yapılır. Sınav Genel Müdürlük tarafından Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığına, Milli Eğitim Bakanığına veya yüksek öğretim kurumlarından birine yaptırılır.

Görevde yükselme eğitim programının tamamlanmasından itibaren, bir ay içinde sınavın yapılması için Genel Müdürlük tarafından Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığına, Milli Eğitim Bakanlığına veya yüksek öğretim kurumlarından birisine başvurulur.

Bu sınavda 100 üzerinden en az 70 puan alanlar başarılı sayılırlar.

Sınavlarda kopya çekenlerin, kopya verenlerin veya bunlara teşebbüs edenlerin, sınav kâğıtlarına belirtici işaret koyanların, "Başvuru Belgesi" nde gerçeğe aykırı bildirimde bulunduğu anlaşılanların veya gerekli şartları taşımadığı daha sonra saptananların sınavları geçersiz sayılarak, atamaları yapılmaz ve atamaları yapılmış olanların onayları iptal edilir. Ayrıca, bu kişiler beş (5) yıl süreyle görevde yükselme sınavına alınmazlar ve haklarında disiplin işlemleri uygulanır.

Sınava girecek aday yerine başka bir kişinin sınava girdiğinin anlaşılması halinde ilgililerin sınavı bir tutanakla saptanarak, geçersiz sayılır. Her iki kişi hakkında da yasal işlem yapılır.

Sınav kurulları

Madde 36 — Sınav kurulları;

a) Ataması Bakanlığa ait personel için; Genel Müdürün başkanlığında personel veya eğitimden sorumlu genel müdür yardımcısı ve daire başkanı ile iki tetkik hâkiminden,

b) Ataması adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonlarına ait personel için; adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu başkanı ve üyelerinden, oluşur.

a) bendinde gösterilen sınav kurulunun sekretarya görevi, Genel Müdürlüğün eğitimden sorumlu daire başkanlığınca yerine getirilir.

Sınav kurulunun başkan ve üyeleri eşlerinin, üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) kan ve ikinci dereceye kadar (bu derece dahil) kayın hısımlarının katıldıkları sınavda görev alamazlar. Bu durumda olan üyelerin yerine yedek üye görevlendirilir.

Sınav kurulunu teşkil eden üyeler, sınava alınacak personelden, öğrenim ve ihraz ettikleri unvanlar itibarıyla daha düşük seviyede olamazlar.

DÖRDÜNCÜ KISIM ADAY MEMURLARIN EĞİTİMİ

Amaç

Madde 37 – Aday memurları eğitimi ile, ceza infaz kurumları ve tutukevlerine ait kadrolara aday olarak atanan memurların yetiştirilmeleri amaçlanır.

Eğitimin İlkeleri

Madde 38 - Aday memurların eğitiminde aşağıda belirtilen ilkeler göz önünde tutulur:

a) Temel eğitim, hazırlayıcı eğitim ve staj, birbirlerini izleyen sıra içinde sürdürülür. Bu eğitimler, hiçbir nedenle adaylık süresini aşamaz.

b) Eğitimlerini başarıyla tamamlayamayan aday memur, aslı memurluğa atanamaz.

c) Temel eğitimin hedefi, aday memurlara, Devlet memurlarının ortak nitelikleriyle ilgili bilinmesi gereken asgari bilgileri vermektir. Bu eğitimin süresi, on günden az iki aydan çok olamaz.

d) Hazırlayıcı eğitimin hedefi, aday memurlara, Kurum tarafından atandıkları birim, sınıfı, kadro ve görevleri ile ilgili gerekli bilgi ve beceriler kazandırılarak, görevlerine uyumlarını sağlamaktır. Bu eğitimin süresi, bir aydan az üç aydan çok olamaz.

e) Stajın hedefi; aday memurlara, hazırlayıcı eğitim döneminde verilen kurumsal bilgilerle ilgili uygulama yaptırmak suretiyle beceri ve deneyim kazandırmaktır. Bu yetiştirme, iki aydan az olmamak koşuluyla adaylık süresi içinde tamamlanır.

Eğitimin Konuları

Madde 39 - Aday memurların eğitim konuları aşağıda gösterilmiştir:

a) Temel eğitim konuları

- 1) Atatürk ilkeleri.
- 2) T.C. Anayasası.
  - a) Genel Esaslar,
  - b) Temel Hak ve Ödevler,
  - c) Cumhuriyetin Temel Organları,
  - d) Yürütme.
- 3) Genel olarak Devlet teşkilâtı.
- 4) 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu.
  - a) Ödev ve Sorumluluklar,
  - b) Genel Haklar,
  - c) Yasaklar,
  - d) Sicil ve disiplin işleri,
  - e) Sosyal ve malî haklar,
  - f) Amir - memur ilişkileri,
  - g) Müracaat ve şikâyetler,
  - h) Kılık kıyafet,
  - ı) Yer değiştirme,
  - i) Beşeri ilişkiler.
- 5) Yazışma - dosyalama usulleri.
- 6) Devlet malını koruma ve tasarruf tedbirleri.
- 7) Halkla ilişkiler.
- 8) Gizlilik ve gizliliğin önemi.
- 9) İnkılâp tarihi.
- 10) Millî güvenlik bilgileri.
- 11) Haberleşme.
- 12) Türkçe dil bilgisi kuralları.
- 13) İnsan hakları.

b) Hazırlayıcı Eğitim Konuları

Aday memurların kadro ve görevleri göz önünde tutularak aşağıdaki konularda eğitim yapılır:

- a) Yargı teşkilâtının tanıtılması,
- b) Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin teşkilât ve görevleri ile ilgili mevzuatı,
- c) Bakanlık merkez teşkilâtı, görevleri, ilgili mevzuat, meslek etiği,
- d) Aday memurun görevi ile ilgili diğer hususlar,
- e) Merkezî Eğitim Yönetme Kurulunun uygun göreceği ilgili diğer konular.

c) Staj Dönemi Konuları

Bu eğitimin konuları, aday memurun temel, hazırlayıcı eğitimde tâbi tutulduğu eğitim konularında, birim yöneticisinin gözetiminde, beceri ve deneyim kazandırmak için yapılan uygulamalardır.

Eğitim Programları

Madde 40 - Aday memurlara, uygulanacak temel eğitim programları Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığından temin edilir.

Temel eğitim programında yer alan, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve Millî Güvenlik bilgileri konuları için belirlenen sürelerde kısaltma yapılamaz.

Hazırlayıcı eğitim ve staj programlarını, Yönetme Kurulu hazırlar.

Eğitim programları; ilköğretim, lise ve dengi okullar ile yükseköğretim mezunları düzeyinde olmak üzere, ayrı ayrı düzenlenir.

Sınav Sorularının Hazırlanması

Madde 41 - Sınav soruları aşağıda belirtilen şekilde hazırlanır;

a) Temel eğitimle ilgili sınav soruları, Merkezî Eğitim Yönetme Kurulunca Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığından temin edilir ve Genel Müdürlükçe eğitim merkezlerine ve adli yargı adalet komisyonlarına dağıtılır.

b) Hazırlayıcı eğitimle ilgili sınav soruları, Merkezî Eğitim Yönetme Kurulunca hazırlanır, Genel Müdürlükçe eğitim merkezlerine ve adli yargı adalet komisyonlarına dağıtılır.

c) Staja ilişkin sorular, Ek-1'de yer alan Staj Değerlendirme Belgesinde belirtilmiştir.

Sınavlar

Madde 42 - Temel ve hazırlayıcı eğitim dönemleri sonunda yapılacak sınavlarla ilgili ilke ve yöntemler şunlardır:

a) Temel eğitim sınavı, Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığından temin edilen sorular arasından; hazırlayıcı eğitim sınavı ise test, uzun cevaplı veya uygulamalı olarak yapılır. Hazırlayıcı eğitim sınavında, uygun görülen sınav çeşitlerinden biri veya birkaçı birden uygulanabilir.

b) Sınavlar, duyurulan yer, gün ve saatte yapılır.

c) Sınav soruları, salon başkanı tarafından yoklama yapıp sınava katılmayanların tutanakla tespit edilmesinden ve sınav kurallarının adaylara açıklanmasından sonra dağıtılır.

d) Sınavlarda köşesi kapalı kâğıt kullanılır.

e) Sınavlarda sınavın başlangıcını, akışını ve bitimini, kullanılan kâğıtların ve sınava giren adayların sayısını ve her adayın kullandığı kâğıt adedini gösteren bir tutanak düzenlenir. Bu tutanaklar, salon başkanı ve en az iki gözetmen tarafından imzalanır.

f) Temel eğitim sınav soruları, aday memurların huzurunda kur'a usulü ile tespit edilir.

Değerlendirme

Madde 43 - Eğitimler aşağıdaki şekilde değerlendirilir.

a) Temel ve Hazırlayıcı Eğitim:

Bu eğitimlerde sınav kâğıtları, komisyonca değerlendirilir. Değerlendirme, 100 tam puan üzerinden yapılır. 60 ve daha yukarı puan alanlar başarılı sayılır.

Başarısız olan aday memurların kâğıtları, komisyonca en geç bir gün sonra bir daha okunarak yeniden değerlendirilir.

Uzun cevaplı, yazılı ve uygulamalı sınavların kesin puanı sınavları yapmakla görevli komisyon üyelerinin verdikleri puanların aritmetik ortalaması alınarak bulunur.

Sınavlarda kusuratlar, bir üst tam puana tamamlanır.

b) Staj:

Staja katılanlar Ek -1 deki staj değerlendirme belgesi ile değerlendirilirler.

Program Yöneticisi

Madde 44- Eğitim programlarının uygulama hazırlığı, uygulanması, sonuçlandırılması ve değerlendirilmesine ilişkin hizmetler, adli yargı adalet komisyonlarınca görevlendirilecek program yöneticisi tarafından yürütülür.

Öğretim Görevlilerinin Ders Ücretleri

Madde 45 - Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezlerinde yürütülen eğitimlerde ders vermekle görevlendirilenlere 29/7/2002 tarihli 4769 sayılı Kanununun 18 inci maddesinde öngörülen Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliğindeki düzenlemelere göre; Eğitim Merkezleri dışında yürütülen eğitimlerde ders vermekle görevlendirilenlere ise, 10/12/1986 tarih ve 86/11288 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Adalet Bakanlığına

bağlı Adalet Meslek Liselerinde Görevli ğretmen ve Yöneticiler ile Hizmet İçi Eğitim Kurs ve Seminerlerde Grevlendirilenlerin cretli Ders Saatlerine Dair Esaslar"a göre fiilen okuttukları ders saati sayıları dikkate alınarak ödeme yapılır.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
2008 Yılı Hizmet İçi Eğitim Programı

ÖRNEK - 1

Ders Günleri	Eğitim	Türkçe Dil Bilgisi Kompozisyon	Ceza ve Ceza Usul Hukuku	Cezaevi İdaresi	İnfaz Hukuku	Kriminoloji	Bakanlık ve Genel Müdürlük Teşkilatı ve ...	İnsan Hakları	İşlemcilik	Bedensel ve Toplu Savunma Sporları	Genel Hukuk Bilgisi	Psikoloji	Meslek Etiği	Cezaevi Güvenliği	Günlük
1															6
2															6
3															6
4															6
5															6
Okutulacak Haftalık Ders Sayısı		2	2	4	4	1	1	2	2	2	2	2	2	4	30
Taraflımızdan düzenlenmiştir															
Adalet Komisyonu Başkanı				Cumhuriyet Başsavcısı				Adalet Komisyonu Üyesi							
.....				.....				.....							
				...../...../2008											

- Ders günleri bölümüne : Ders günleri,
- Eğitim görevlileri bölümüne : Dersi verecek eğitim görevlisi,
- Diğer sütunlara : Derslerin verileceği saatler yazılacaktır.

Haftalık ders programı; kursların, seminerlerin ve uygulamalı eğitimin devam edeceği hafta veya haftalar için düzenlenecektir.

Konferans ve toplantılar için; eğitim plânıyla (Örnek - 2) yetinilecektir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
2008 Yılı Hizmet İçi Eğitim Programı

EĞİTİM PLÂNI

ÖRNEK

- 2

Sıra No	EĞİTİM FAALİYETİNİN ADI	KATILACAK OLANLARIN İSİMLERİ	YERİ	TARİHİ	SÜRESİ (GÜN-SAAAT)	KATILANIN SAYISI	AÇIKLAMALAR

Tarafımızdan düzenlenmiştir.

Adalet Komisyonu Başkanı

Cumhuriyet Başsavcısı

Adalet Komisyonu Üyesi

.....

.....

.....

.../.../2008

- Eğitim faaliyetinin adı bölümüne : Eğitimin kurs, seminer, konferans ve uygulamalı eğitimden hangisinin yapıldığı,
- Katılacak olanlar bölümüne : Eğitime hangi cezaevi personelinin katılacağı,
- Yeri bölümüne : Eğitimin uygulanacağı yer ve salon,
- Tarihi bölümüne : Eğitimin yapılacağı tarih,
- Süresi bölümüne : Eğitimin süreceği gün veya saat,
- Katılanlar sayısı bölümüne : Eğitime alınan cezaevi personel sayısı,
- Açıklamalar bölümüne : Eğitimle ilgili açıklamayı gerektiren hususlar yazılacaktır.

EK - I
ADAY MEMURLAR
STAJ DEĞERLENDİRME BELGESİ

1.	ADAY MEMURA İLİŞKİN BİLGİLER	FOTOĞRAF	
a.	Adı ve Soyadı		
b.	Kurumu		
c.	Birimi		
d.	Kadro – Unvan ve Görevi		
e.	Doğum Yılı ve Yeri		
e.	Baba Adı		
f.	Sicil No		
2.	ADAYLIK SÜRESİ İÇİNDE DİĞER EĞİTİMLER		
	Eğitimin Türü	Aldığı Puan	
	Temel Eğitim	Rakamla	Yazıyla
	Hazırlayıcı Eğitim		
3.	MERKEZİ SINAVDA ALDIĞI PUAN		
	Yazıyla		
	Rakamla		
4.	DOLDURMA TALİMATI		
a.	Bu belge 2 nüsha tanzim edilir. Bir nüsha memurun özlük dosyasına konur. Diğer nüsha ise aday memura verilir.		
b.	Nitelikler kısmı, adayın staj yaptığı birimdeki ilk amiri ve ikinci amiri tarafından doldurulur. Eğer aday memur başka bir kurumda staj yapıyorsa, bu takdirde staj belgesinin doldurulmasına esas olarak bilgiler aday memurun görevli olduğu kurum ve kuruluşa gönderilecek, belge bu bilgilere dayanılarak aday memurun I ve II nci amiri tarafından tanzim edilecektir.		
c.	Her niteliğin toplam puanı karşısında yazılmıştır. Niteliğe verilecek puan, amirlerce o niteliğin kriterlerine göre takdir edilerek, kendilerine ait sütuna yazılmak suretiyle nitelik puanı bulunacaktır.		
d.	Meslekî bilgiye ait niteliklerin hangi kriterlerden oluşacağı ilgili kurum veya kuruluşça belirlenecektir.		

	NİTELİKLER	Puan ağırlığı ve dağılımı	Birinci Amir*	İkinci Amir**	Ortalama
--	-------------------	----------------------------------	----------------------	----------------------	-----------------

İlan

Adalet Bakanlığından :

MUNHAL NOTERLİKLER

2007 yılı gayri safi gelirleri ve isimleri yazılı olan birinci sınıf Beyoğlu Otuzbirinci Noterliği 2 Mart 2008, Adana Beşinci Noterliği 4 Mart 2008, Zeytinburnu Birinci Noterliği 15 Mart 2008, Beyoğlu Yirmidördüncü Noterliği 25 Mart 2008 ve Bakırköy Üçüncü Noterliği 6 Nisan 2008 tarihlerinde yaş tahdidi nedeniyle boşalacaktır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ-SINIF NOTERLERDEN bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

Keyfiyet Noterlik Kanununun 22 nci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca ilan olunur.

SIRA NO: NOTERLİĞİN ADI: 2007 YILI

GAYRİSAFİ GELİRLERİ

- 1- ADANA BEŞİNCİ NOTERLİĞİ 690.067,26.-YTL.
- 2- BAKIRKÖY ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ 988.680,76.- YTL.
- 3- BEYOĞLU OTUZBİRİNCİ NOTERLİĞİ 2.221.123,98.- YTL.
- 4- BEYOĞLU YIRMİDÖRDÜNCÜ NOTERLİĞİ 1.826.553,55.- YTL.
- 5- ZEYTİNBURNU BİRİNCİ NOTERLİĞİ 1.135.779,39.- YTL.

[R.G. 3 Şubat 2008 – 26776]

 İçindekilere dön

OCAK / 2008

A) İSTİFA EDEN VEYA MESLEKTEN AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	104894	Hacı Şükrü AKSU	Erzincan Cumhuriyet Savcısı	07.01.2008
2-	107493	Alptekin Burak BOYDAK	Nusaybin Hâkimi	24.01.2008

B) İSTEĞİ ÜZERİNE EMEKLİYE AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	29010	Alaeddin ÇİÇEK	Bayburt Cumhuriyet Savcısı	15.01.2008
2-	26789	Mustafa Naci ECEVİT	Balıkesir Vergi Mahkemesi Üyesi	21.01.2008
3-	21025	Erden POLATCAN	İzmir Hâkimi	28.01.2008
4-	27582	Tuncay KARA	Kastamonu Hâkimi	29.01.2008

C) YAŞ HADDİNDEN EMEKLİYE AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	18095	Mehmet Hulusi ÖZEK	Yargıtay Sekizinci Ceza Dairesi Üyesi	01.01.2008
2-	18432	İsmail UÇAR	İzmir Hâkimi	05.01.2008
3-	21426	Avni ÖZEL	Ankara Cumhuriyet Savcısı	05.01.2008
4-	19480	Özcan SAĞLAM	Bakırköy Hâkimi	11.01.2008

5-	17501	Derviş SİNANOĞLU	Kartal Hâkimi	15.01.200
6-	19685	Yaşar Engin SELİMOĞLU	Yargıtay Onbeşinci Hukuk Dairesi Üyesi	20.01.200
7-	19035	Özden TÖNÜK	Yargıtay 9. Ceza Dairesi Üyesi	25.01.200

2008 YILI İÇİN ABONE OLMAK İSTEYENLERE DUYURU

Yargı Mevzuatı Bülteni'ne abone olmak ve aboneliklerini devam ettirmek isteyenlerin 2008 yılı abone bedeli olan 175 YTL'nı Vakıflar Bankası Adalet Bakanlığı Bürosu 783 kod nolu şubedeki 2002083 numaralı hesaba yatırarak alacakları dekontu **açık adreslerini** belirtir bir yazı ile "**Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Konya Devlet Yolu Üzeri No: 70 Kat: 9 Hipodrum-ANKARA**" adresine veya 223 38 06 numaralı faksa göndermeleri halinde 01.01.2008 tarihinden itibaren yıl sonuna kadar çıkacak sayılar adreslerine postalanacaktır.